

1892

I

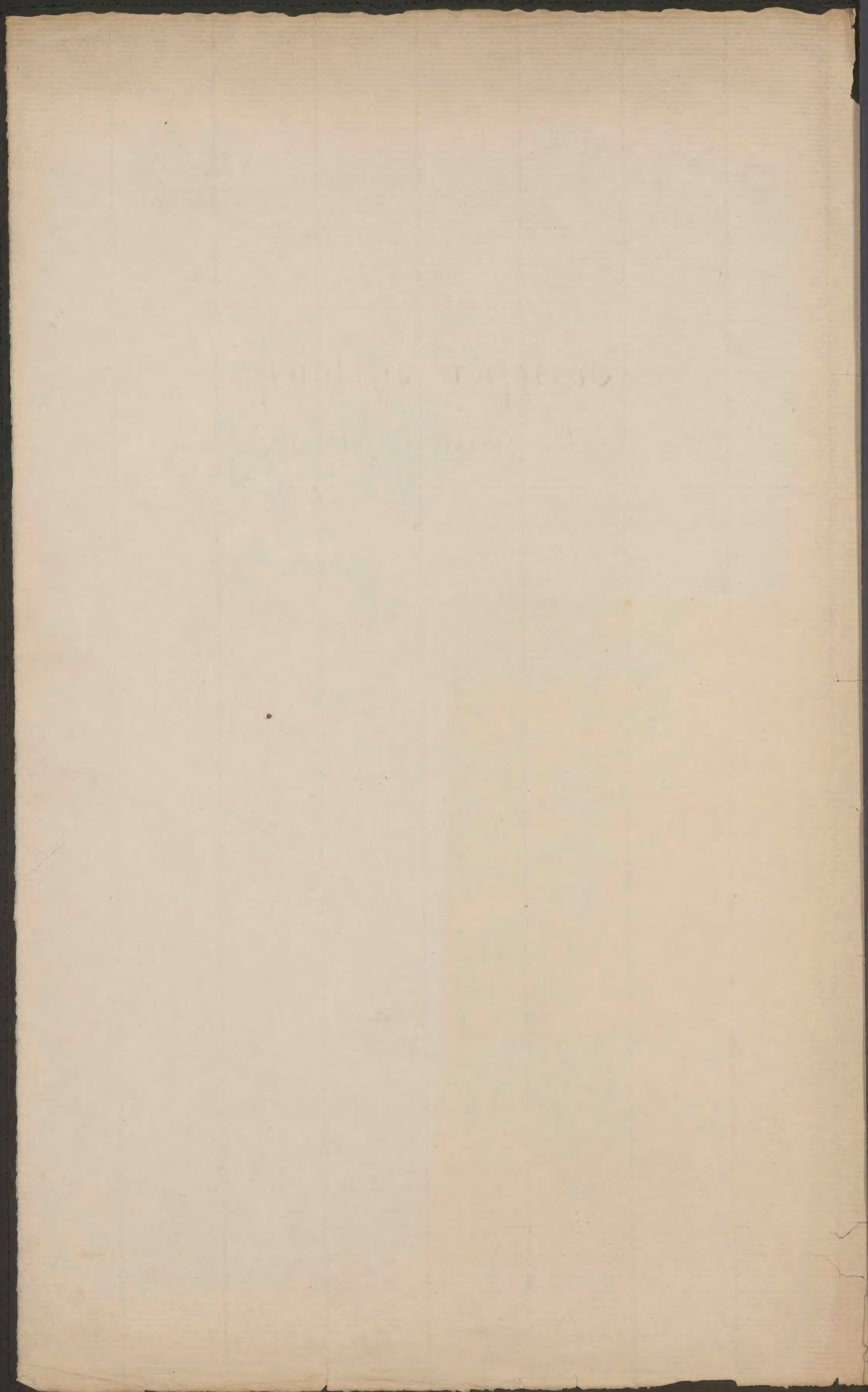
8008

Postępek sądowy
wedle prawa polskiego.

Winnicki Wincenty -
Fagner Trajars -

(brak powrotu)

3/3 1892

Przedmiotem naszego miłostadzi
być postępowanie sądowe (proces,
dura) wedle prawa polskiego.

14/4 1894

i gotowice.

Przedmiotem sądownym.
Kamień przysposobienie do przedstawienia
prawowym Kamień samego przedmiotu są-
downego, wzmianką Kamień poprzez prezydent
objąć co do władz, które w danej re-
cyprochitej władze sądownej, wykonywały
forma kamień przedmiotu sądownego w ro-
żnych dyktandojach różnym integral-
odmianom: nie były więc wykładni mi-
nalerzycie jarmy, gdybyw kamień poprzez
z władzami sądownymi i ich specjalnem
kadej z nich przezracciem nalerzycie
nie obracajmy. Właściwość w prawnej re-
cyprochitej było w biegu czasu 30 różnego
sądowni sądowni, które wykonywały ju-
rydykcyjne, a mianowicie istniały
już w przedach średnich: 1) sądy ma-
drowne kłazęce lub kłazewskie, 2)
sądy wojewodzkie, 3) sądy kaske-
lanckie, 4) sądy ziemskie, 5) sądy
wiecowe, 6) sądy grodzkie starost-
skie, 7) sądy powiatowe, 8) są-
dy jurysdykcyjne, 9) sądy du-
chowne, 10) sądy państwowe, 11)
~~sądy~~ sądy prawa ziemskiego,
12) sądy ziemskie wstane, 13) sądy
rektorckie, 14) sądy ziemskie, 15) są-
dy domniarskie; w późniejszych wiekach
przebyły 16) sądy marszałkowskie, 17)
sądy sejmowe, 18) sądy miejskie w miastach
statutu królewskiego, 19) są-
dy kapłanów, 20) trybunały, 21) są-
dy wojenne, 22) sądy asesorckie, 23)
kompromisarckie, 24) sądy pogram-
skie, 25) sądy referendarckie, 26) sądy
relacyjne, 27) sądy konfesyoryjne,
28) sądy inchojny miast, 29) sądy star-
bowe, 30) sądy domniarskie, 31) sądy domniarskie, 32) sądy
wreszcie 31) sądy domniarskie, 32) sądy
wreszcie.

21/4. 1894

cywilizacji i ich dążeń, laure

1. Sady nadzworne królewie i dolewnie.
Królestwu wszelkiej władzy sejmowskiej
w dawnej Polsce jest władza królewska;
król jest najwyższym sędzią: wyborny,
na on władzę sejmowską, wesełstwu,
nie, to jest we wszystkich sprawach lau
wielkich jak i małych her wyjątki, oraz
nad wszelkimi klasami społecznymi.
Co do klas społecznych wiadomo już Pa
nom dostatecznie, że ich w Polsce pra
wosławnej było trzy: szlachta, włościan,
wieśniacy. Aby sobie poradzić sprawę i ty
ścisła podległość do państwa, w jaki spo
sób z władzy najwyższej sądowej ang
cia mogła wypływać władza sądowa
woprowadziła: starostwa, miast,
my sobie choć w najprostszych państwach
nie ~~można~~ przedstawić rozdzielenia klas
społecznych, oraz organizację i rząd
niczą, jaka, nam za Chrobrego pisał
je Bronisław Galla, gdzie o organizacji
urzędniczej z czasów dawniejszych nie
mamy żadnego przedłożenia wiadomości.
Oleń klasy społeczne z czasów Chro
brego lau były rozdzielone, iż wstąpi
nie tylko klasa wieśniacza rozdzielona
na była na całym obszarze państwa
spółnej po wszystkich wsiach i miastach;
klasa włościanów rozdzielona
była również lecz tylko po grodach
i obywatelach, wreszcie szlachta
wraz z rodzinami swemi przebywała
tylko na dworze królewskim.

Co się tylko ujęzdowniło do miast ich
Chłobry, na dworze pierwsze miejsce
sajnowat comes palatinus, wojewo-
da dworski, princeps milicie, wódz
mocarstw, krewni, sędziowie, Tawory
i t. d. Kas' na prowincyjach nowe,
sowie prowincyj, obywateli swamy dwóje

Fruchtzugel:

mianowicie jednego na Szlachę, drugiego na Krowce, oraz domów
 grobowych, którzy dali poczekalnię
 szynkarzom. Z tego powodu stędy
 jasno się okazuje, że domy grobowe
 szynkarzy Krowce, jako jedyny utwór
 miłszy w całej Krowce, mił-
 siał być sam jeden wystrzelić w cel-
 ach przyrodziny nad całą ludnością
 znajdującą się w granicach jego Krow-
 lami, to jest nad wsielą, ludnością
 włościanów, znajdującą się prawie
 niemal wyłącznie tylko we wsiach
 szynkarzy, a wyjątkowo także we
 wsiach włościanów, gdzie wprawdzie
 włościanów w tej epoce dopiero się po-
 zna, a szlachta prawie zgola całych
 posiadłości ziemskich nie posiada,
 oraz nad całą ludnością włościan-
 ą, w grodach pod jego wezwaniem roz-
 stawianych.

Na dworze zaś wykonał wyrocznię
jurysdykcyjną nad szlachtą, na dworze
szlacheckim posłajczę, przede wszyst-
kiem sam szlacheć, a w jego następ-
stwie wojewoda nadworny, szlacheć
her'a porządku wojewoda wykonał
jurysdykcyjną nad szlachtą, gdzie-
wem; jeśli szlacheć nim szlacheć
szlacheć lub szlacheć na dworze szlacheć
ga kamierionę szlacheć. Szlacheć
wreszcie, że szlacheć szlacheć
wymagał w szlachećach szlacheć
szlacheć szlacheć analogiczną jurys-
dykcyjną jak wojewoda nadworny-
ni, że jest, że szlacheć szlacheć
szlacheć szlacheć nad szlachtą, gdzie-
w charakterze szlacheć szlacheć
w jego szlacheć, gdzie szlacheć
szlacheć szlacheć.

Takiemuż miemam prawo być powołany
wstąpił sądowej wojewodzie i dziej da-
schelarskiej, do których jeszcze później
powołać, ku temu jeszcze podobnie, że
przedmiotem jurysdykcji były nie tylko
do sprawy cywilnej, także do alcham-
ki i sprawy o starym i przekazyje fun-
dacyjne. Dopomagać do pałacy dobre,
gdyż w dokumentach wieków przednich
nie było sprawy o starym i przekazyje
publiczne podciągano pod sprawy sa-
dowe i gdy jest mowa o uwalnianiu
poddanych spod jurysdykcji urzędnic-
stwach, nie ma ich, także urzędnic-
wspominani, których można jurysdyk-
cyja sądowna w istocie tego słowa
znaczeniu nie sturysła, ale powołani są
do tego, że im sturysła jurysdykcya co
do starym i przekazyje publicznych.

Także swoje nadzworne wykonywał straż-
kę, białe w sędzię swej na dworze, białe
leż objętością straż porocznic, na
stanowiskach, na które cała hierarchia
odolierna stawiać się była winna. Sa-
dy dworskie nie miały prostej orga-
nizacji. Na sądach tych zasiadali
jako przewodniczący sędziowie
sędziowie strażni podskarbiego objętość,
udzielał strażni swego zdania, jeśli
ich strażni z łaskawości porywały, lecz
strażni zdaniami temu nie był wcale
wiążący, przyjmował je, jeśli mu się
nadawało, pomyślał je, jeśli mu nie
przypadało do głębi. Wicars strażni
polecał rozpatrzenie sprawy na dworze
wiceksionij strażni strażni z ława-
ryscarzy sobie zastawiać, jedne-
mu lub kilku, którzy w takim razie
pod prawą strażni i w jego imieniu
mógł wystawiać. Kłopotliwie sta-
ni sądowna się na dworze strażni

Tak długo, aż pociągł do
wielkopolski nieprzebiegł 7

Niepodobnem było, by wsczystkie spra-
wy, które wstąpić do jurysdykcji na-
dzwornej materialy, winiły metakabrio-
netas do czasu przegdytania dołandzkiej
kapituły. Wiało się przecie, że strony
mogły pierwsze lewinia odracać, ad-
wocacy więc lewinia na jedną bylności
drilewskiej w tej sprawie winić by uni-
siał się do następnej bylności, co nie-
raz i rok i półkę lewać mogło. Wobec
tę więc paradyżono lewinia w ten spo-
sób, że starosta wielkopolski kaskpo-
wał doła, odhymat wrać z doleżni-
kami wielkopolskimi wieca i pała-
nisko wiecach kataluwanie bywały
sprawy, które do jurysdykcji nadzo-
mej materialy.

Stowarżmyżonymanej w ten sposób
jurysdykcji ziemskiej pod powagą
staroski, daje nam wyrost przegdytania
na Berkanwica wojewody fornaniskie-
go a paradyżono staroski wielkopolski-
go r. r. 1322 wydany w forcie dmicie
dołandzkiej przeciw opakowi starosty
byłskiego o r. r. niegdyś ci. w. r. r. Sta-
łomni 30 stycznia 1322 odbył się przegdytanie
Berkanwica jako starosta wielkopol-
ski więc w fornaninie z doleżni-
kami ziemskimi, na których było wieca
byli: biskup fornaniski, wojewoda
kaliski, karkelan fornaniski, karkela-
n quicimicki, karkelan byłski
i wiceci Piotr Bogostawicz, cwanij
sejbrz doła byłskiego (Cuius rex
Polonie). Wówczas na wiecu byn-
dmicie pe. r. r. dołan wicicł. r. r.
toby na opaka byłskiego, że ich ro-
kicni nieprawieliżeni i pierwy-
crajinie niepliwosiciami uciśka-
wiec cały rozpatrywał sprawy ale
wyrost w tej sprawie wydał się Piotr

Dragostawiec piewany septriż doola poln
skidgo, a bedacy w przeciwnosci septriż
ciemusilim skalisilim.

hamy bowiem jui parat z następnego
roku 1323 wyrok wydany jui wprost
pod jego własnym imieniem a sprawa
jako septriżo piewskiego skalisiliego
w sprawie ~~septriżo~~ Pana Siliawicza
przeciw przeciwnikowi piewskiemu
mni o dobra Wasnowice, a więc w spra-
wie należącej do jurysdykcji nadwors-
nej skiszczej. Ze ten wyrok wy-
dat na miejscu w obecności skarosty ka-
lisiliego i teryckiego i dygnitarzy wiel-
kopolskich, jest w zupełności wyakre-
mowa. Interesującym jest, że na tem
miejscu byli mni pomocnikami drożdżow-
septriżo, mianowicie piewski i du-
pawski oraz podsekreter piewski.

Takie przedsięwzięcie się septriżo
nadmawnych w septriżo piewskich nie
mogło nastąpić kaaką miarą drogą
prostego piewcraji, i piewem musiało
ono nastąpić drogą skiszczej man-
dalii. Oryginalnie niewątpliwie jui do-
piero na Władysława Łaskiego, gdy
dopiero potajemnie skisilim skisilim pod
jedno keso sprawilo, że skiszczej forer
objaroty łaskiego piewnego terytorijum
jurysdykcji nadworsnej z należącej
pospicchem kaaką jui nie mogło
se, materiało forerka dozwolic septriżo
nadmawnym w wydomywania jurysdyk-
cji nadworsnej w skisilim piewskich
nawet bez obecności skisilim, a cego
się wywiązały w skisilim septriżo
chandał skisilim wby jui nie mogło
być wydany forer Władysława Ł-
skiego mni więcej miedzy rokiem
1300 a 1314.

dotąd nie spodykany jui jui

[samozgodnie]

dobro pływającym sładczym, podać, a
wyci prawną ławicę posłać, nie pora-
dzać, i pociąg z pod jurysdykcji gra-
niwalnia, której słaćka wcale nie pod-
legała; nie są też wieśniotkami, gdyż
wieśniotkami nie służyło pierwsze podawanie
prawa słaćkowania choćby najwęższych
względów, a słaćkownicy byli ministrem.
Lec są już wrogom, nie miłującym. Są
oni już było wstydliwymi i temu się tli-
wom, ich wyjęcie z pod jurysdykcji gra-
niwalniczej, gdyż jako wstydliwy był po-
wstydliwy, podległymi byli.

§ 3. Wprowadzenie wojewodztwa
Tekiel, chcąc się z wiadomości, które
posiadamy o jurysdykcji archelani,
skierując się w wiadomości, do pierwszych
flegim są te, które posiadamy o jurys-
dykcji wojewodztwa skierując się w tej sprawie.
Przekazanie poprzednio przypuszczenie,
nie, że na czołwie Chrobrego palatyna
dworu wydobywał w karkołomie
mimo ich jurysdykcji nad słaćką,
które podawanie pierwsze wrać z ro-
decim ni na pierwsze monarce
przebywają. Był też podawanie było
jednym palatynem na czołwie i był
urzędnikiem nie pierwszym lecz na-
stępnym. Wskutek podziału państwa
na kilka dzielnic skłócających się, ten
ci Korymowski, który skłócał dziel-
nicowy ustanowił sobie na dworze
swoim czołwego palatyna. Tak więc
dwór dworcy miał swego czołwe-
go palatyna nadwornego. Kopia o-
gół niektóre dzielnice porzucił się, a
ciężkie pod jedną bertą, stało się, że pa-
latynowie takich przytaczanych dziel-
nic przekształciły urzędnikami dworu
gdzie już dwór skłócający w takich
dzielnicach nie było, i skłócał się

dośćmiestami ziemskimi. Pierwszy taki
przykład mamy na wojewodach kra-
kowskich: krakowski ziemianin, który w 1212
roku Krakowa przeciw dośkołowi Małcego
po śmierci chciwca Księgo.

Ze wojewodowie wykonywali przysięgę
z przysięgą i do wojewodach mają-
walczyli, miarowicie wojewodach
i dobra ziemskie, na to mamy nastę-
pujące dowody:

1. W wyroku króla Leszka: Krowa-
da c. r. 1212 wysłany na wieś w ksi-
dulinie, mamy wspomnienie, że spoko-
stwo wojewodów krakowskich rozstrzygał
spór między synami Włodzisława a Ma-
łcelem. Włodzisław jednoręczy i wieś
Włodzisławie i wydał wyrok, którygo
wyrok następnie przeciw poniesionym
królowi w swej mocy utrzymamy rokował.

2. W roku 1216 król Leszek Krowa-
da krakowski rozstrzygał spór
ponieważ Młecem Białym wojewodą a
chłobozem Polaninowicem o dobra
ziemskie.

3. W r. 1236 król Leszek przeciw Teodorowi
jednowodzie, krakowskiemu spór między
Młecem Teodorowicem i bracią
jego a Młecem jednoręczym i wieś
Polek, którygo spór oboli w drodze do-
brach i w drodze do Krakowa.

Widoczne jest, że wojewodowie
przez jemuż redagującą słowami
aktów między ziemskimi, dobytek
dobra ziemskie, jakie redagującą
cały wyrok na dworze królewskim
składać się mogły, jał m. p. przed
chłobozem wojewodą krakowskim na-
stępnie w r. 1230 królowi Leszkowi
sua ka dobra. Król Leszek spór oboli
Młecem Białym przeciw Młecem Białym

rydów powierzonej jurysdykcji sw. jeudy podaje.

Kakut wcielił nadto r. 1423 przy-
decht do zakresu działania wojewo-
dy zwierzchnia w potężeniu se staro-
sta i innych dygnitarzami ziemskimi
miar i wag oraz centniarów i pie-
niędzy.

Wojewoda wykonał swą jurysdyk-
cję bądź sam, bądź przez swego referen-
ta. Już w XIII wieku spotykamy się z se-
niami wojewodów. Kakut wskazywał
racie dozwolił wojewodom mieć sądy
osobnych referentów. Sędziowie wojewodów
prezencji się z starostami w podwojewód-
nego. Star. podwojewódzkie wycho-
nywali jurysdykcję tak co do miar
i wag, jak i co do rydów. W sprawach
mniejszych wyroki podwojewódzkie w
sprawach rydowskich nie ulegały apelacy-
i apelacy, w sprawach większych
mogł podwojewódzki dopuścić apelacy
do swego wojewody, a od wyroku wo-
jewody mogła być apelacja po dwum
tylko w sprawach procesacyjnych
tymże stp 100.

§ 4. Gdy ziemskie i sądy wiejskie.

Wspomniany Panami już przy sądach
nadwornych, w jaki sposób na początku
XIV wieku podzielić nadworni prze-
nicami procesualnemu rozstrali w samo-
dzielnych referentów ziemskich.

Najbliższy tej reformie zaplanował
książę wielki króla Kazimierz wielki
długo c. 1348 nie prawie o organika-
cyi sądów ziemskich, o kierownictwie
dobywania sądów lub o kompetencyi
sądowej nie postanowił. Leżąc tylko
że jeden ma być referent ziemski w
Krakowie i jeden w Ławnowie,

1. sądownictwa

1. powiat

13/5 114.

re sądy winny się odbywać tylko od
rana do południa, a te sprawy jedne
go dnia do południa nie mogą, na
złość następny przełożone być winny,
wreszcie, że sędzia piąty sforszys
sforszys nie może, inaczej sędzię jak
było w przełożeniu doła regułow
a w razie parłej przesady do strony
doła regułow, w obecności G. lub co
najmniej A. starożytności do tych sądów
przez doła naruszonych.

Ten postanowieniem wpro-
wadzone zostały porządek do sądów
ziemiach sądy lat swane wieczne.
To bowiem, co miało być wyjątkiem
było na wyjątek, gdyby doł na są-
dach probiscie obecny być nie mógł,
stało się regułą, i p. r. 1562 odbywa-
ją się w wielkopolsce katowice były
doł do roboty sądy wieczne (collo-
quia generalia) płocno p. r. 1562
i p. r. 1562 ziemskich, oraz G. do-
stojników p. r. wojewodów, kasztela-
nów, podkomorzanych i innych kre-
stianów. R. 1562 na których odbywały
się sądy wieczne, zwaty się robotami
wielkimi (colloquia generalia), roboty
sędziów krajowych, robotami parolnymi,
i robotami (sedmini particularis).

Her obecności doła.

W wielkopolsce myślały się, jak
już wspomnieliśmy sądy wieczne da-
lesko wreszcie, bo już po doła do-
dłada strona, katowice, obo w ten
sposób, że pod miejscowości doła sta-
rada wielkopolski zwatywał wiec,
i na nich wreszcie wreszcie są-
wy katedrowe, a sędziów piątych na
nich spory, które w sprawach płac-
stwierdzeń, wreszcie i wyroki i wy-
dawał. Zwaty się te sądy wieczne w
wielkopolsce hermini generalis.

Co do rozpraw partykularnych, które się odbywać powinny po pojedynczych powiatach województwa, postanowił statut warszawski r. 1423, iż takowe nie częściej odbywać się mogą, jak raz na miesiąc w stałym porządku. Stąd tedy sądy partykularnych ma być: komornik sędzię i komornik podsejda, którym mają być przydani starci dwaj komornicy miastowic wojewody i podkomorskiego. Sądom tym winni przewodniczyć albo sędzię sędzię lub podsejda, jeśli mogą, bez komorników wojewody i podkomorskiego sądy właśnie odbywać się nie mogą.

Statut łowczyński r. 1465 postanowił, iż sędzię i podsejda winni sąpierać sprawy w wtasnych osobach a nie przez komorników i je spraw wypisywać nad 130 mff sędzię nie mogą.

Co do sądów wiecowych regul colloquiorum postanowił statut piotrkowski r. 1447, iż wojewodowie, kasztelanowie, starostowie, kęskowic i podsejdaowie posiadawych reolucie zasiadają winni. Tymacy ich byłoby ciężka choroba lub legacyja mharra, lecz i w takim razie winni są miejsce swe zastępować. Gdyby który z nich na dołochwinim ani sam nie przybył, ani zastępy nie zasiadł, podsejda wrzucił, sędzię stronom, jałga powołał, i do dołochwinim nie przyšlo do skutku. Statut warszawski r. 1454 przewzględil odbywanie sądów wiecowych dwukrotnie do roku; co i stoczył jednoraz obowiązkiem dostojni i stał prohiłego bywania na wiecach w ten sposób, że byłoby wojewodowie i starostowie, jeśliby sejmem lub sfiwami królewskimi przeszedł.

byli, kaszpeów, kaszpie, luboś, rozrą,
dnych i pśiadtych pśkończeni moga.
Nieobecnosc ~~jednego~~ jednego lub dwóch
kaszpie dygnitarzy nie pśerobozga pśi-
stani pśiswieniu, pśoluciu kashich na
dów pśicowych. Golyby ^{atoli} ~~jednym~~ kasho,
z pśa kasho pśawa, to skabūt kashy,
z r. 1455 dygnitarzom kasho
dajemy na pśieci narwacy w pśieci
z pśieci kasho, luboś pśol-
nych i pśiadtych, skoby byda pśieci
pśieci, moga pśiadania na kasho pśadach.

Co do sąpów micowich w wielkopolsce
stało się, stało się podobnie jak w
1488, że latowe było por do roku
w Kaliszu, Gnieźnie, Poznań i do
złotych polychować się będą; sądy prawy,
dłubarne zaś lat już puszczają, które
nie wojewoda, ale król i podlegli są
król mają; a gdyby starosta, jego
burgrabowie, podkomorzy i chorągwie
na sądy nie przybyli, ich nieobecność
wobec sąpów w miastach przeszkadza
stać się ma.

[illegible][illegible]

5/3 1892.

przynajmniej

pravit douslybiu joi seim drahaw-
skiego r. 1540, która prasiunijac
wskazując poprowadzić układy o sądach
wiecowych, postanowiła także w mar-
cie piątej, na do roku, odbywać, dofu-
kaś braci będzie pobyt doła na Litwie,
stawa rary do roku, na której wiecia o-
frów wojewodów, markelantów i innych do-
stojników oraz szlacheckich i podległych
szlach, także biskupów i podległych dyocęzj
przebywać mają. Tę sądy wiecowe, wta-
dę mieć mają, rozstrzygania wszelkich a-
pelacyj oraz mocyj od wyroków sądów ciu-
skich i pańskich czy do sądu dworu czy na-
sejny walny wniesionych. I chociaż prze-
ciw przeciwności tych sądów wiecowych ma-
być sławiona, apelacyja na najbliższy
sejm walny, przeciw niemu wyrok le-
gitymizowane być mają.

Ostatnie wydane, rozstrzygnięcie na sejmie
walnym warszawskim w r. 1565 następują-
ca rozstrzygnięcia sądów ziemskich województwa
krakowskiego: „Dogażając, sprawiedliwe-
mu sądownictwu województwa krakowskiego,
przez powołanych postoi wniesionemu, do-
słuchując r. 1565 i 1569 tytuł „Rozbi-
ruchy i sprawy sejmów ziemskich
po powołaniu przez dni 3 do sądu wy-
kazanych, na których tylko czas się tra-
ci, morderujemy i postanawiamy, aby było
do trzy kadencyje tylko robot na dwóch
miejscach w Krakowie i Ochocie, jako w
postaci powołania podgórskich były, a ma-
da kadencyja ma w sobie zawierać me-
dial pięć. Co ład objaśniamy: w Krakowie
ma się sądzić pierwsza kadencyja feria
2^a post festum Circumcisionis domini
przez hypodotów, dwa i po trzech tygodniach
w piątek się kończyć, gdzie powołali Stra-
nowski, szlachecki, proscowski, strigski
i chłowski sądzić się mają. Po odwołanych

21. 1418/19

Thonsky kúczyje písmi třešyčicj,
stanowiz, že domovnícy sědriejo,
podzědla i starosly mē moga
sědrieť sřaw wyřědnych nad 20
mš; lcc mē vřeřtělajz křicj, cž
sě sřdy domovníce pabywaly sě
fudoras wyřorenia šicj, lib lcc
w písmi třešyčicj istnily o s.
buc sřdy domovníce samo.
dřiclj o sřaw sřobnych.

[illegible]

W pierwszej więc chwili objawienia się
starostów jako namiestników księży,
cyli, władcy ich sądowni jest najwy-
ższ, odrywając oni z rąk rządców
władzę, jurysdykcyę we wszystkich spra-
wach i nad wszystkimi klasami spo-
łecznymi. Węzelnikiem dostojności
kiermich jest bardzo ograniczony.

Choć pierwsi władcy klasztorów
starostów zmienili się znacznie. Leci-
nie, który miał uprawnienie jurysdykcyi
kiermich, był głównie dla wielkopolski, gdzie
i tych prowincyj, w których osobnie nie
rezydował, dla małopolski, nie spóły,
długo na rancie rządnych starostów.
Teraz starostowie wydobyli się najwy-
ższ, jurysdykcyę, w powiatowych i de-
partamentowych prowincjach, lecz ju-
rydykcyę ka podlega się na wiecach
przy współwzięciu dostojników kiermich,
którzy oraz sejmiku kiermich. Spe-
cjalnych spraw, jurysdykcyę starostów
skiermich do rozstrzygnięcia wstawić,
starosta na rancie nie ma rządnych.

Wobec przeważającej funkcji kiermich, co-
tworzyli sądy kiermich, jurysdykcyę
cyli starostów, co rancie rancie mniej
ważne, się sławata. Rok 1423 ograniczył jurysdykcyę starostów
w sprawach dotyczących do
ciężkich kłopotów, mianowicie:
1) o prawo własności,
2) o prawo na drodze publicznej
3) o podział, rozdział,
4) o prawo własności prywatnej do-
mów. To są, wstawić, do których, do-
nie podwójnie wielokrotnie powo-
żeni ustawami, stawiając charakter
rynkowy, cechy jurysdykcyi starostów,
którzy byli grodzkimi.

Wymogi spisu rozstrzygnięć paktantów i
 skautów waccsi. Chinato juryspolymeyjor
 skarocinista nie ograniczają się tylko
 mniej tylko do piątych 4 artykułów, ob-
 mawiają one także sprawy rozstrzygnięć
 tamże jak w sprawach skarocin, jak i
 w sprawach pyroch. Skauts dor-
 czynski z r. 1467 podał do artykułów
 skarocinistich rozstrzygnięć o pocięte
 dymie. Skauts piotrowski z r. 1501
 i radomski z r. 1505 nadały skarocin-
 prawo wydawania formuły na skargę
 wypytanych gwałtem ze szkodliwego po-
 siadania, decydując o rac na skargę do-
 kąd wypytanych, z racia skargi, do-
 lej formuły w karie gorącego męczenia,
 jakiego rozstrzygnięcia ziemniarskiej
 i skargi ziemniarskiej, jak i między
 dymem, wszelkie sprawy procesne go-
 to- i sprawy, jeśli kto kaze tego na-
 stąpić, bytoby rozstrzygnięcia, wydane
 nie były.

Oficer tego do skarocin materiału c-
 gwałtownego wyroków sądów ziemskich
 a nadto przyjmował on do skarg
 grodzkich wszelkie wpisy procesne
 nie do skarg ziemskich, jeśli skargi
 ziemskie nie były wytorzone, skłoso
 wpisy następnie do skarg ziemskich
 przesłane były.

Skarocinowie podrywali, że sądy były
 do 6 tygodni i że na tydzień na-
 porad w mieście, gdzie się odbywały,
 ogłaszano, że w mieście, gdzie się
 rozstrzygnięcia ziemniarskiej skarocin
 rozstrzygnięcia ziemniarskiej skarocin
 drugiego, skłachciana skłachciana, do karze-
 niu spraw rozstrzygnięć, a do pod skarocin
 utraty męstwa. Tylko podskarocin
 pozboliwej lub skłachciana mogły wy-

klumacze' nieobecności' starosty na
dach starostwiskich.

Starosta ma do pomocy hűgnabów,
wcelado hűgnabówie wtedy tylko w są-
dzeniu spraw iżniat braci moga; jeli są
w ciemni wiadomości; inaczej sądy ich nie
wazne.

Lidy starostowie prawni swej jurysdyk-
cyi nie brzymali się ściśle, o różne
sprawy, sądy iżniat do ich podwójnej jurys-
dykcyi me materialy, wydawali
faculty na sądownie spraw, furek dow-
stydziły się jejim. Piotrowskiego r. 1565
zakazawito, iż starosty iżniat tego
w sprawie do jurysdykcyi podwójnej nie
materialy, furek sądy iżniat podwójnej
rozporząd, darez 16 mł postępujęć iżniat.

Postępek sądowy starosty wydany
pod kęgmunka III w r. 1611 bardzo re-
gularnie określa jak jurysdykcyi staro-
sty jakości iżniat podwójnej i to jak
w sprawach cywilnych jako iżniat.

Indiculus terminos, mianu ten postę-
pek to jest sądownie postępek, starosta sam
nie prowadzi; a jeli by starosta był cabario-
ny wojny lub postępek, przekupstwie lub
prokuratorskim, extra regimem, iżniat.
Wskazano jurysdykcyi materialy, sprawny iżniat
cywilny o to dowodzić, regimem
cywilny.

Wskazano sprawy te są: 1) o cieżo-
tostwo, 2) o postępek na drodze iżniat
cach fiskalnych, 3) o poroż, 4) o majątek
domowy albo płuczenie domu, to jest
iżniat, 5) miociadło o wceladki wy-
stępn, 6) płodzieje, 7) niezobowiązanie
iżniat swięty dobrowolnym pojmanie
i potrymanie, 8) berecie banniki pro-
wien prekonanc i ich formowanki, 9)
faktorek i lych, które imieniem ciężem

16/6 1894

27/5

26
3) o gwałtownie myśliwie i indwicyjce w nich,
4) do kapiów, 5) egzeducyjz skypie do dre-
lew kani dolewszych, trybunalskich, ziem-
skich, starostkich, pułkarskich, jadolek
domisarskich, domprodnisarskich i innych
sędziów, w których dolewa z strony rzeczy
i składowej prawnie produkują, 6) o winy dla
nieoddania bydła błogosł do obory dolewa-
skiej rzeczy i nieoddanego na rzekijstwo,
7) o winy, gdy kto złuje prostego najdzie-
i bez litu i prawnego przyniesie, 8) o wi-
ny i w sędziach i w kaptach z rzeczy
danej rzeczy katorżone i nadacane, 9) o
sto i myto, laski i laskowe, 10) o porzenie
i używanie piśmi na piśmiach prawnem
zakazanych, 11) o nieoddanie ^{urzę} podowi pi-
śmi kani sędziów albo sędziów, 12) o po-
sag i prawniczej siostrom niewyposar-
nym z dóbr i rzeczy i mieniejących,
13) o oddawanie i licowanie domów, by-
dła z podu licowanego i foru, 14) o nie-
oddawanie podowów i prośownego, 15) o nie-
oddanie słacyj dzierżawcom należących,
force kaptacyj i szacowanych; z dóbr
innych sobie dolewszych należących,
16) o nieoddanie podymnego, 17) o wi-
ny dygnitarzów albo pułkarskich, albo
dygnitarstwo albo pułkarskie, niebłag-
osiadłym w onej ziemie, i prosi.

Oprocz sławnych i niezgodności prawnem
miejscu i czasie poddawani, bürgerlich i pr-
saw podawani; których i w sędziach kani jak
i sławnych i sławnych kaptacyj i być równo-
ści i zgotowani lub piśmi i piśmi-
mi. Starostowie kani i sobie myślowej
podawani, bürgerlich i pr-
podawani jest podawany sławnych, ma-
on być sławnych i niezgodności i piśmi-
mie i w sławnych i niezgodności; i sław-
mionym kani jest dla tego, aby w nieob-

orazi starosty sam sądy się sprawować,
 w których tego przyrzeczenia na te same
 rozkazy i składowa. Pomocy burgrabiów i
 żyjących starostowie w stosunku publiczne-
 go bezpieczeństwa i w przyprawianiu
 wyroków do wykonania. Z III zaś wieści
 mamy o burgrabiach podania, iż za panu-
 waństwa króla Rudolfa, dopuszczali się wraz
 z klaszarami nabudowy dóbr feudałnych. Z
 pamięci I, który starostom burgrabiów, w
 tem samem powiecie dobra mających, a nie
 innych, obiecał darować, polecił im łaskę;
 aby obywateli, w miarowicie podległych
 od prawości ochraniać i przynajmniej przez
 sąd od złuszczeń nadzanych, wyprzekali.
 Turego podzieli burgrabiów z burgrabiów
 wie powiatu starostwa, którzy w li-
 cie 10 dla strachu jego się ustanowili.
 ustanowieni oni są przez samego króla,
 mając na siebie wstąpić obowiązek tego
 tego miejsca na powiat, tak iż ka-
 żdy z nich w ciągu roku na trzy tygodnie
 przynajmniej oddalić się może.

Czynności pisarzy grodzkich, którzy w
 wstępie przyrzeczenia rozkazał i w powiecie
 posiadłości mieć powinni, która sama jest
 w sądzie grodzkim, jak czynności pisa-
 rzy ziemskich w sądach ziemskich.

Za sprawowaniem rejmu mogą być sta-
 nowieni grodzcy i pisarze grodzkich
 nadzorcom na powiaty oraz, zwłaszcza
 z powodu choroby, wyjątkowo granice
 lub niewoli nieprzyjacielskiej namiestni-
 cy, którzy się pierwszoklasami powiatu, ka-
 żdy sięgi i w powiecie posiadłości być
 powinni.

Stawiając, jeśli starosta popadł w proces
 karany, już dyktacja jego grodzka była
 ustanowiona; konsekwentnie albi rejmu
 warszawskiego c. r. 1760 roku stał ten

(i) składowy

skiego, szczepkowskiego i przeciwne-
skiego. Zaś ten miał porządkować i po-
wodzić pod wyroków sądów wojewódzko-
tawnickich w całym państwie, oraz
wydawać tylko przy wyjątkach, or-
łowa podówczas drugą prawą piętę,
ediego, którego miał równocześnie na-
zwać dradawskim płoty.

Tymczasem przywilejem postanowił
książę Maksymilian W. król nadwornych
majordomów. Nazwa domiarów
złoty pochodzi, iż złoty sąd nadwornych
najdłuższy nie był z góry postanowio-
ny, lecz miał mianować w razie potrzeby
pod wypadki, do wypadki potrzebnych do
mieszkań.

Apelacje pod wyroków sądów wojewódz-
kich prawa ziemskiego na królewski
dradawskim miały iść do króla do
mieszkańskiego, który miał, a jeżeli
nie miał iść na dwór królewski i pro-
szę o mianowanie domiarów. Kom-
isarz tych mianował i był to ten sposób,
iż apelacje winno być ze strony
miał mianować królowa, Łęka,
Pochy, Wiskiet, Kacimierz. Al-
żona fudor i inni w 2 najdłuż-
szych i dłużej trwających się jako
zaś, powstrzymali apelacje i ostatnie
inslawy.

Pod wypadki sądów domiarówskiego i ziem-
skiego miał płaska apelacja nie była przez
nią. Wskazując jej wyroków przywilej
Władysława Jagiełły z r. 1394 a król
Maksymilian Jagiellończyk pod rokiem z r.
1455 zagroził straszyć karcia i piętą
tych, którzy by chcieli apelacje i strasza-
cie się wzięli lub sedziów o miast-
e i króla wyroków i tylko sądów
wydanych przywali.

Wesprzeczjałow illuminis now appellandi
nie podnosiła się do innych sądów
dominialnych, a kłótnie do tych, które
rozstrzygały spory między drogą, a polną
z przed sądów podziemnych, o których już
w przywileji jagiellowym z r. 1399 jest mowa.
Potem wzmiankując Władysław Jagiełło,
to, iż odwołanie się od wyroku sądu
miasta Krakowa ma być przed sąd domi-
nialny królewski, ale nie przed sąd domi-
nialny Gm. Wobec tegoż uciążliwa
wyrodek królewskiego sądu dominialnego,
mogła prosić król o utworzenie nowego
sądu dominialnego z innych dominarzy
i przesłanie im ponownego rozstrzygnię-
nia sprawy; i tak było przynajmniej
do czasu nowego sądu dominialnego
w mieście Krakowie, gdy królowa żółwa
królów apelacji nie zabroniła, a wsta-
ła monarcha w ustanawianiu sądów
dominialnych nie była ograniczona.

Współnie przedmiotowi królewskiemu
katedrą królewską przed królem Zygmunt
I w r. 1544, przyjął za zasadę, że jeśli
wyrok sądu dominialnego zgodzi się
z apelowanym wyrokiem podziemnym,
nabierając dalsza apelacja nie będzie do-
puszczalną. W przeciwnym razie wolno
skłonić wyrokiem uciążliwym przelać powtó-
rze sąd dominialny, a nawet i po raz trzeci,
z tem wyłączeniem, iż jeśli wy-
rok powtórnego sądu dominialnego zgo-
dzi się z wyrokiem dominarzy poprzednich
lub podziemnym, jako że od wyroku kró-
lewszego sądu dominialnego, jakkolwiekby
on był, dalsza apelacja nie ma miejsca.

Myśl, że król Maksymilian II, do-
kładał sądowi wyższego prawa niemieckie-
go na prawach królewskich przynajmniej,
wobec, nie powiodła się. Sąd wyższy na

Pracownicy pałkiem słabiej regulują
swoją pracę, są mniej dokładni,
do podlegania osób świeckich pod
swoją jurysdykcją, jest ordynar-
cyjów. Podlegają biskupowi kra-
kowskiemu z r. 1359, która sta-
nowi, iż osoby świeckie nie mogą
być wdać w służbę lub w innych
sprawach cywilnych przez który
kierownik sądy duchowne prze-
gani, jak było w sprawach du-
chownych lub z ~~duch~~ sprawami
duchownymi w krajach bezpa-
nych.

§ 7. Tryb trybunału. Rzecz o rz.
dach trybunałów należy wstawić
do projektu prawa konstytucyjnego,
które w ich ustanowieniu, funkcyj-
nowaniu i kompetencji stanowi. Chy-
by więc załamać trybunał, który był
do zajmować trybunał, w ile prawo-
dawstwo świeckie powierza po do nich
bezwzględne postanowienia.

7. Łódź W pismach spowroś salachy z dnu
chowień swem, jasi się koczył w pierwszej
połowie XV wieku. Łódź w sprawie drze-
życiu jako leż, po do kompetencyi rozpró-
dichowu, powzięty kosztu na spie-
dokie pódobowu w r. 1406 wobyty
maszpryżca pódobu, która w ka-
żdej, jako, kompetencyi rozpró-
dichowu pocykawa, a w jachich
sprawach pódobu pódobu pódobu
miś wiewskiemu pódobu pódobu

„Odprawiać spraw i rozpraw, mo-
w. artykuł IX formuionych uchwa-
szyć i wykonać, aby stały pra-
wa swojego używać. Alboważ postanowi-
my, aby stała proba życia i dobro-
bytu, o wszelkie długi, lub powin-
ności, jak przed sądem duchownym
początki: z wyjątkiem jedynie spraw
dziedzicznych (causes hereditaires), które
do kompetencji sądu świeckiego należą.
Tymczasem postanowimy, iż każda ko-
ła duchowna o jakiegokolwiek sprawy
czyto wielkie czy małe, nie ma żadne-
go sądu, niestety, niestety, niestety

1. Monchyński p. r. 1768 7
 2. Która z 17 osób, którzy formu-
 lę, których 8 osób dydydektów
 lub innych uczniów, 7

1. Których 7

1. o drucisim fienigine do prosiu na piśmie
 2. o pofelacy; polestat; roz' mienyhuujsa se;
 3. mi warszawskiego r. r. 1768 wszystkie wogole
 4. sprawy o drucisim prebataru; i glow' pien-
 5. 1000 i kosztowaniem apelacyi do dyktu-
 6. natu; i agrarajac kara 1000 m. lenu; który
 7. by lachie i sprawy przed iadem duchownym wy-
 8. laczat. Dalej i sprawy dydydektów kocholaj-
 9. ga, i uprzedzenia ewangelickiego iako i Prebter
 10. uczniułów najfrosod p. d. Kuchelins mieniu-
 11. a po uchyleniu lachowego monchyńskiego r. r.
 12. 1765 do Kuchelins ^{Kuchelins} i Kuchelins ^{Kuchelins}
 13. i Kuchelins ^{Kuchelins} polestatu kosztaty.

1. Która duchowna i adwokacka wykopied-
 2. ugninalny pofelujajaca, najfrosod do wla-
 3. nego sadu duchownego i Kuchelins, by i wia-
 4. 1000; ten jesti pofelujajaca i Kuchelins, i Kuchelins
 5. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 6. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 7. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins

§ 8. Podowienictwo redtora uniwersy-
 tytetu Kuchelinskiego.

1. Kuchelinskiego p. r. 1764 wydany w
 2. przedmici; Kuchelinskiego uniwersytetu; i Kuchelins
 3. Kuchelins M. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 4. nad i Kuchelins, i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 5. doktorami, i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 6. uniwersytetu. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 7. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 8. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 9. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 10. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 11. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 12. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins
 13. i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins i Kuchelins

nieumiej, że niby nie ma prawa za-
drenia żyć w kupach, jeno kupni-
sam. Ten postanowił postawić w
uświętowania, że jest żyć dydejsze kupni-
da w obrebie kup. Wliwych jednak
postanowił co do tego sądownictwa
ordynaryja wzmiankowana króla Ka-
zimierza W. nie pawiła wcale.

Wzmianka i przynależność do króla
z r. 1574 w przedmowie do przedmowa
ilustracji, nie przesłor bliżej żyć dydejsze
kupni da, stanowi było, że kupni-
przez króla mianowanego by ma.

Wzmianka i przynależność do króla Władysława Jagiełły
z r. 1425 dla tychże górników i kopalni, w
stanie być i w przedmowie do przedmowa
ilustracji, nie przesłor bliżej żyć dydejsze
kupni da, stanowi było, że kupni-
przez króla mianowanego by ma.

Wzmianka i przynależność do króla Władysława Jagiełły
z r. 1425 dla tychże górników i kopalni, w
stanie być i w przedmowie do przedmowa
ilustracji, nie przesłor bliżej żyć dydejsze
kupni da, stanowi było, że kupni-
przez króla mianowanego by ma.

mac' do sądu najwyższego państwa i kłusow, którego z wojewódzkiego i powiatowego, a z kłusow na dwór królewski. Tym spo-
sobem państwa miastu kłusow jako sta-
rad drugiej instancji została nawiązo przy-
wrocony.

Ala już szczytnych postanowień król LXX.
miał August przywilejem z r. 1550 już
dyscypliny w ten sposób, iż kłusow lub podziupen
z wielkimi ławnikami podawał górnego ob-
nowię rad pierwszej instancji, od którego
sądu apelacyjnego iść miały na dwór królew-
ski. Z królewskiego przywileju wynika, że podzi-
upen miał prawo pewien parkier jurysdykcy-
cyjny sobie przyznać, i że od wyroków be-
gów podziupen stał apelacyjną do kłusow.

Orzecznictwo z r. 1676 i sądy kłusow
kłusow lub podziupen mają, i kłusow ma-
ją się odbywać dwa razy w tygodniu, to jest
w piątek i w niedzielę przedpołudniem.

§ 10. Ustawa o granicach państwa

Najdawniejse oznaczenie granic państwa
kłusow odbywało się przez kłusow kłusow.
Było to już dobrze woli kłusow, nie zaś
sposób kłusow. Czynniki to kłusow kłusow,
które dla kłusow lub kłusow, które
kłusow kłusow, jeżeli kłusow lub kłusow
mających pewien kraj ród kłusow
kłusow kłusow; kłusow kłusow w kłusow
dług kłusow kłusow kłusow. Wtedy
na kłusow jednolitego kłusow lub kłusow
ni schodzi kłusow kłusow kłusow
kłusow na kłusow i kłusow kłusow gra-
nice kłusow kłusow kłusow, kłusow
kłusow kłusow kłusow. Kłusow kłusow kłusow
kłusow (kłusow). W kłusow kłusow
kłusow kłusow kłusow kłusow kłusow
i kłusow kłusow kłusow kłusow kłusow
kłusow kłusow kłusow kłusow kłusow
kłusow kłusow kłusow kłusow kłusow
kłusow kłusow kłusow kłusow kłusow

Porządek kłusow
Tzw III 7

1716 1893.

nie było w stanie samodzielnie prowadzić
swoich spraw i musiał być podległy władzy i rozporządzeniom
władzy, dopiero z wiekiem XVII.

Wiekami jednak przychodziła w sprawach
granicznych należała do urzędów podkomorskich,
do nich należało tylko przeprowadzenie
na granic na miejscu; spór o lądowe i re-
kwizycje przeprowadzonego wygrani-
cenia należało do sądu ziemskiego. P.
Jeżeli foret w jakim sporze granicznym nie
potrzebnym było wyprawienie granic
na miejsce, to cały spór odbywał się
przed sądem ziemskim i dobiegał be-
zpośrednio, nie kraczając przez
urzędy podkomorskiego.

Wamy tego powodu w dwóch wyrodkach
sądu ziemskiego sandemieńskiego z r.
1373, wydanych w sprawie spła Młaz
z sandemieńskiego przeciw Wojcie-
chowi z Młazowa o granice między
województwem Kujawskim a wielkopolskim
między Młazowem a Dobroszowem i Młaz-
owem. Poimowa Wojciech Kujawski
złożył się między spór do dobrowolnego
wymiarowania Młazowowi do przysięgi
między granicami ziemskimi w tym
miejscu, w którym, foret sąd ziemski
dominowski ograniczył się tylko do samej
sprawy. Sprawa była granic w innych wy-
rodkach bez potrzeby przeprowadzenia
na miejscu na granic, i tym sposobem
spór graniczny całkowicie rozstrzygnięty bez
interwencji urzędu podkomorskiego.

Każdy podkomorski przeprowadzał
swoją rolę na granic, ściśle po-
dobnie, jakby wykonywał swoje do-
mowe. Wamy tego przykład w wy-
roku Piotra z Kujawskiego podkomor-
ego sandemieńskiego z r. 1384, który
mając przeprowadzić granice ziemskie

dobrym Samborac, wstąpieni dożył qua z
Samboraca, a wsią klaszornię dożył wnie,
niego skwce, innemi waznem rajety spa
woni, mezytawienie lo powierzył domo
nikowi, sławni Panowi z Kowalikowic,
ktoryj zuprowadziwszy karawę, zechat
ie przed podkomorzyn, a podkomorzy na
zasadnickego zechania wyrok rozgrani
cenia wyolat.

. Z innego myślni kierującą podłom-
 nego brackawskiego z r. 1384, demiatu
 jemu się, w jakim kierunku pasował u
 rzęd podkomorski w sprawach granicznych
 do sądu ziemskiego. Wyrost ten opisuje
 następnie: my kierując podkomorski obra-
 kowski wiadomo czynim wszystkim, bi-
 mu o tem wiecieć, który, iż my z mocy
 nadanej nam przez najjaśniejszego księcia
 i pana duchownia doła węgierskiego i po-
 ścisła oraz z polecenia królewskiego wze-
 wody królewskiego a staroszy doławskiego
 go między wielkim Bertramem
 wiatem z drezawskim i jego konwincem
 a słachetnym Samiratem zięciem
 Gerdny przepiętostaliśmy granicę
 między ich posiadłościami: przed-
 cecum Raulow, Gerdna i Gerdnyce,
 poczynać od rzeki Kwanej i Tamicy,
 do granicy kwanej przedpola, od przedpola
 do drugiej granicy kwanej u Jarolem,
 od Jarolem do granicy kwanej u Kuryca,
 od Kuryca do dembi, na którymto
 dembie pociąg granicy przebiega,
 od dembi do rzeki kwanej i Kimpia woda
 jarku powinna być najprościej, a od Kimp-
 iuny wody aż do doły, a to sł-
 rownie do kresu myślni Gerdny
 ziemskiego i studzonia podziemnego ziem-
 skich brackawskich. Kiej skłócenie
 daruje się, że granicę powyższych doł-

P. vancouveriensis

manuscript

w wyprawie szatni pięciorobiego były narzu-
cone a podkomorzy bankowe tylko na-
gruncie wyprowadzić.

Wiedząc, że stali się właścicielami tego c. r. 1473
i 1496 podkomorzanie nar. rozporozdżego nar.
graniczenia nie mogli wstawić woli pod
warz 14 mł. podarować, lecz musieli je
dokonać, chyba by na to był podarować,
na ogół stron obywateli lub. powstała jaka
przeszkoda prawna.

Postępek podległy doświadczeniu I
nr. 1523 kadi porównał w sprawach gra-
nicznych (ustanowił dla chłopskich: Rusi)

"Tarkulwicz, nasze były sfery w. r. a.,"
granicami dóbr ziemskich w piennych dr.
kautkiej, sanduńskiej, liubelskiej, ruskiej,
kelskiej i podolskiej, dolychczasach, zachowy-
wane, forciecy, my, fragnacy, jednokajność,
wby, mienie, kapitał, i, a, jednokajność,
zgoda, państw, rad, narzech i, postoli, ziem,
chich, postawiamy.

1. iż obywateli przynajmniej do sądu ciem-
nego o przeprowadzenie granic, nie po-
woluje płacić żadnej ławy pienię-
żnej, lecz powód winien poprosić przesa-
dy o rozprawienie o prawidłowość według
swojej formuły.

2. Jeśli porównaj na piórnokrymkeru i
nie się nie sławi, ma być na miarę ca-
łokształtu. Jeśli, to porównaj na
drugim terminie nie sławi, który jest
rozkładem prawidła, ma być w porównaniu
na rozkład prawidła, który jest
zgodnym zyska prawidłowo na mocy wy-
roku sądownego.

3. Jako kardynał kondemnował w prze-
rykach, sąd odciła powada z powołaniem
do papieskiego piemskiego czyli jego
sądu, jako wykonawcy spraw pań-
stwych.

4. *Polkmanoviy kazig bilim puvim*

obwiecającym kryli formu kapowu
obiedwie strony przed swój iurisd na miej-
sce granic, mycającą termin prawdy,
i polecając katyżonem porwanem, żeby
się stawit do przyfateru się, jak powo-
dźt będzie prowadzit, do sypania gra-
nie pomiędzy sfove dobra, i do przyk-
chodnia się jak powo-
war z żywiołkami
kapryzując będzie, i sprawiedliwie
dźt wyprowadzit i granice wygryfat.

5. Na drugym terminie na miejscu nie
będzie wolno porwanem wozymać jakichś
dokumentów dowodzących w obec podkomorego,
co nie jego iurisd co do prawdy, ale to
nie będzie piętami iścaci, lecz po-
wodo prowadzit będzie dźt wedle swej
woli i pamięci i kryć będzie granice
sypiące wóje i istniające inne punkty granic,
lewe, nie bierząc na żadne dowody
sypie porwanego, ani na jakieś dok-
umenty sypie, lub nawet na jakieś wido-
ctwo, gdyby jakieś odarot. Co jednak
wocy, przy stosownym kryli naroznym
stosun winien powo-
samociódni to jest
z sypionem równie Dobrymi żywiołkami,
nie jako sam kapryzując, że prawdziwe
i sprawiedliwe granice odarot, to jest
że nie niemi ani doświadczyć porwanem
nie zapadli.

6. Gdyby na takim terminie na grun-
cie porwany się nie stawit, podkomorego
mimo to lub jego iurisd winien iść po
prawdem i sypani granice wedle dźtki
legor, a powo-
war z żywiołkami i
mien przy stosun naroznym sypie przy-
sypie w obec iurisd podkomorego
mimo niobecnosc porwanego. Skoro
granice to ten sfove przyfateru i przy-
fateru kapryzując, podkomorego lub
jego iurisd wstati jako wieczyne brate.

(Postępek sądowy adwoka-
ta Ignacego I z r. 1523 w
sprawach granicznych)

9/3 1892.

Tenże przedstawił prasę przewodniczącemu granic
miejscu podkomorzy liksom słowami do „
miejscu sądowi ziemskiemu na rożkach-
ziemskich blisko przysięgłych, którego list
słowa podkomorzego, przyniesiony przez po-
woda, rozprawił się wieczny rzeczy po-
miesi do dnia swoich wprawy stare.

7. Wobec jednak prowadzenia sprawy na
gruncie podkomorzy prowadzić, choroba, lub
po prostu lek nie może.

8. Jeżeli sprawy były prawem prowadzone
na terenie na gruncie maganów słowami
z przysięganych świadków, słachectwo,
kamierając przez do „wskazywać na granicę”,
stanie, natomiast rzecz pięciu świadków
może, na maganowym wydacie świadectwo,
jeżeli jest osiadłym, mianowicie je ma dobra
ziemskie, jest między sąsiadami swymi
miany na słachectwo i słuch wojenną, oraz
z słachem odprawy, a także świadectwo
nie może wysłany na razie, aby maga-
nów dopuszczony był do przysięgi z po-
wodem, podkomorzy rozprawił, a także
będzie prawo świadectwa z tym, który słach-
ectwo maganów, przed sądem potężnym.

9. A gdyby słachy sąsiadów dobra
przypadły granicami swymi do fawory-
dłoty, maganów być rozgraniczonymi,
i sąsiadzi sąsiadzi, że ich do rozgranicze-
nie obchadzi, natomiast lacy sąsiadzi ob-
sami swymi być przez prowadzić do sądu
ziemskiego przypowieszczeniu, i może być
z nimi tak samo jak w sporze głównym
potężnym, a także na terenie na gruncie
dobra granic nie został udaremniony.

10. A jeżeli do dobrej sprawy lub in-
ne sprawy melatowe, bądź w części bądź
w całości przekroczył lub przekroczył granicę
swą, bądź przekroczył od starego ko-
pra nowego faworyt prowadzić, więc

3 mił xai' od staroego innego porzuczonego
końca lub pniekonego punktu po 6 milach.

11. A spókie tego winien będzie kasko gwał-
townie sprowadzić iżąd podkomorski na
miejsce granic naruszonych własnym do-
staniem, iże granice przez siebie porzucione
nieprawić lub panowo używać, a winien
do będzie użycie pod starą 14 mił stromie i
łyce sądowni w ciągu osim łogodni po
sawierowaniu po przez winnego i słachy
ze strony porzuczonego. Gdyby tego nie
dopelnił, podupie starą, winnego 14 mił
i powini w ciągu dalszych osim łogodni
granice naprawić i pihować będzie us-
nieu, pod powinną starą 14 mił stromie
i sądowni, a to pr do skutku.

12. Gdyby kto na pudygm gruncie bez pod-
komorskiego i jego iżądni znaki graniczne
własnowolnie i swawolnie pokrył, kaski
winien od staroego końca narzuczonego
po 3 mił a od innych po 6 milach jaś
fawie postacie winien, a winno do końca
i pihaki melalome kask bezprawnie pokry-
winie w sposób iżądny przez domo-
nika pochłunąć, porzucić i unicestwić
ma, iżby star staro ich po przywróci
prawom strony podrywającej nie prze-
sądzaly, a to pod starą 14 mił i łyce
sądowni. Postępować xai' należy prze-
ciw takowemu samowolnikowi co osim
łogodni, jaś fawie o prywatniceli
granice powiedkianem jest.

13. Gdyby xai' jednor okiedkino do mił,
cej iżąd prawem własności materiala, a
mizdny porwanym o granice krajdowna,
li się kaski materialni, materialis kask
sąd pihaki jaś i iżąd podkomorski po-
stępować maja bez względu na ich ma-
tialność. Aloli kask sąd jaś i iżąd pod-
komorski kaskerze im staroż pręciw
powołani, gdy sądz do kask rozsądz.

lub podobnie

Ustawy Wyższej z r. 1588, że wybór powoła-
mowego ma należeć do sądu reymnickiego, albo
wyjście do sądu w 6 tygodni po śmierci poprzed-
niego podkomorzego przez wojewodę lub
w razie przeszkodы przez kasztelana gło-
wego tegoż województwa powołany być
ma. Gdy podkomorzy z powołaniem
sądu spraw w niejże swe subdelegatów
subdelegować ma, którzy przysięgłym
być winni, może na ten jeden sposób
albo subdelegować sądu gło-
wego albo komornika albo klerika
sądu sądowego przysięgłego niejcie-
nie albo państwo.

ustawione

Ustawy Wyższej z r. 1588, że w przedmiocie procesów gra-
nicznych wydaty postawione są:

"Jeżeli w wybitnych najjaśniejszej cesar-
skiej kasy sprawy graniczne i tych o-
czywiście czasy przez przedłożenie i po-
łożenie mapy w sądzie przedłożonej
i wybitnej sprawiedliwości" wybitnej,
przez ustanowienie prawem, między
alby ładnie sprawy powstają, instancje do
niecnie w sądzie ziemskim między,
który są nieustojąc się w rozsądku
ładnie sprawy, ani przepisując reguły,
na gruncie i porządku karności. Kon-
stytucyjnego granicznego i przybra-
nie ziemskiej przysięgłego kasy ma-
ją, a tam przez podkomorzego, bądź to
sam podkomorzy, bądź to komornik jego
nie dopuszczając apelacji i adu-
cencyjnych sprawy, na poprzednim za-
porządku sądu, rozstrzygnięty
dokumenty i kasy graniczne lub gra-
nicie naturalne, a w braku takich,
za poprzednim przedstawieniem kas-
sowej, jeżeli potrzeba będzie, na grun-
cie informowania podpisu, a od kas-
sowej

nieznych i walonij podkomorzym mi-
 powalamy. Kapłanów i podkomorzych
~~nieznych i walonij podkomorzym mi-~~
~~powalamy. Kapłanów i podkomorzych~~

Widzę, że w tej Rady nieśledzącej me-
 lito komornicy, ale i wiceregenti i bisk-
 grafowie decydują podkomorzych egzekwo-
 wani i na komendach i pójść i mogą;
 lecz gdyby w sprawie karciej sprawy i mi-
 podkomorzego karcia, i komornik od dals-
 zej procechacji sprawy wstrzymać się winien.

§ 11. Rady komitarskiej.

Z radami podkomorzymi granicznymi
 w najcięższym związku stoją rady do-
 mniarskie, i one są bowiem radami gran-
 icznymi z tem jednak ograniczeniem, iż przed-
 miotem ich jurysdykcyjnej czynności jest
 prowadzenie granic pomiędzy dobrami rła-
 cionymi a królewskimi ziemiami. Wobec
 przywilejów cesarskich z r. 1422 przy-
 rzekł król Władysław Jagiełło, iż podkom-
 niarskie podkomorzych podkomorzych podkomorzych
 dalsz królewskich, jak i tego króla króla
 dzie, byleby się nie dopuszczali gwałtów w tej
 mierze. To przyrzeczenie potwierdzone po-
 stało następnie przywilejem jedynym z r.
 1430, w Krakowie z r. 1433, w Krak-
 owie z r. 1454, oraz piotrowskim z lat
 1493, 1496 i 1501. W przeprowadzeniu gran-
 ic między królewskimi ziemiami a dobrami
 rlaclity potwierdzone zostało wprawdzie lat
 pól inną sprawę graniczną również podkom-
 ornymi, lecz nie wykazywaniem i przodami pod-
 komorzymi ^{seno} komitarskim, to znaczy
 że wyznaczenia latów podkomorzych podkomorzych
 bywali podkomorzymi i tak komitarscy z ra-
 nicami królewskimi. Statut cesarski
 z r. 1454 oznaczał króla króla na
 dwóch. Statut piotrowski z r. 1496
 lat w tej mierze postanowił: Król króla
 mi króla króla na podkomorzych podkomorzych

Kalisz r. 1511 kagorist Sara,
 28 mł hyn skarostom lub dzieś,
 kawcom królewskim, którzyby
 meruani przez komisarzy do
 rozgraniczenia dóbr królewskich
 do szlacheckich stawiać się za-
 nieźdali.

więc od dóbr królewskich pozwoli i wypie-
 komisarzy z swej ziem, niawiedzie dóbr
 dochodników i płócłi żurawinów wra z do-
 mostwiciem, których skarostka lub dzieśca
 dóbr królewskich podejmuwać będzie. Kom-
 sarce si mają z obidwój stron przestępować
 skarce i wedle ich pozwani granice przystępować;
 a gdyby się skarce nie zgodzali, mają postać
 się wedle własnego uznania, a gdyby się
 sami komisarze w podaniu nie zgodzali,
 wziętość przestępować.

Kalisz r. 1523 kawałowaniem postać,
 aby skarostowie nie wzięli się przestępować
 komisarzom w wyznaczaniu rozgraniczenia,
 choć kai przestę się prawnu wydawania do
 nich listów pilotujących, lub bez pytania
 rewidorów po dokonaniu rozgraniczenia
 przez komisarzy, lecz co komisarze przedk-
 meru, ma przestępować i niewiedzone.

Należy gdy komisarze są, na pole gra-
 nie, ledy czy skarostka lub dzieśca
 królewskich wyjdzie do nich lub nie, czy
 przystępować skarce lub nie, komisarze
 mają wyprawować i ukończyć rozgrani-
 czenie, bez przestępować na sprzeciwianie się,
 lub apelację dykt skarosty czy kogo, który
 się na granice kał i bez przestępować na ich
 nieobecnosc. Komisarze winni na drak-
 godnie naprót obwieścić skarostę lub dzieś-
 kawę królewskiego przez wownego, dóbr
 szlachty i przez list i mandata królewski
 o czasie i miejscu sądowni. Gdyby kar idy,
 gniłarzy mało było w tej ziem lub byli
 nieobecni, należykar nauczyni
 dygnitarzy z sąsiedniego województwa
 i z dalej wójtowskiego, jedynak byłoby b. k. b.,
 którzyby w swej ziem, a gdzie granice
 prowadzone być mogą, wiadomości być.

Kalisz królewski r. 1528 pozwoli,
 iż ziemianom wolno być ma, kazać
 do skóła jego maści kalużiostkoma być.

między miastem Gólsk i Boczysk, kamie-
niem, z którego ma być i je, wolać kupiecki
do czynienia przedniej i bocznej podłogi
w tym obrotu państwa sprawiedliwości. Od
względności podłogi, kątowej i bra-
nowej i zabawie niekiedy były
zdecydowane, przynajmniej w tym. Wtedy
kiedy w r. 1732 podjęto nowe pole na
segniach w r. 1730, 1754, 1756 i 1758.

Podziwiał się wreszcie powinn być pocieszony,
gdy na sąłowa, rozfermowali oni i roz-
strzali sprawy między cywilne ale i
miejscowe bez apelacji: wreszcie oby-
wałe prawel i powołani w nich
odpowiadac i być im postępowani powinn.

§. 13. Szólj kéjmeve.

[illegible][illegible]

1/7 1893.

Г. Сазіхарова мілановаго времени,
де в сферіхъ земныхъ каменіахъ
открыто стахътъ прѣдѣлы н-
ровы 1493. /

№ 3. Колоса двоякозерные.

The figure 7

[Kancelerowi koronnemu
jako?]

Kolęje się jednak, iż najskorzyjnym powini-
niem spłodowienia sejmowego, jest rad-
solby w r. 1421 na Wojciechu Tatarskim,
ben biskupie krakowskim a prawdu, iż
jako kanceler koronny w sporze z Krzy-
żakami imaczej postąpił sobie kawałek
sejmu królewskiego na rząd z ~~sejmem~~ kró-
lewskim, wzięciem tym, jak mi
przez króla krakowskiego katechizm było.
Sprawy te, ostatecznie porządkują chłosta
arcybiskupie krakowski, wraz z innymi
suffraganami jako bybinał chłosty, a
tako, parę niekompetencji radu kró-
lewskiego nad osobą biskupa krakowskiego
znanym postać jako wariety. Pro-
daje to w dostępnym brzmieniu, cały
ten akt dla jego nieczytelnej ciemności
i wagi:

„Iby chłosta z tacyi bory arcybiskup
krakowski i prymas. Proszę, aby
to, co przed nami drogą, sądową prze-
widzienie postać, dla przysięgi pa-
mąci poświęceniem było, aby i spora-
widziwem sprawiedliwosc byłow,
mierzony i nika podwarcem kamieniem
le postać. Niniejszem przeto przysięgi-
my pamięci łask obecnych jako i przy-
sług, że gdyby w dniu i niniejszym
nie podanych, wraz z wielkimi w
Chrzeście użam i farami. Takim
płocem i indziejem formam i b-
skupami, współbracimi naszymi, oraz
najjaśniejszym królewskim i farami na-
szym, i adyotami królewskimi,
przedstawnymi królewskimi, wreszcie ja-
śnie wielmożnymi wojewodami, marszał-
kami i innymi cześnikami, sędzi-
mi i starszymi królewskimi polskimi
dla uproszczowania i porządkowa-
nia w sposób należyty i praw-
ny spraw i stań królewskich,

(przejdźmy)

cechli się probieć dla obywateli kawa-
rów krakowskich i podległa parlamentu,
niektórzy też słuchali i mianowicie Jan
Krafczyński, Bartosz Sando-
wicz i Albert Malski Łęczycki podko-
mornik i wielu innych imieniem naj-
jaśniejszego pana, króla Władysława
wraz z książką i całego pospólstwa
szlachty i narodu królestwa polskiego,
go przeciw wieloletniemu w Chrystusie
zyciu i panu Wojciechowi Paszeczce
biskupowi krakowskiemu, kande-
larskiemu królestwa polskiego, przed pa-
ni i współbiskupami, dalej przed
królem jego mości, i książkami piar-
wicznymi, Janem Karcym i Młodan-
dem proboszczem gnieźnieńskim, wresz-
cie przed innymi książkami świec-
nymi, jako to Krzysztofem Marszalcem
krakowskim, Janem z Janowa do-
kucalskim, Leontymem formanickim,
Michałajem sandowiczem, Pawłem
sierackim, Michałajem Łęczyckim,
Maciejem breskim, Janem gnie-
znowskim wojewodami, Maciejem po-
znanickim, Michałajem sandowiczem,
Floryjanem wiślickim, Maciejem ko-
lenskim marszałkiem, Krzysztofem
Marszalcem, wreszcie Janem z
Ogrodniczym krakowskim, Janem
formanickim, Janem kolenskim, Jan-
zem sandowiczem, Janem sierackim,
Janem, Janem Łęczyckim, Leontymem
breskim sejmowicami i wielu innymi
tamtę wielkimi już przedtem karcymi,
książkami w sądzie królestwa
polskiego dla obywateli krakowskich i
parlamentu, przez icha Młodan-
dów, niektórych krakowskich,
go jako prokuratora przez wycho-
dzących

matka Tora; siviły drzyg'i i
suzi'ci. "

[illegible]

ustanowi bowiem ~~dozwolając~~
mi podać nam wcale żadnych
szczegółów, jakich był powodem
wykładu i jaką kompetencyją
sędziw zajmujących.

był on Wąjcickim biskupem i kanclerzem
koronnym do sprawicki przed w rozpie
i przed króliem królestwa polskiego
mieszkał: chy odbywszy z szacownymi panami
współbiskupami, królem, książętami i starcami
z nami zasiadającą rozprawę i pićce, jako
c prawda winniśmy, przekliamy: oznajmili
my, że poprzedzony Wąjcicki biskup i kan-
clerz byłto przed naszym sądem słuchanym
porwanym sądzonym być mia, i przed nami
jako swaim potacziwym sędzią nie przed-
mymy na swy katołę odpowiadac i o-
mien. Potem tenie Wąjcicki biskup na
katołę francuzką odpowiedział przed na-
mi, świadczając, iż to wszystko, co było
opowiedziane nie jest prawdziwe. A gdy
namieniony Klement Wąjcicka prokur-
tor kadnych pławców francuzkich nie
przedstawił, my porocumiawszy się z
współbiskupami naszymi biskupem pto-
chym i Andrzejem formanskim, oraz z
innymi dołżkami sw. kościoła i prawa
kanonicznego, ludźmi biegłymi, i wiecej
radzie zasiadającymi, postanowiliśmy re-
stytucji Wąjcickowi biskupowi przy-
stąpić na ośkarżenie swojej niewinności. Kłó-
^{zow} ry, rac, dołżnaczy się, i wiślych relikwii,
wiskających na jego piersiach, którzy przy-
sięgę, że co do wszelkich poruczeń pracy
mionych mu w katołę, jest niewinny
od pierwszego do ostatniego, i że nie
wysłuchaniu sekrecie i wiśnie królowi
jedyności radzić, jako tego dobro króles-
twa i korony wymagało, czyni miemi
słowy: To co mi dali winę francuzie
od króla i od korony prospolstwa, le-
gom wrzeco od pierwszego do potlednie-
go praw i a inako tego kapia albo
kompromisami nie wydać, jeno ja-
som go z winuły przed królem kry-
stati oprawić. Tak to mi Bóg pomore.

pramijazym, niżej dalej Skozetui, senatorem powaga, jak winnych rzecz cyfropolitej sprawach znaczej, tak i w sądach sejmowych istotna, być powinna; królowie wydawali wyroki, ale nie inaczej tylko według wielkości zdani posiadających rzeczy, kromie penaltorów. Stan rycerski chociaż już znać swoje prawa i prerogatywy posiadał, do sądów sejmowych nie nie ulegał. Gdy na sejmie roku 1585 sprawy Khorowskich wprowadzić miało, doproszali się króla postawie ziemscy, żeby bez nich nie sądził, więcże się w takiej sprawie iść o wolność państwa. Odpowiedzi otrzymali, że było im nie do sądów sejmowych, które król z penaltorami tylko porównać ma, jeżeli mogą wyznaczyć depułatów swoich, którzy by sądzić sprawy Khorowskich byli przydatni.

W roku 1588 otrzymał stan rycerski prawo, żeby winni postawie do sekczenia i płaconia z penaltorami wyznaczali. Wskazywają miarowanie roku koronacji jego z r. 1588 zbrodnie obratonego majestatu i porady głownej państwa, co stało kompromisy sejmowej i postępek w tej mierze, który narodził. Ad instygabara królewskiego ma być na królewskiego obrońcę państwa, wiadomością, mianem sędziów między foras bennim foras na sejm polski i legacji polskiej relacja w skiegach grodzkich powiatu ma być kapitał, w której także foras ma być wpisany i na sejmiku także polowania foras dla do i akcency wiadomości foras podać ma być publikowane. Ktoż i

[illegible]

nej procesie osobie doła jegoimoci,
 a żeby mu dostatecznie było dowie-
 stwione, jako najpierw na pisano jest, ma
 być do tego sadu formowany, a byłby
 jako i poprzedzają formam przedstawi-
 ma być jako winny tej zbrodni całej
 strony. A ten skądby z byłby tej zbro-
 dni był formowany, nie ma wprost
 sejm procesie na sejm przysiężać,
 tylko najpierw sejmów, iubliw,
 jak w to być przysiężać, jako i
 gi i w kancie niebie prób do niego
 sadu nie w przedniej przysiężać
 ma. Prokurator ma być dan z pra-
 wa, jeżeli go strona obwiniona po-
 przedstawi. A jeżeli się postarato,
 ichy formowany nie winnie a polowa-
 był doniesion, ma być delator, jeżeli jest
 złaćciec, Karan wedle doniesienia
 z r. 1565 uchwalonej, a na tym sejmie
 poprawniej, a plebejusz gardłem. Ted,
 nam gdzieś obwiniony tylko przez
 przysiężę się odwieść, tedy na delatora
 iadna kara sięgac się nie ma. A
 kadwa sprawa nie ma być przez
 instygatora iadnym obyczajem
 prokurora, owym przez te osoby,
 które do tego sadu więcej są marnaczo-
 nie, sadu nie był ma być, aby już na
 tym sejmie poprawniej było; ina-
 czej na doświadczeniu sejmie nie ma
 być broniona i prosem doświadczenia
 formancum iwaraja, gdzieby mi z
 prawa przysięż; oprocz żeby sam po-
 zwany iżymały być i prawdziwą
 nieinoq, która sama jedna ma
 być formowana do 2 niedzieli, albo se-
 by on sad iżymały z doświadczenia i od-
 powiedzi, żeby w tem potrzebnym było
scrutinium. Takie postępek ma być

w sprawie Rady głównej Procein mę-
 szczyńskich, to jest gdyby albo czynił
 bunt Procein męszczyńskich, po-
 rozumiewając się z nieprzyjacielem ko-
 ronnym lub z obcym królem, wynosił
 łajemnice męszczyńskich Procein mę-
 szczyńskich koronem, poddał
 im państwo na prawo, wznosił pa-
 łac i przynosił, z postawieniem pa-
 łacy, czynił Procein męszczyńskich, albo albo
 wysłuchiwał innych występku popełnił, albo
 gdy wstąpił był Procein męszczyńskich
 leżących. Jednostki już w Radzie
 wypadła była jako główna z państwa ra-
 dami i z 8 plebanów poselskich są-
 dzie i przy większej części donoszących
 nieprzyjaciela. To mianując, iż gdyby
 w sprawie Rady głównej Procein mę-
 szczyńskich nie stało, tedy tam in-
 gator z wiadomością, mianując, ma-
 jąc pewne i określone słowami, kład-
 sprawy, może i więcej i donoszących,
 kładąc w swej mocy postępek
 tu na tym sejmie Procein mę-
 szczyńskich uformowany.

10/3 1692

Postępek prawny królowi za dy-
 kretora III. w r. 1611 mianując, tak się op-
 nyszyli radów sejmowych mianując:

"Prawo dykretora koło męszczyńskich jest i różne,
 inni statuty i donoszących jest opisano,
 mianując się jednaki na prawach, przykłada-
 dach i na prawach plebanów sądzi."

Sejmowej jurysdykcji sprawy dzielą się
 są, jedne criminales drugie civiles.

Criminales dzielą się, jedne które męsz-
 czyńskich mianując, i które męszczyńskich
 są, dotyczy, publicznymi są również. A
 drugie które i plebany w sobie mają i
 stają pierwszymi prawami, również są prywatne.

Criminales publiczne są: 1) crimines

Wobec Włocławka, to jest myśleć po frz.,
cięż majestatowi państwu Włocławskiemu.
Włocławski jest i jawni jego rozrządki być ma,
oficjalno w monarchii, nowiej p. 1588.

[illegible]

3) Princa pocutatur, to jest wysłupak o-
krawania, który idzie ze szlaku scafowania
szarbi wprost przez podłaskiego i de-
putaty i jeżeliby do gwałtem szwartz po-
brał albo scafował jej prawem opisany in-
pedyował albo kwarantynował.

4) O politycznym stawianiu sprawy. — 5) O
gwałtach i czynach w sejmie, do jest porobić
sejmów i sejmików i trybunałów i sądów
wielkich. — 6) O uproszczeniu skarbow
w Inflantach nad kontrybucyjną o odroczenie
i czynów. — 7) O rzeźnię i potrzeby (wo-
jenną) i niepokojenie się do niej. — 8) O wy-
mienieniu kumultu i dotychczas nad wolę
helmantów. — 9) O gwałtach i gwałtach.

Przymiarowe, przyrządnemi kłosem są:

1) O prawach i obowiązku i o karach
pojednaniach, — 2) O prawach bez pośrednio
w zakresie nieprywatności i nagotowanie
nieprywatności, — 3) O braku, obojętne
obrotu, — 4) O prawie do obywatelstwa
bardziej przedmiotem i przedmiotem, obojętne
bez prywatności i innych innych, —

5) O gwałtowne wrzucie pianicy i brzo-
tych głow i przymiśnienie do matki i do,

6) O parskvil i pisma micerivie si-
ranc, to jest ide famoso li bello, - f) o

gwalt na sejmiorach i podach domicholwien
miejscowy, o rozbicie ich, - 8) O inprospe-
rio et vilipendio, to jest o łagwieńcu i na-
stawie i urojenie czyje słowem albo piórem
o co i do piórnictwa czyje wolno. - 9) O mie-
rociem mierzadani w stanie mierzadliw-
a i spowinowacynym, - 10) O pędzłostkach
jawnie domni pędzłostek ^{na} potrzebę a iżje
o pamiłi pędzenie, bo le ośły dół incesus,
adulterium to do pędzłostek prawa na-
leży. - 11) O użycowaniu sobie pienale-
kanych dyktów pędzłostek i herbów. -
12) O fałsz. - 13) O potwar. - 14) O mie-
dobrymianie iłubi i wiaty oś obdanej. -
15) O gwalt bykmalistom mierzadliw. -
16) O pędzłostkach bram i pędzłostki mierzadliw.
17) O gwalt i herbami rozbicem. - 18) O
pędzłostkach herbami i baumitów na-
sejmie pędzłostkach. - 19) O pędzłostkach
i wojenach pędzłostkach gwalt, albo wysz-
pek jawni, albo pędzłostkach iłubi herb-
manistich. - 20) O gwalt wojenach
przy odprawianiu pędzłostek i ilach-
com. - 21) O gwalt rozbic mierzadliw, to
jest mierzadliw, pędzłostkach, mierzadliw,
mierzadliw, pędzłostkach, mierzadliw,
mierzadliw, to, ale i inne sprawy, które
iż pędzłostkach pędzłostkach i pędzłostkach
pędzłostkach pędzłostkach, mierzadliw,
pędzłostkach pędzłostkach, albo pędzłostkach
iłubi iłubi iłubi, mierzadliw albo
mierzadliw.

Cywilne sprawy, to są dwójakie:
jedne mierzadliw i mierzadliw,
mierzadliw i mierzadliw, mierzadliw i mierzadliw,
mierzadliw i mierzadliw i mierzadliw,
mierzadliw i mierzadliw, albo
mierzadliw i mierzadliw.

Mierzadliw to są: 1) O dobra na-
sejmie mierzadliw, które na sejmie pędzłostkach

staję, albo z podestawia trybunałowego i
 ziemskiego albo z dwunastu albo z
 osiemnastu sądu naszego podwornego dro-
 łowskiego albo z forów. — 2) O dobra bez
 prawa wzięte. — 3) O piomy na dobrach na-
 szych drołowskich zapisane. — 4) O piera-
 stacenie skwarly do Rawy. — 5) O piera-
 czynienie liuby z skwarly przez depulaty
 i podskarbiego koronnego albo ich podskar-
 bi. — 6) O podchranie w ziupach stupów
 solnych, kład upadnienie bywa. — 7) O wy-
 bieranie myła bez przywilejów. — 8) O da-
 niach szlacheckich. — 9) O konfiskacy
 dóbr. — 10) O dobra probie naszej drołow-
 skiej i wreczyspolitej zapisane. — 11) O pier-
 doznawanie appellacy i uczynienie bezpra-
 wia przez domniarsze w porządku cesar-
 stwa naszych drołowskich z szlacheckich
 mi, albo bez z appellacy i z podestawia-
 stwa. — 12) O piermierkanie kuźpa-
 rkiego drakowskiego w paniku z deldacy i ka-
 ralty drakowskiego, i inne, które pacho-
 dzo, proby nasza drołowska i nuredy koron-
 ne.

Trzecie prywatne, które prohom lasu
 duchownym jako i świeckim stają, że są:
 1) O pierostacenie pricigcin z dóbr szla-
 checkich z renisy trybunałowej. — 2) O
 spustaczenie dóciotów. — 3) O uprosce-
 nie albo otrzymanie dygnitarstw i in-
 nych faworiów prawu. — 4) O wypr-
 sz konstytyucyje de incompatibilitatibus
et de potestatis. Sprawy wszystkie,
 które z trybunałów ex novo pucigari-
 le udestawie bywają, podcas bez i od
 sądów podwornych. Sprawy które bywa-
 ją inkentowane o dobra wreczyspolitej,
 które in revisionibus liberarum nie były.

Konstytyucjami z lat 1775 i 1776 wy-
 dana, została nowa ordynacyja sądów

[illegible]

7
sam, potrawiać być może, płuwać i wło-
wać, iśćcy do wody być powinni, od którego
to sądu w sprawach wyżej wyrażonych
niktogo nie wyjątkujemy.

Sejm edyktem do wyrażonych materii z
r. 1776 uchwalił następujące podpunkty
dla sądów sejmowych:

1) dopełniając to, co w art. 10 niniejszej gene-
ralnej obojga narodów konfederacji o iu-
rydykcji sądów sejmowych z r. 1775 uste-
nowionych, przywrócić im, byle sądów
ordynaryjów, sądu sądowniczych sta-
now w następujących punktach uchwa-
lony: 4°) Aby sejmowe w mieście na-
szej rezydencji sądzić się będą.

2) Dopełniając do sądownictwa powyższego i z
art. 24 konstytucji jako i z wyżej
stawić wspólnie rachując, powinieli być pto-
rui; więc który domek był używany,
liczba sejmów 26 podcas kadencji, przy
boku naszym znajdować się powinna, oprócz
miejsc na kadencję sejmów i domple-
tu więcej kamienicowego, inni z prawa lub
elekcji sejmowe wyrycy i kamień przed-
kładać do sądownictwa spraw sądowniczych i sa-
dzić będą mogli. Kaden senator lub stow-
nyliar equitatis ordinis, do Rady Niewielkiej
jako wybrany, na sejmach sejmowych sa-
siadać nie może, sejmowie z senatu od-
browi, a z stawić wyżej od marszał-
ków król konfederacji a potem sejm-
owych na rezydencji Gmiedzielu na czas
kadencji wyznaczony będą; a któryby
z nich na czas kadencji i rezydencji nie
jechał lub na miejsce swoje innego
swego kolegi nie przysłał, starze 500
młf podpadać winien, która w tymże
samym sądzie wskazana, do starosty
wielkopolskiej kaptacony będzie, wy-
jąwszy prawdziwą chorobę, która przy-

sięga, na przyszłej kadencji ma sędziów,
mać senatorów, ministrów i sekretarza stanu
rzeszkiego Rady, ani w czasie kadencji
czy w każdym zakresie obywatelskiego życia.
Jeszcze w kadencji sprawić, mieć już bezprze-
rwanie w sprawach probitości rzeszkiej, przez
sędziów, komisarzy, z r. 1875 dla Rady
Ministrów, dla Ministra, dla dyktarza,
dla wicekanclerza i sekretarza stanu
rzeszkiego.

[illegible]

4) Piwoo przy uwzględnieniu piawa kiew-
skiego w przyjęciu wyzyskującej naszej do-
świadczeń na kadencjach dorównujących
zawracie będzie, a po przypadku chorow-
ności i innych albo przeszkodach legalnej
na piarciu, sędzia lub podległych do-
ga jego miejsce najniezwykle na kadenc-
jach kas' p. x. litewskiego podług
warunków lepiej przewidzianych niż dotychczas.

cego, pisawa uprosi leżący piśro bry ..
mole będzie, id. do piśro bęguar; leuze i de ..
doba krylać będzie.

5) Sprawy, które do sądów sejmowych
należą będa, są te: 1) Crimen laesae maiestatis, o to według opisu konstytucyj r. 1588; — 2) Crimen hereticum w artykułach
Talei Tyeli: gdyby kto czynił bunt przeciw
do metropolitej, — gdyby kto foroczenie
wał się z metropolitem, onaj id. jej szko-
dzie, — gdyby kto wynosił tajemnice re-
cypospolitej i jej metropolitemu powie-
dzał one, — gdyby komek, postępek lubo cze-
jaka, doapi poddał przeciw komek, — gdyby
kto od dworów państwowych przeszedł,
doszłyby brat doicem podrady ojczy-
zny, — gdyby kto dla państwowych po-
słancy: ludu, uwerdował, kwatrem uwerd-
brat lubo kajeżdował, — gdyby kto uo-
cy i przeszedł państwowej lub podjębienie
obywatela kajeżdował; — 3) do tego sądu na-
leżać będa, sprawy oppressi civis, kani jak
są, w konstytucyj r. 1775 pod tytułem Ob-
jaśnienie liberacii civis et oppressi civis
opisane. Tunc kai podolicznosci i podkaje
spraw oppressi civis w osobnym artykule
pod tytułem objaśnienie delegacji iudicij
cui opisane, o foro sądów sejmowych
wytoczamy i one grody, kiejstwor, bry ..
bunaty szkodzie będa. — 4) do tego sądu
należą będa, sprawy inżynierne przeciwko
ministrom obajgi narodów i konstytucyj,
recom Rady Niewstajacej według praw se-
narniejszych i konstytucyj. — 5) do tego
sądu podnego ultima instancie ke-
dnego względem samej tylko dostręcy od-
powiedzi w tym sądzie deklaracyjnej;
niekrym kai subtelion w przyprawach tego
radcaji forum trybunałów szronnych do
odpowiedzi koebawijemy a cum corrupto

et corrupte dousyluinyjz a. 1775 re-
ustanowienym.

6) Oprócz tych wyżej wymienionych spraw
rodzajów, inne żadne do tego sądu nale-
żeć nie będą, ani dojecha żadnych nie-
szczyt i wyroków subsciw sąd lenie poma-
wać mocy mieć nie będzie pod każdym
tytułem, pretekstem i wynalazkiem, a
gdzieby w tym sądzie w sprawach ziemie nie-
salermych podobnie nad ordynacyję ni-
miejszą przeciwnego nastąpiło, ipso facto
nieważnym być musi powinno. A ponieważ
we wszystkich tych sprawach do tych są-
dów sejmowych należących, wchodzi wpo-
mianionych, walcących. Rady, Niewsta-
cej, podległości państwa, jako żadnej eks-
cepcyi fori powołać nie mogą, ponieważ
ni, tylko jedna sprawa, o której, rzecz,
sądowa, będzie.

7) Regestra w sądach sejmowych dwa
tytuły będą: jeden criminiis laesae maiesta-
tis et perditionis, drugi ordynacyjny,
zawierający w sobie wszystkie, ordynacyje
miejscowe, opisane spraw sądzaje.

8) W sprawach do tego sądu z przepis
miejscowej ordynacyi przychodzących, ja-
dne suspensy i dytacyje dopuszczone nie
będą, oprócz dytacyi prawdynej choro-
by, która ma następującej składowości
Laforygizacja być ma. We wszystkich
tak sprawach nieprzeszkadzać i monitornie
wolać dwa razy głośno, przez raz osobne,
choćby miał o nie nie prosić, nawet i w
sprawach, które in continuation są-
decie będą, sławano być mogą, i sposób
sekretnych wolów ten sam być powinien
który dla Rady Niewstałej dousylu-
inyjz roku 1775 jest opisany, a to pod
aktencyją dwóch z senatu a dwóch z
chamberskiego.

9) Sprawy criminis laesae maiestatis et perditionis na pierwszym terminie nawet in continuacione aktora czyli powanego sprotone będą, w innych zaś wyżej wymienionych sprawach, po pierwszej abdicacii na drugiej instancyi delato dobitnie i pascie persona, no będą.

10) Sprawy do tego sądu w sprawach ot, dyktacji, minicji, opisywcy, szeci, bygodniami wydawane, w dobrach powanego aktorenie i w aktach wtorego powiatu kierowane być powinny.

11) Indwizycje w sprawach criminis laesae maiestatis et perditionis przed delegowanymi do sądu sejmowego, a po nim do sądu któregośkolwiek z płanów, senatorskiego, krzyżackiego, po dwóch z każdej prowincji przez potrzebne wola wybrani, ekspedycja, ne będą. W sprawach zaś innych z wyżej wymienionych, scrutiny gdy potrzebne będą, przez dwie osoby ziemskiego lub grodzkiego sądu na oznaczonym kondencency terminie i miejscu wprowadzone będą.

12) Delatorem gdyby był scholcie nie posesyonal lub plebejusz, nalewekas karat pażmany być winien, i gdyby karcił nie dozwolił, pena latiumi wprawić do mu, albo nato pena latiumi nie wystąpił przypadkach przedawanych myśliści karatone, mi ciężar się ma.

13) Prokuracje do wstawiania dozwolone, które jeśli gdzie przegry nie będą, wiedzici, sekretarzy, wolać patulione, postaw, a do co wolności spraw i kolan sekretów myślanie, przegry wstawian i pascie, mi głośno, a sekretuści braci roz wola, mi nieprzebieganie decydować będą.

14) Po pierwszym składej sprawy wprawa, skem, chociażby przez wiele razy braci

miata, cię pami o mi pini sekwicie, dlo
 ny o pocrzku posrowazonej srowy casia,
 doli, actine decydowac majoz i jeden z
 nich pod jadrin dolwien frektemem srower
 proutuinej choroby ni do kufcinego versu,
 obemio i dedreli pocrzkania lub rigori
huc de corruptione iudicis odskapie nie
 pominien. Ci kai sekwicie, ktorzyby jui po
 cacztej bez ich przytomności srowawie do
 sorobienia przychadzili, bylo cum volo con-
sultativo kasiadolei bedoz. Gdyby kai pocrz
 sownie lub pocrz choroby jednego lub wiecej
 a sekwicow kasiadajacych domple byt ker
 wany, mawezas fiewony przygluty lub przy
 byli sekwicie ad acclimatationem et volum de-
ctivam przyjęty lub przyjęci bedoz.

15) Gdy ka kociem sekwicem wolowaniem
 niurowe ptozio trapi sie, my drol one rowiaz
 rywac bedriemy wyjazyty srowy baeae
maestalis, w ktorych rowstrzygniecie ro
 wnoici ptoziow przy fiewowym k rzedu ko
 slawac bedrie.

16) Gdy sad pocrznie wolowac, senyja sol
 wawana byc nie moze, fiii kufelna deuy
 niu jui nie mawopi i sekwicie majozu sen
 lenyze, a wiekscosci wolow wygadte, nie
 podpisa, ro penkencyjmarci, ktorzy jeden
 z sekwicow kapiem wolami do tego wybraz
 ny, kociemni ma. Dedreli kai wygodo
 wanie w przytomności i domplecie tych
 srowych sekwicow, ktorzy srowili, afac
la skub srowane byc majoz, jui pocrzko
 wygotowane bedoz, a mawifidniej miedziol
 doli. p d rawni mawofidnych sekwicow,
 a po pocrzkanym dedreie mawoz, srow
 ny do srowli, mawie iliacyze mawoz, srowe
 gelnie bylo a kufelni mawoz opier srowy
 lido w ptoziach kociem, ktorze sad mawoz
 ofisany srowem rowolowac bedrie,
 a circa bolam sententiam srowam sce
 srowy opier srowy, jednego sekwicow op

2.
proryzji, żeby nie nie odmieniono, wainz
być ma.

17) W tych rozprawach stawiać będą mieli wol-
ność patronowie in maioribus subcellis proc.
sigilli, si swoje indulty, dowody, ad-
wody, i donakazyje cykajac, in scripto
do pisma podawac' będą, a w nadym ra-
nie, ydnie prawo przyniosły, one w całej o-
twarcie w sądzie produkować pozwani. Te
żai patronowi in scripto podawania, przez
2 pierowych i penultymnego i yncertnego
akta sądzioń podpisane, na konwencie w ad-
bach sądzioń sejmowych postarować będą, któ-
rych ekstraktki jasku i plebiskos karolemi
redwinijacemni maja być wydawane.

18) Akta sądzioń sejmowych w ciemstwie
narej rezydencyi podług dawnych praw
botawane będą, jiskar proboskaly w fo-
regratki jiskrymaszować, jiskt rozkazy plebiskos
stosownych stosowny, a likewise likewise
pięćdziesiąt autentykowane, i dosekła jisk-
jisk wydawać będą.

Jeż miniejszy sądzioń sejmowych ordynacyj
za prawo wiszryste mieć chieemy.

Ostatnia wreszcie ordynacyjż akta sądzioń
sejmowych wydać sejm sekwalekni, kosi-
ana płate 28 maja 1791 i opiewa jisk na-
skryje:

I. Sądzioń sejmowych stawiać się będąć z osób
36, ko jisk z penaltu 12, w dominyjach są-
dawnych kaniadac' nie mogących, a z postois
24, którzy w poutnej liście z kaniadaj pozwani,
cyj wybrani będą, ko 2 lata sporodem w
prawie p sejmach przepisany. Mowplec żai
nazimiej z osób 15, stawiać się ma. i d na-
lych sądzioń pierowych i kolejij przywołany
przywolać będąć z tej przynajmniej, przy-
ktoż jest kaniadaj sejmowa.

II. Czyliż żai przeciwko kaniademni sejdziemni
przez łoty wybrancemni, przyzta sprawa.

przed sąd sejmowy, natenczas już sejmowi
zasiadać nie ma, również jak i w przy-
padku kadaneop, a przed sąd sejmowego
współnicza; oraz gdyby obwinione w
sądzie sejmowym osoba edycyfowata przez
grawitacyjnych dowodach sejmowego przed lo,
iż jest jej nieprzyjacielem lub że ma z nią
proceder prawny, że po niej spodziewa się
sukcesy, czyli słownem, że ma interes w
jej pogrzebieniu i pogrzebie.

III. Węziarskich zaś przyprawach gdyby
w podrobie między przedsejmowego 15 osób
kompletu, sam sąd sejmowy w liczbie przez
najmniej 12 osób wybraną, przed loży my,
brac'owie osoby z dygnitarzów czyli w
wzrostu mówionych i w. x. liksomiego
na miejsce jedynie nieprzyjacielskich, a do
kompletu potrzebnych sejmów. Przybył zaś
wspominany sąd przedsejmowski komplet
kowi i liksomiego nie para obrać, z przedsej-
my renaczej liczby sejmów przed obwinio-
nego przed sądem edycyfowanych, nadto
czas sejm nowych sejmów 36 przed lo-
ży wybrac' ma, którzy wówczas będą
leżać mieli prawo i powinność zasiada-
nia na sądach, gdy potrzeba kom-
pletu wymagać będzie i przeciwno mu
każda edycyja miejsca mieć nie będzie.

IV. Po obraniu i przedsejmowski przy-
jęz' przywołaniu, sejmowi sejmowi w
przedsejmowski dni 12 już przywołany i w. x.
fundacja, wedyuany sądów swoich
co do plus i godzin jako i innych po-
prawek przy sejmów formu nie-
objętych, jeżeli, jednego z grona swe-
go do broniących sejmów i w. x. sejm-
myślności, lub w. x. sejmów, w. x. sejm-
w. x. sejmów, w. x. sejmów, w. x. sejmów
sejmów i w. x. sejmów, w. x. sejmów, w. x. sejmów
jeżeli się jakie mażda, sejmów sejmów, sejmów
po drugiej, wedle porządku wpisów,

nieczynionych, składowanie do koleji spraw proces-
sejów, adwokackich, nie do kłopotliwego wycie-
kłych spraw kandydowania. Pisarkom w sądach
sejmowych będzie przysłać kłopotliwych miejscowych.

V. O których z sejdów sejmowych w są-
dach sejmowych, sądach sejmowych podległych, na-
prawy liżem do przesyłających, w sądach sejm-
owych podlegających, podlegających nie prze-
chodzących kłopotliwych przysłać, lub
z miejsca przysłać bez przysłać przysłać do,
prysłać się, przysłać w sejmie przysłać sejmow-
nych przysłać, przysłać przysłać przysłać,
prysłać na przysłać przysłać przysłać. O
tego rodzaju sprawy sejmowych sejmowych
prysłać przysłać przysłać, lub przysłać
nieprysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać.

VI. O sądach sejmowych przysłać
prysłać przysłać przysłać, przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać.

VII. O sądach sejmowych przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać.

VIII. O sądach sejmowych przysłać przysłać
prysłać przysłać przysłać przysłać przysłać

[illegible][illegible]

11/3 1892

(Asortownia oddziaływała słabo
na planie regionalnym z G. 28/5
1791)

wielkości przodni i karani będą. Płecławie
 ułożonego chociaż niewykonanego spisku
 na popełnienie któregokolwiek z przestępstw
 no wymienionych przestępstw majestatu i wy-
 stępstw, jako krajczy rządowi rzeczypospolitej
 zawrze informację, a według okoliczności i wiel-
 kości przodni albo śmierci, albo więzienia,
 albo wygnania, albo kary, majestatu lub w-
 rządów karani będą; i mniej jak winni homo-
 nicy i współnicy nie śmierci, lecz śmierci
 winnym i karani karani, w innych przestępstwach
 przodni i karani być mają. Występki prze-
 stępstw sejmowi do wiadomości są opisane w roz-
 dziale o sejmach. Występki przestępstw sejm-
 owi znajdują się do wiadomości opisane w roz-
 dziale o sejmowcach. Występki sprawozdanie bezpie-
 czeństwa sądów sejmowych, według opisów bezpie-
 czeństwa sądów trybunału głównego, w tymże
 rozdziale sejmowym są opisane, i karane karani.
 Lecz inne jakiegokolwiek występki, chociaż pod
 karaniem sądów sejmowych popamiętane, do naj-
 cięższych według prawa sądów należeć będą.

III. Kiedy w przypadkach prawem ozna-
 czonych, ieba sejmowa płeci indygnatorem na-
 rodowym ięgać do go w sądach sejmowych
 o występki popełnione przestępstw narodowi lub
 majestatu jego rządowi, lub kiedy ieba se-
 jmowa ięgać do go w sądach sejmowych o występki
 z powodu własnej urzędy, czyli z powodu
 czyli z powodu publiczne goświoty, chociaż
 by ięgać do go, i ięgać do go według prawa mo-
 ceni, dozwoli do go ięgać do sądów se-
 jmowych o występki publiczne, według prawa
 do tychże sądów sejmowych należą, nad-
 czas indygnatorem narodowym będzie po-
 winnością, aby od nich podniesiony przez osobę,
 o której jest mowa, był oddany w przestęp-
 stwa przestępstw, i ięgać do go w są-
 dach sejmowych; a w przestępstwach najdalej między
 czterech, jeżeli osoba raportować się mająca,
 nie w innych sądach, lecz na innym jakim

miejsce znajduje się. Pozew do sądu sejmow-
wych z przecięcia, kancelaryi koronnej, w. s.
likowskiego prok. wojnego prok. obecności 2
słachły osiadłych albo oblicznie w ręce po-
zwanego, w miejscu mieszkania jego może być
dany, albo przynajmniej w miejscu mieszkania
pozwanego pozwany, a potem przemany w sąg-
dach sądu właściwego owemu miejscu, na
którem pozew był oddany lub pozwany. Pozew
zawrę ma być pisany językiem polskim a w
sędziach polskich, jawnym i drobnym wyrażać
ma dokładnie rzecz, o której idzie, to jest:
kto, kogo, o jaki występki, na skazanie ja-
kiej kary, wedle którego prawa i na jaki ten
mówi pozwu do sądu?

III. Należy do sądu sejmowego do-
stawać, co siębie sławi przestępstw, od więzie-
nia lub przesłuch przed sądem sądu sejmow-
wych wolny być powinien: wyjąwszy nadzwyczajne
sprawy buntów lub spisków przestępstw, w któ-
rych sejm dla poalenia narodził się widoczne-
go niebezpieczeństwa sądził potrzebę więzie-
nia lub przesłuch, obwinionych osób. Muszą być
jako więzieni obwinionych przed sądem
sędziów nie jest karą, lecz środkiem spra-
wiedliwości, tak aby karowi więzińowie
żadnej nie doznawali niepotrzebnej przyszo-
ści: niewygody, szczególnie, mieć bezdla, ka-
rany, do których wedle prawa więzie-
nia i więzińowie należą. Delator w sągłach
sejmowych jako wedle prawa prawa karnego
winny być powiniem w przypadkach nieob-
wiedzenia występku. Tak jestli sam nie jest
w stanie dostatecznej odpowiedzi, lub jeśli
dostatecznej nie odarł, przeto, więzio-
wni i strzeżonym być ma aż do sągłach
w sągłach sądowych, w których albo
niebezpieczeństwo jego winna, albo "stochos"
lub "stochos" przestępstw, przeto, przeto
przez "stochos" i "stochos" przeto, przeto
niebezpieczeństwo przeto, przeto, przeto

Arzo, którzy według prawa podlegają obwinie-
niu, gdyby oświadczyli, że nie, chociaż ka-
żdy, który nie powie.

XIV. Karło Karłowicz, ukłonił się w swojej
sprawie sławac i, mówiąc przed sądem sejmow-
ym, że nie kłania się, lord wolno będzie ka-
rłowiczowi i prosić tego sejm, do sławania w swej
sprawie przed sądem sejmowym; jeżeli by kar-
łowicz i obwinionych sądził, że nie mógł do-
stać obrońcy lub prawców, należałoż za-
prosić sejmowy wyznaczyć mu pomocy i obroń-
ców obwinionego z prawców i prokuratorów i be-
zpieczeń w sprawie karłowicz, a do obwinionego
nie obwinionych.

XV. Gdyby kaźniewana do sązłow sejmowych
strona a przyczyny prawdziwej choroby lub
innego fizycznego niepodobieństwa, na ten
miej w sądzie stanąć nie mogła, sąd sejmowy
zwyczajowy sprawnieściwość przyczyn wedle
sądów obywatelskich, przyczyny oskarżony
dot. niej, na który chociażby obywatelskich
nie stanęła strona, sprawa powinna nawet
rozstrzygnąć, być ma i dochód sądowy nieważny,
iżnawość i wystronanie mieć będzie.

III. Za przyjęcia tej sprawy nie do osło-
wienia jej donia czyli ogłoszenia, dozwolili ca-
łemu społeczeństwu radni sejmowego będzie ka-
żde publiczne: wszystkie co tydzień
na sejmie sejmowych w całym ciągu jękiej
wieloletniej przedmiocie: mianicie i pi-
sane nie ma zgromadzenia narodowego: tego wszyst-
kiego: publiczności: dozwolana katedra
rozprawy i jej wolność. Arbitram, arbitry w
miłowaniu i powinności dla radni sejmowych
nie zachować się mogą, przychodność na
wysłuchach sesyjach, rozprawy nigdy ko-
mowana nie będzie, oprócz inskrypcyj i
namowy, o obłąkanych niej.

XVII. *Isidria sejnowy*, który pierwszy
a porządku przesyłować będzie, miejsce w są-
dzie najpiękniejszej ceniować, głowy sorda.

mai, sesyji po porównaniu się z kolegami
rozważać, z jęzgiem przyswajać, paritalem
uolorum rozważać ma.

XVIII. Kiedykolwiek podana wprost consul
live od referendarzów dwukrotnie czyli prosto
czyli do rozważania, jednomyślnością lub większo-
ścią głosów przysięka, nie będzie, natomiast
wzajemnie przeciwnych zdaniach prosto
czyli do rozważania formować i podawać wol-
no, które jeżeli jednomyślnością przysięka nie
będzie, dwukrotnie głosów o treści raz septe-
mami wolani dwukrotnie zdecydowanie posta-
wa. Referendarz po zgłoszeniu pluralitatis vo-
lorum, jeżeli wolni głosnych brzymiącem
pięro od pola oddawać powinien.

XIX. Kiedy rozstrzyga się jednomyśln-
ności lub większością głosów kapitała, ma-
lychmiast pod dniem swoim w senatowej
nawie kapitału, i karze przed zadośćceniem
sesji sądowej od przysięgi tego i dwóch se-
dów, po jednemu z innych dwóch praw-
cyj fundusza być ma. Prócz tego ma być
wraz z nim i brzymiący protokół sądowy,
w którym kiedy sesji sądowej pod dniem
swoim i wszelkie zadośćcenie bądź sesji
może sądzi sejmowego ma być kapitału.

XX. Co się tyczy adwersaryjów i składowania
my, aby sąd sejmowy ciągle wysłuchawszy
porządnie przysięgi w wszelkich wnioskach
i odpowiedzi stron, względem wyroków, ja-
kie było w przypadkach sprawi miejsce i nie-
mogą, może być adwersaryjów, do wyroku,
cokolwiek strony w materjach i adwersa-
ryjów przetrwały, w całokształcie objęciu wzięt
na prawach. Na której na prośbę referenda-
rze skłódo i doświadczenie przez całą z obu-
dwu stron przetrwała, sądowi i wypadające z
całej sprawy dwukrotnie consultive na pi-
śmie podać; jeżeli sąd na podane od
referendarzów lub od którego sejmowego in-
formacyjnego opinii, możliwych propozycji,

wszystkie pniezione wątpliwości w macteryach
akcesoryjów rekolekcyjami pewni prawem katolickim.

XXI. Sąd sejmowy w tym wyroku, że
dozwied nie sprzeciwia się wyrażeniu prawu,
tak w akcesoryjach jak i w samej sprawie
nie odmówi odwinienemu zupełnej wolności,
sposobności, stanu i prawa pomocy do obrony
i usprawiedliwienia się. Kiedy dozwied nie
prawnie potrzeba inkwizycji, wtedy do wystę-
powania onych albo cały sąd przysięgi, albo
z spośród siebie wybierze przez losy. Inkwizy-
cyę słuchanie będą, semolis arbitris w komplecie
najmniej osób. O do inkwizycji wyznaczonych.
Każdy z nich dozwied sejmowy jako i refe-
rendarze znajdować się mogą. Każdy także
osobny wycyć sejmowi inkwizycji przez
sami nie do ostatniego artykuła podpiszą, a
inkwizycyę z jednej strony jeden sejm, a
z drugiej strony sejm wstawni sejmami si-
sac będą. Każdy zaś हुम्न w inkwizycy-
jach, skoro napisanym postanowie, natych-
miast głownie ma być przeczytany, then-
cem umiarkowania wszelkich umyśleń i niedo-
stadości.

XXII. Po zakończonych inkwizycjach
i na sekcji sądowej w plenu przeczytanych
referendarze wyrażające z sekcji inkwizy-
cyi doniesienie sądowi konsultacji na si-
łnie podadzą. Sąd sejmowy przed decy-
zyją o uwolnieniu wyrokowi co wszystko, co
dozwied w inkwizycjach będzie się może ob-
winionego, pewni wiecie i doświadczenie domni-
muować może i jego odpowiedź ustosować
przez usposobionego obrońcę lub patrona uszy-
miej silnie wystąpić.

XXIII. Kiedy w istniejących inkwizycjach
potrzebie się przeciwność w przekonaniach i wypro-
wadzeniach świadków, nadzwyczaj sąd sejmowy
przysięgi do ich konfrontacji, sprawadka-
jąc warem słów, brzech lub więcej świad-
ków, a nawet i wszystkich wcale i do-

2.
lecznie: zgłaszać: numerację notowań i świadczeń
dowolne będą. Stępnijmy do nich do mar-
szalków narodowych, wedle prawa i wyzwa-
ni, należec ma. Po dekrete kadnia strona
nie już do sądu wnosić nie może, lecz ten,
którego sąd sejmowy, wedle art. XXIV, w obym
tytuł, ad istoty sądu, który nie ma, mieć będzie
prawo każdego czasu odwołania kupelnej swej
w sądzie sejmowym, niewinności, skądoby wy,
należec dostatecznie jako dowody.

XXVIII. Cokolwiek do jakiejsz sprawy w są-
dach sejmowych, sięgac się może, to w tym
do w tymże respective księgi i materij
kemi, wedle prawa, przez dowodami podpisani
skwiercone, w kancelaryi, czyli w aktach
sądów sejmowych, ma być przechowanie, a
kupelny, dla każdego, czynienia ekstraktów
i dozwolności, przez pisarza.

XXIX. Obrani sędziowie sejmowi, w ob-
ciotci, która i sławo sejmujących, a
nieprzychylni, w obliczu sądu sejmowego
wydawać mogą, przysięgę, której sła be-
dzie następująca: "Ja W. W. przysięgam
Pani Bogu, w zachowaniu, w Ewangelii
świętej, jedynemu, jako panu, kagran,
czem, nie bierz i brać nie będę, i nie wybra-
wym, będąc, do rozstrzygnięcia spraw są-
dom sejmowym, pokornych, lecz sprawy
sądu, bogu, prawu, sprawiedliwości
i dowodów sądu, będą, kadnemu, wzglę-
dami, przysięgi, lub niewinności, w
władzie, się, nie będę, na przysięgi, bo-
gatego, lub pobożnego, względu, kadnego
mieć, nie będę, dawać, kadnych, i obliczeń
nie przysięgi, i we wszystkich, sąbce, ni
mujem, Boga, prawo, i sprawiedliwość, ca-
najprzód, i jedyny, cel, mieć, będę. Tak
mi, Panie, Bore, dopomóż, i niewinna
męha, Chrystusa, Pana.

§ 14. Sądy marzałdowskie.

ści nadano. i jakkolwiek marszałek do-
ranny tej dolycheras prerogatywy używał,
iż gdy był na dworze obecnym, marszałek
nadmorski w każdej chwili powinien
mówić się mu miał, to jednak z uwagi,
że marszałek doranny był przez siebie
czym jest na dworze, i żeby potem mar-
szalek nadmorski podał jego nieobecności
mógł powiedzieć, co i jak rozporządzić, aby
to zgodnem było z tem co marszałek do-
ranny za odpowiednio dla dworu i uszycia,
postanawiający, iż gdy marszałek doranny
jest na dworze, nie może powrócić do siebie
marszałka nadmorskiego i wszystko co po-
dobne przy jego obecności i z jego wie-
domością przedsiębrać, i żeby ten wiedział, ja-
kie obowiązki na jego imię marszałek do-
ranny ma; a gdy marszałekowi do-
rannemu przychodzi z dworu się wyda-
wić, który regent i parząd dworu mar-
szalkowi nadmorskiemu, który pod jego
nieobecność będzie miał tę samą władzę,
jaka marszałkowi dorannemu służy. Wła-
dzą marszałek pełniący wraził na dworze,
będzie miał prawo z tytułu nagrody za
we służbę do publicznego targowego i
nadstawiania cen na lewary, na potrzeby
dworu dostarczanie. To targowe jednak
winien publiczne bardziej umiarkowanie,
jako to dolycheras miało miejsce i nie
mniejszej, jako jest rzymskiej w miastach i
miasteczkach, gdzie dwór dworski
kawika; co do targu publicznego,
rozchwilni się wszelkie potwora helma-
nowi, aby za wszelką naradą ceny
produktom ustalać. i jakkolwiek
kiedy w tej mierze było marszałek przy
helman postanowi, mimo bycia parzo-
waniem się publicznie ogłaszać. Gdyby a-
koli marszałek w ustanowieniu cen pro-

Podczas elekcyi 7

złotyć prezydent mierz, mierzczak pa-
nowie pada na dworze dworcowym forte-
bywajaca, ma prawo moderowania, co-
dziej gdyby sie mierzczak nie poddał, ma
być zdany jako niepostępowy, sejmowi.

Konfederacyja generalna warszawska z
r. 1632 co do spraw marszałkowskich na-
stępującego postawienia: „I tak-
byliby w przyszłości być na miejscu podczas
elekcyi, pragmatna, lub dygnamentalna, aby-
do domu wyjechać, kiedy na to ma być
kompozycyja, iudicium, co jest z depu-
tatem, 4 z młodszy, 4 z wielkiej
polski i 4 z W. K. Litewskiego Dyrektora,
który pierwszego dnia elekcyi od wszyst-
kich zgodnie obrani być a wykonawcy
próbno iużer iużer iudicando role, by-
hinalna, przysięga, z ichmociami pana,
mi marszałkami, obajga narodów, w sta-
nawisku jegomości pana marszałka wiel-
kiego koronnego powiadac i wygłaskac
zdargi tak cywilne jako i dygnamentalne,
któreby się podczas elekcyi w onym gło-
wem wszystkich stanów zgromadzeniu
trafiły, także, wtadac, i bezpocieszności
jakoć trybunalskie sądy mają, iużer-
sczyg, wolow sądzić beda. Wszakże
warujemy to, iż ten sąd ekskoadynowa-
nyjny tylko do inauguracyi sezyi iużer
pana nowego króla i polny parat-
nikawai ma i nie ma nic dowiny-
marszałkowskim prawom na przyszłość
derogować.

Wskazano dopiero na sejmie powzię-
tym z r. 1640 ustanowione postawy
pełne, w których marszałkowskie, które
tak oficynają:

1) Kapturów aby znowu przedyskutować
stan i gaduwać, kapturów iużer iużer
iudicium, iudicium niewyłączając, nie-
zmiać ani się wazyt tak w domach,

innyjce, iużer, zachowanie, tak
podczas sejmów, jako też, mo-
żadom miejscu bykować, do-
bowych, 7

12/8 1892

[illegible]

2. Aby każdy nie warił się w miastach,
na targach publicznych, po przedmieściach
i w okolicznościach jego i parok
dem innym miejscu pod rezydencją na-
szą i rękawami, z chlebami, z kila-
kami, z bronią, pierzuchami i z
veraliter cum armis et in armis reditio,
non proceferentibus. Chodzić, a tym
czasem do kamień przyjąć i miły
i skłoby się tego warić, przez
scatławski nie być i 14 inf. Morawy
latine pisać i w okolicznościach
do kpić słowem, przez inf. Morawski

ma być pojmany i w więzieniu trzymany, o-
winię kieniz, i wzdowi 200 mł holskich, w
skontylnicy, i r. 1511 ofiarę, i wzdowi
skontylnicy, gdyby ten, i wzdowi w piwnicy albo
fawest stonem się straciło, i wzdowi mużat
skontylnicy, i wzdowi, i wzdowi, i wzdowi
na, 14 mł fawest kieniz i wzdowi.

3. A że wiele na tym zależy formy bytowania, roz-
różnić w szczególności na sejmie, gdzie się publicznie
rozstrzyga sprawy państwowe, uprzedzić, aby ka-
żdy przedsiębiorca publicznych robót i stał, i don-
osiłby był, bądź to pod pretekstem lewarów
publicznych albo handlowych, bądź to z innej potrzeby
by swej prywatnej, nie miał ani się ma-
ny, forma arbitralna bez wiadomości pa-
now marszałków albo urzędników do go-
spół wjeżdżać i po sobie najmować sub-
stancja arbitralna urzędu marszałkowskiego,
go; w górnym gospodarstwie przedawcy znać
jednego albo drugiego dnia do urzędu mar-
szalkowskiego o kadim pozwoleniu, owego do-
swego mieszkania przystąpić i porachowywać,
tani i bardi jako niepostrzeżony woli i roz-
kazaniu państwa ma być słowny przez
urząd marszałkowski kara 30 mł pol-
skich, bezwzględnie płacić się mający, i się
dzeniem więcej przez 6 tygodni.

140

[illegible]

odkupując prawo, więc 200 mł partii et
officio po połowie kapitału hydro powi-
nien i w pierzy świeć radu siedzieć. Ten
kai obowiązy w służbie obrotu życia, gra-
ni laceracji i inuicja tego kraju, orze-
czeniu radu marszałkowskiego podle
gaci hydro. A gdy obowiązy po popelnieniu
czynu zjechot, na karim kara infamii
ekstenuowana być ma.

5) W gospodarach aby każdy poczwierzyć się
i zdrownie zachować, wyszkoleni kaducy
nieczynią i nieberfiereciwa ogniwego
płomień się wystawiając. Dla czego każdy
gospodarz powinien mieć wodę w słab-
kach, wędzi, drabiny i inne rzeczy do
tego materiału, latwie być przy duchmianach
w rybnik i upokierowanych potrawionych,
aby te słabki pomienione dla nieberfiere-
ciwa ogniwego przegadawane były.
Czego iż rząd marszałkowski przestrzegać
ma i w tym niepośluszeństwie i nieobawach
więc 14 mł karać. A obowiązy słabki z
wody i inne potrzeby do tego materiału, ra-
bat i prawat, karim ma być 100 mł karany.

6) Trzebieżnia każde oprowie szłotów i wja-
kdoś przednich pof. penakorów, karim i
na purniach gramia aby nie były, ani we
dniu, a osobliwie w nocy i gdzie kładzowa-
dy między trzebieżniami i purnakami cwy-
dły bywać.

7) Panom postom ciżkoziemskim kar-
m i szogom ich aby każdy przystupiać i c-
ciwość oddawać. A obowiązy obrotu nie-
byłto drzymat jada, nieczynit, ale być przy-
mroć jada i nasimiewia do szłot, kar-
oły przez iż rząd marszałkowski iż do
ekstenu swego karany być ma.

8) Golebły się domni albo jia jilicy
gwałty dawały, karim we dniu jada i w
nocy, obowiązy obrotu iż do
ekstenu swego karany być ma.

kiedy słuchaj urzędu marszałkowskiego
 albo marszałka mającego swobodę
 pojmować i nie mając na żadną próbę respektu,
 do urzędu marszałkowskiego oddać
 i o ekscesa tego pewna, sprawę dać. i
 tam ex allegatis et probatis urząd marszał-
 kowski, do którego według prawa przysługują.
 Kędyżby do nas karłowym iuryndii i
 myślenia pojmamy być, ma podległość, i
 nam o tym i o prawniczym porządku
 mówimy. i go do obywateli poprosimy, czy
 kogoś z nich, podlegnie prawu cywilnemu.

10). Litosi uwielali wspólny kraj Wien:
miejeli jado i uobracimani; Turcy, Taki,
vey obracy, ryziki i inicy uwielali kam, aby
od mairicy owoły ka podryjem byt; a mairicy
się kam swawolnym pinalat, według ciał
cennu swego darowanym byt'now.

11). А іє та сваволя, безпечності в їх,
оцінки кувалдів, кє жебон, другіємні
сваволні без міндомості і крпшомін
шлановнієго в господу в ієсѣкост' кув,
рді, кєдз кувалдів ієсѣкост' кувалдів

małociekawych; chorą, salva exactione;
później doświadczył prokuracji nie było.
Zawdzięczać nie mógł, aby się mógł podnieść
swiętych doktorów ani przedstawić podwójnie
H i nie mógł, i goratę przedstawić,
nie w swięta, aby nie symboizowano ni
gotnie, a problemie pod kaudicem pod
winię H i nie.

[illegible]

18) Przy zgodach między państwami „
takiego, aby się między nimi i ich
nie zachowywać, pod warunkiem, że
spółnie o bezpieczeństwie i zgodzie oficjalnie

19). Perfekcijskivo i' poskój [mi].
strogom pórédij manrat dnevničgo,
sklady poskój p'oskolitego p'riost' p'rogai
maja, manijac kat' deklarujemy, ič
skladyby sig na sklady p' nich stovny
nieicreivem' l'ogovat', nic'ig' ma byč
slarany. i' sklady n'etaz, chočby nie sa-
mit, gardto loicic' ma.

20) Biologičnyj mierzodno, i khoroby i z
ščreimym i polsrebnym handlcem i po
bolam mē bavit, mēcio v puych mē
niaty, aby v mēcio i fo poredniach
kavol mē byty i mē mēcio kaly. i kō
naby si bavit i pualer mēcia, ma
byc pōjmana, i pōgiera pēcion i
na mēciach pōnaciona.

Влажные беды и мучительные истребитель-
ства семейной ссуды и на торжестве пружы бы-
лостей, нашей мучительной порабощенности от ссуды,

Polwiesac 7

ładach w sprawach przyspadożających do sądu
go z nim się nie ma, ani przestęps-
ani rady dawać, ani brać by kę najmniejszą

Wszystko przysięgę tak wykonać, iżby ma-
scatłowski w adla swoje wpisać powiniem,
a kto raz wykona przysięgę w adla ingrosso
wraz, już powołanie będzie weryfikowane do tej
dowej jurysdykcji, ponawiać o niej nie ma,
chociażby na inny urząd był od nas prze-
mieszany. Wszakże w sądach marszałkowskich
skazanych w sprawach tylko druzimowych
potrzebny w 5 osobach, czyli ko z penaltorskiego
stanu lub dochojników przy urzędowaniu pięciu
osób, rachując w nie marszałka jednego
lub dwóch, bez względu na ich liczbę
reszty asessorów, stądac się będzie; na wy-
padek zaś pewności głosów w trzech osobach
takich, które za każdą razą od dołu zastępną
się mają, powołanie prawem przepisane
adla idemmy i karbowych postąpić będzie na-
lerato, to jest do której strony przysięgający
marszałek przysięgę swoją wreszcie, by decy-
zja warowno mieć powinna. A gdyby we-
zwani wprzód asessorowie na raz sprawy
kryminalnej przyspadożającej nie przysięgli, tedy
i bez kompletu sądzić kryminalnie będzie
możło. Ponieważ urząd marszałkowski
na płać liczbę pięć osób wzięto do oba-
życia i płać swojej potrzebnej, ma ponawiać
na od metropolicznej płać, byz pięć osób 50
liczbami powiększona, mieć chcemy, i poro-
do wyznaczonej już płać pięć osób summy
przydawać corocznie z ulagą 28086 złp
skarbowi skarbowemu płacemy. Dla obje-
stania zaś w nowo utworzonych przedmie-
ściach i osiedlenia wszelkiego w skrajnym
czasie pod bodziec naszym bezpieczeństwa
skomunikacji wojłowa od pół roku dwie
chorągwie liczące pod dyspozycją łaski
marszałkowskiej skarbowej o w. x. li.

materie powinien, gdzie znajdować się
 będzie, w materii samej folii i spraw
 powyższych spełnionych od pułkownika
 marszałka wielkiego nadwójnego, i od de-
 krety miejscich w sprawach sądowych, sto-
 nie, i w końcu appellacji do sądów państw
 marszałkowskich, przewalamy; i od których
 jurysdykcji, jako ostatniej ostatniej instanc-
 ji, może być dozwolone składować; my-
 ślimy, że nie powinien. A osoby, które
 w tej jurysdykcji mające, z tytułu tego in-
 szedni do żadnej innej jurysdykcji podlegają,
 nie pod żadnym tytułem być nie mogą, lecz
 wysłupić ich z tego inshedni, jeżeliby się jakie
 pokazało, w sądach supremacie instancji
marszałkowskich rozstrzygniętych i decydo-
 wany być powinien. Sprawy zaś w sądach
 marszałkowskich niedostateczne dla wyja-
 śnienia z przyczyn przyczyn, oraz i z przyczyn
 ławni jego jurysdykcji, z szlachty, do grodu,
 z mieszczanami i cudzoziemcami do miasta
 z kydami, wyjąwszy Marszałka (w której in-
 stancji według praw inshedni,
 i w której do sądów państw, dozwolone
 było z r. 1658 opisanych i miasta ciężkiego,
 i nie materie powinien), do wojewody perwoko
prokuracji odstanie generalnie być
 mogą. A jeżeli przyczyną było dozwolone
 było informację w jurysdykcji marszałkowskiej
 nie otrzymać, nad obecnymi leni i
 nad bydem przyczyn, nad nieobecny-
 mi od przyczyn jurysdykcji marszałkowskiej
 inshedni inshedni lub miejscich na
 osobach czyli na dobrach inshedni
egzekucować będzie. że zaś jawna jest po-
 treba ustawicznego przybawu naszym
 mieszkanom marszałków wielkich, jako
 i wiele przyczyn publicznych porządku
 mających, a do tego stanu rzeczy przyczyn
 na nieuchronne przesłanki do inshedni
 przyczyn, i każdego funtu dla

niech nie obwiniały, my kochając ich do fi-
nego i wredy sprawowania, względy na ich ca-
łoci deklarujemy. Na pensję jedną dla
zobowiązanego, pisarza, regenta, insygnatorów, wo-
jowników i inne potrzeby, nie mniej na egzekuc-
cję, dożywianie, gdzieby insygnatorzy na-
leżycie nie byli w stanie dostarczyć, co
rocznie do rządu dyspozycji marszałka w.
horonnego w horonie w lilewskiego w lilewie
podczas rezydencji tylko parę, z starożytności
specjalnie obowiązuje narodów sumy 4000 rub-
dawac marnacram. Kto wie, dobowym spo-
sobem i kujałom i interesów na tem ca-
le, żeby akta jurysdykcji marszałka
stwierdzenie wszystkich porządków były
rozprawiane i ceremonie wszystkich poddanych
cy, ministrów poddanych, wojowników
i wszelkich aktów publicznych starożytności
starożytności i sprawujący w obrotach wsi
maci starożytności: więc do tego tylko marszał-
ków pro tempore jako też postać ich staro-
żności do obrotów aktów marszałków
stwierdzenia i wszelkich publicznych starożytności
do archiwum publicznego starożytności ob-
wrotów mieć chcemy, które staro-
żności w palacu cesarskim, dla cze-
ści jurysdykcji starożytności i marnacra-
m, starożytności być powinny. Gdyby staro-
żności dla starożytności starożytności, czyli dla nie-
przebieżności starożytności z marszałkami starożytności
i wredy wredy starożytności marnacram sprawować
nie mógł, tedy w horonie na miejscu mar-
szalka wielkiego horonnego, marszałek w.
lilewskiego, w niebytności jego marszałek w.
horonny horonny, po nim zaś marszałek
nadzwyczajny lilewskiego, a gdyby i tego nie by-
ło, minister starożytności, pierwszy z
porządku cały starożytności starożytności
horonny starożytności starożytności, w ob-
wrotach wrażeń marszałków lilewskich
niebytności, horonni marszałkowie,

13/3 1892

(urządzenia marszałkowskie
nr. 1766)

o tych minister stał w porządku pierwszemu
porządku naimniejszemu kosztowniejszemu.
Co się ma rozumieć o czasach między sejmami
i sejmami; podsejmami albowiem tak, w do-
mówianiu: w dół do podsejmów, czyli i w
drugim opisie porządku między-marszałkami
obużym narodził w r. 1648 ujęzionego; don-
słuchując lego rodu przobowanego, już z dyk-
cyj marszałkowskiej kochawac będzia.
Tęż we dwa lata później, mianowicie
w r. 1768 wydał sejm edyktabdykacyjny
marszałkowi państwa konstytucyjnego, w przedmio-
cie jurysdykcji marszałkowskiej. Oficerowi
przez rozkaz na rozliczenie albo lona
względem, które prawo do wielmożnych
marszałków przydało jurysdykcji; i chcąc wraz
sprawiedliwie z innymi lego ministerium
użycie porównanie, a ten praw i marszał-
kowi i potrzebny jurysdykcji marszałkowskiej
całkowicie podległ nieufności i niechęci, albowiem
niechęć jedna jedyną ostateczną, w połowie
obywateli wzięcia przynajmniej, jeżeli
na ostatnim sejmie roku 1766 starali się
się przez nowe w tej mierze utworzenie kapłanie
marce piścić. Gdy jednak z czasem wręczył
do odparcia, czyniły ułanę naszą, ani też
dani narodzi i sprawiedliwości dostatecz-
na, ani wielmożnym marszałkom przy-
zwicie formę, kwalifikacji, więc chcąc
teraz skuteczniejszemu piścić to sposobem,
tylko wielmożnym marszałkom ka po-
wzięcia, ego oł. O pismach przydało
my i przyjąć się do tego mar-
szalkowskiego urzędu przytoczonymi
miejscami, które od sejmów do sejmów
przez powołaniem urzędowych postaw do
urzędu przytoczonymi domniemane woj-
stawa i starostwa, obywateli lego. A przez
urzędowym i urzędem wielmożnych mar-
szalków od kapitałowania akcyzów, w-
dawniejszej konstytucji i inne wyzna-

czonych na staroencyjskiej sejmie w. x. litew,
skiego z sejmie ordynaryjnego w staronie,
przed lat, staroencyjskiej przygodajęcego; mo-
ją łowcie być obiorowi asessorowie z prowinc-
yi litewskiej w ławie licelie, którzy se-
tylko przez czas sejmie i bykności naszej w
większej sejmowania potrzebni będą, bez
margrody z szawli, z przewoźni, jednako-
wobierności naszej, z innych asessorów
odprawiać mają, i we wszystkich sad,
jak asessorowie sądowni marszałkowskich w
staronie pachewać się obowiązkiem będą.
Ci zaś pośredni asessorowie z sejmie na-
znaczani, aby do wszelkich spraw po-
wieć jak wielmożni marszałkowie ma-
lereli, mieć chętni i postanawiający.
Wszystkie ławie istawy, według woli,
czności i czasu wypadajęcej, więć głoszą
głosów słuchanie być powinny, tak
jako sądy w sprawach kryminalnych,
marszałkowie wielcy a w nieobecności
tych nadwornych są, korwaci, gdy się przy bo-
dli paragon znajdują, proceder proci sej
du marszałkowskiego, według dawnych
praw, istaw i przykazów.

Do sądu zaś marszałkowskiego se był,
do sprawy, które w artykułach mar-
szalkowskich prawem skiniętych,
znajdują się opisane, przyjmowane i
tam per pluralitatem decydowane będą.
Tune sprawy zwykle wszelkie jako we
wspomnianych artykułach marszałkowi-
skich przewidujące się, pod nieważnością
dekretoów do sądu wotacyjnego używane
będą, oprocz jeżeliby sobie wzajemnie
strony forum marszałkowskie cap
saty, albo się keni dobrowolnie podda-
ły. Sprawy ławie pośrednich po-
dróży, którzy li ani obywatelskie
ani iustawicze pomieszkani nie
mają, tak z powołekwa jak i ex real

i stługi albo tym podobne frekencyje do
sędziów marszałkowskiego należeć będą,
jako też i sprawny o stługę, w której
słachła uchwała. Do którego także i
sędziów do Marszałkowskiej frekencyjacy, a
obład od jurysdykcji marszałkowskiej
sędziowskiej, należeć nie mogą, chyba
niekiedy miasta o to pozwolą, do niektórych
marszałków sędziów; ale jako nie są ni-
komu większą przeszkodą, jako miastu,
tak obład kwierchności magistratu mi-
sta Księstwa Warszawskiego i sejmów
nie podlegać będą; którym jednak dla
publicznej myśli i uinianowania
dworcy kowarów według starego zwy-
czaju podlega sejmowi nie ma być ka-
broniowy handel świąteczny.

Wszelkie zaś istniejące porządki bądź
perfekcyjność bądź laskę dyktujących się, w
stosunku do stług decydowanych, sędziowskiej
jednemu sędziemu niektórych marszałków
wielkim, a w niektórych tych niektórych
marszałków nadwornym, gdyby się coś ci-
nie znajdowało, przemierzać i porządku proce-
sowi przynajmniej i oddajemy: frekencyj;
wszystkich nadzwyczajnych procesów w czasie
kalendarzy celny rary do roku wyprzedzającej
i w niniejszej ordynacji wymianowej, pod
młotem sędziów, która się między przykom-
nych sędziów będzie, nadawajemy. Oczek-
wać nie, między sędziów nie przynajmniej
naszym posławać, pod rygorem prawa con-
tra commissores legum; i pod młotem sędziów
sędziów nie sędziów. Sędziów i sędziów
niekiedy ze sędziów sędziów był sędziów, postka-
nawajemy; i sędziów sędziów sędziów marszał-
kowskiego sędziów z głosem dodatkowym
sędziów sędziów sędziów, dla sędziów
i sędziów sędziów sędziów sędziów, sędziów
sędziów sędziów sędziów sędziów sędziów

zostawijemy i pod niego appellacyja do są-
dów supremae instanciae marszałkowskich
iść powinna.

Wskazując się na pismo, w którym uchwała podymował
w. k. białostockiego był porwany do sądu mar-
szałkowskich dozwolnych, na powrót wielki
marszałek dozwolny przywołany wielmożnych
marszałków białostockich do sądu swego wezwie
i posiedzący podług dawnej ordynacyi ławni-
czym i gminnym i przywołanym asessorami; wż-
dziej, głosów bę sprawę zdecydować będzie;
niechciał "jednak wielmożnych marszał-
ków białostockich nie ma ławników bęgiń spra-
wiedliwości przywołać. A co się tu mówi o
marszałkach i podymabelach białostockich w do-
zwoleniu, to się ma rozumieć i o dozwolnych w

W sprawach pań naruszonego likuie.
bepięczeństwa publicznego, lub z apelacyi
albo remisy przypadających, któreby były
przeciwko sędziom lub innym oficyj-
listom marszałkowskim, i innym jakimś
dokładom, do tej jurysdykcji albo
wzajemnym, albo przeciwko ludziom dwor-
ni marszałkowskiego, sądu marszałkow-
ski ultimae instanciae sam wyprowa-
dzi i udzielićcy albo one wyprowadzić
kierci oficyjalistom swoim lub goaldom.
A gdyby kiedy marszałek sam co wypro-
wadził naruszając bepjęczeństwo publiczne
przy boku naszym, non ex vi jednak pro-
batae sententiae albo marszałkowej egzeku-
cyi iustow lub dyspozycyji swych, ławni-
ków mu należa; albo wraz z assessorami
liczącymi, nawrót skazując się do spra-
wy innym ministrom tegoż sądu, jui-
chećmy, aby w sądzie marszałkowskim,
nieuczajdząc się sam na swąj sprawie
wolnowolat i był sądzony wż dżoscią
wolow. W relacyi pań wż marszał-
kowskich przy wszelkich prerogatywach

które mają być wyrażonymi punktami między
przeciwne zachowyjemy. Których we wszystkich
nich, wskazanie do praw, będąc
zgromadzonych stanów, za niewyższe
i przewodnicze prawo postanawiamy.

Wskazanie także osób dla sądów
nich i przechodzenia do nich lub miejsce
obwinionego samemu wieloletniemu marzał
dom postanowił się, rozstrzygnięcie zaś, gdyby
przyszło do sprawy wraz z prokuratorami
nich, nastąpić.

Wskazanie bezpieczeństwa postaw i innych
sędziów, przetożem, ich i charakterem, jako
drugim, karzącym, tych się osób, i zachowanie
w tym punkcie prawa marżów, tak co do
wzrostu pomienionych osób, jako też i do ich
dworów, stosując się do dawnych zwyczajów,
pięty samych wieloletniemu marzał
dom polecamy.

Co do dawnych, marżów, w których
sejm extraordinaryny marżów, z r.
1775 następujące postanowienie

1. Chociażbyśmy brzmiało się będąc, spisu
danstykami z r. 1768, w których było wybrano
nie prokuratorów w sprawach następujących:

a) we wszystkich sprawach kryminalnych,
b) o karze i cenzu postanowionej niewinności
i karawoju, w których było wybranych, jako
lewicę, wyjąwszy chłopa i produkta
sklacheckie;

c) we wszystkich sprawach o dług, lub
wyższe sumy, było ex vi inscripbi par
przypadających, gdy któryś z nich będzie
od strony appellacyja a prima instancja
i gdy suma przewyższać będzie 500 złp.

d) wszystkie appellacyje prima instancja
i w niektórych innych, w których ma być
do sądów marżów z prokuratorami, na które
tych sekcji i siate będzie przydatny
gdy z apelacji prima instancja prawa
w przypadkach; w w których spra

mach z apelacji przychodzących, po dwóch
wskazaniach głównych, decyzyja per vota
secreta następować ma.

2) Komisarzy marszałków składać się
będzie z marszałków wielkich i "podwost"
małych i "podwost" i "podwost" i "podwost"
strachu i "podwost" i "podwost" i "podwost"
wielkich postępując będą, z dwóch pen-
sionatów i z czterech osób z "podwost" i "podwost"
go; ci Gascorowie obierani będą na-
leżnie ordynaryjnym sposobem jako wy-
szsze komisyjarskie Rady Niskiej
opracowani.

3) Marszałkowie obierani będą Gmiej-
niacy mieszkać przy domu jego i "podwost"
młodzi, gdy in. pensji, młodzi i "podwost"
asessorowie zaś starzy i "podwost" mieszkać
powinien, jeżeli liczba asessorów w sta-
dzie z "podwost" przynajmniej osób składać się,
wchodzą w to marszałków; który asessorowie
miej będą pensji po 6000 złr na rok, a te
pensje między asessorami na sześć
dzielone być powinny.

4) Ładunek ze składających się komisarzy
nie może być po tem na sejm następujący.
Połowie zaś per vota secreta mogą być
do sejm komisarzy obierani, a połowa do
wniejszych asessorów czyli z pensji czyli
z "podwost" i "podwost" może być na drugie bra-
twa kandydatura.

5) Sekretniej w sprawach denegati iu-
dicii et obsequii iudicii, sed et d'
oppressionis civis liberi jako przedmiotem
bucgo projektu, gabinetu spraw wyżej wy-
rażonych objaśniającego, wolno będzie na-
ładunek, nieustalając zaś kantonów i "podwost"
nie może być wysłanie i "podwost" i "podwost"
i "podwost" z ładowego powiadu, a consilio
prominenti, według przepisów i "podwost"
go, traktowane będą, według komisji
czy ekspedycyjnej denegati iudicii

et corruptionem iudicis, tam prius.

6) Skazani wstali po miejscu udeyli
bezcie do Rady nieustajacej raport czyni
noti wspólnych z asessorami w protokole
zawartych.

7) W przypadku wydroczenia marzał
kowi w artykułach wyżej wyrażonych,
Rada Nieustajaca może ich napomnieć
o zachowanie prawa, a gdyby trwali w
swojem sprzeciwieniu się, to wydroczenie
przeyleane bezcie pro crimine stali, a
wtedy raportowaniu potrafiu na sądy sej.

8) Król, marzałkowie potrafiu, mowia
nie przy dawnych prawach i prerogatywach
ich przodków w tym względzie, co się wyżej
opisanym artykułom nie sprzeciwia.

§ 15. Tuohia compocila.

Tady te kazadaja się na postanowieniu
stali koruńskiego z r. 1520. Kowia się one
Tuohia compocila, pominai stadaane by.
waję z przodków miejskiego i przodków grodz-
kiego. Postanowit mianowicie stali koru-
ński, iż jeżeli janki słachcie w miejscu lub mi-
steczku było dobowstkiem, czy słuchownem
czy siewstkiem z powodu pbrodni gwałtu śubli-
cznego przez janki miejski pochodzonym co-
slanie, mianowicie koru słachcie i swadł po-
chwycony, zatrzymany być ma na traktach
miejskim, potem janki miejski nie ma się
wdawać w sadkanie koruńskiego słachcia,
onegoż, lecz ma wiadomości sławoty lub podstaro-
wiego potrośnego gwałtu, który do miasta
lub miasteczka refedre i wstac z jankiem
miejskim sprawę jankiego słachcia rozpozn-
teści się potrośna sławoty lub podstarośkiego
z jankiem miejskiego nawraciem zgodę,
słachcie janki kazadony i sławoty bezcie-
lali, janki te dwa janki wynajola; jeżeli koru ska-
rośta lub podstarości z potrośnem jankiem miej-
skiego się nie zgodzą, mianowicie mają kaz-
dąć zdania stala jankowici i janki koru

słachciej winić być w przyszłości więcej „
miał być dłuższy brany, dopóki idzie do
języczka i informacja nie ma być, w ja-
kobyś się słachciej rozstrony i darany
być. Wskazywać na pewną ślad wyznaczenia
kadeń, między innymi słachciej i bieder
nie ma. Gdyby coś było mijszy powieksze,
mijszy postanowienia sobie przestąpić, potem
coś bymiskre potać z jednym rącem ma-
być przez podwójnego słachciej użęty i ma-
gardle darany.

§ 16. *Saply illimae inschauliae.*

Wedle Saksyjskiego prawa domowego, że ka-
pitanu Rymmela. I była prawnikiem
na jednym sejmie, żeby w rzeczywsolnej
istocie prawa, są najwzrosty, z której
sąciwóść płoty, do którejby wyszła
od innych magistratów sądowych apel,
leżycie przychodzą, a on już bez żadnej
appellacji, kapitanaj, słabeźnie wola-
nie sprawy, ale nieufność narodzi w ciem-
ności, a więc od razu kawierzenie dołom
przez słownictwo, kawie ich sprawiedli-
wość, ięgnity, że wniesienie do odrzucono,
a spraw słabeźnie wzagażenie postawio-
no, żółt było słowniej, formy panij, cych.
Sed non placuit summam iudiciorum cui-
quam, propter principem, concedere.

Włodzisławski Włodzisławski, krolowski, pod-
mianowiony, mieszkaniec, został mianowany
podległym, za króla Zygmunta Augustusa
w r. 1568, że osadzenie było niekorzystne.
ny. Ordynacja wydana dla tych szlach-
tów opiewa:

1. Najmiejemy w obec urzędników i starde-
mów, kwatera jako co powinni na tem ca-
leci, gdyż tak wiele jest rzeczy kwatera-
tych, iż górnicy obyczajnie byt należą
do poprawie ich, trudno a prawie niepo-
dobno, aby się na tym sejmie skonczyło mo-
gły. Proszę aby starcy sprawiedliwie

odnieć mogą, kanada, ichność prawow-
 no bezguslanie postaw pismach, mogą,
 uchwalić sejmik tego pro hac vice laudum
 to postanowienie uchwalił; Obcy są,
 dawa, który jest powaga, sejmik mniejszego
 wolnego uchwalał na jeden raz tylko
 dla odprawienia pewnej sprawy, które
 przepadły, albo wiece, mogą, limitacy-
 jonek mas, bądźto na sejm albo przed-
 riam; które przepadły, albo pro swego brzech-
 królowi & któregośkolwiek sposobu albo pism-
 uku i terminu prawa, albo do roku 1563 przed
 mas albo na sejm.

2. choź się tedy latwie sądy na czasy niżej
 opisane w pojedynczych województwach
 powołać. i to najpierw się pewne osoby, które
 mają pewne w różnych ziemach; jeżeliby
 któryś latwie miał, non ex diversitate bono-
rum w różnych ziemach lub wojewódz-
 twach, a stałaby tam przed tym sądem,
 przed którym, albo mi, nyskożacy rok przy-
 padnie, albo tam dwoje, sądy tego, tamci,
 a powołać może, któryś stron, albo ten, ma-
 mi imporantnie, któryś będzie mieć, tedy
 w innych województwach opowiedzieć się
 ma, i odprawioną swą, któryś złośliwy,
 są i potrzebniejszą w pewnym województwie,
 gdzie praevalentes będzie, nie omieszka-
 łby stawać; i tamże z niego sądu, gdzie się pier-
 wej odprawił, ma przyniesie, powołaczenie spra-
 wy z tegoż ziemie, czyli województwa.

3. jeżeliby się trafiło, iżby któryś & dygni-
 tarzów albo przydeutów mieć, sprawy w in-
 nych województwach, które bez bykności ich
 nie mogłyby się odprawić, tedy ma opowie-
 dzieć się onym wyzłach, którzy na sądzie
 siedzą. i odprawioną się tam, ma przy-
 nieść, ałt sprawy swej i miejsce swe, co i ka-
 sieć. Jeżeliby ten który wojewoda miał sta-
 nowo, & któregoś w innym województwie
 był powołaniem, miejsce swe, co i ka-
 sieć, tedy już

2
miejsce przebudzić będzie powinieli państwo a
podstawy ma jego miejsce państwo starości
Gdyż kiedy te sądy, we wszystkich województwach
dwach w maju się mają sprawować, folgując
w tym podobnie, która teraz nagle przyspa-
dła, i w innych, którzy z tych dygnitarzów albo
przewodników, prawdziwych, niemiłych przyspa-
dła, państwo swego miejsca nie może, le-
dy dygnitarze i szlachta państwa mają jego
miejsce godnym zastąpić. Także się też
niezmiennie ma o kancelanach i o innych i o
radcach, których locum tenentes mogą być
w przysposobieniu.

aby były H, S, G, i o konyngi ordynar-
cyt podziela, oraz i miejsce odległości są-
dów tych w pojedynczych województwach i
krewności. Konieczny więc byłby jednego
kierownika państwa.

[Głównego]

Na które sprawy na dzień szósty wena-
cyjne sądy wojewoda, dygnitarze i prze-
sady ziemscy onego województwa, mają się
zjechać do miasta lego, między wiecą bywać,
z którego wyroczni, skłonić też ryceństwo one-
go województwa. A gdy się tam spotnie cja-
dła, kiedy państwo ryceństwo mają obraci-
celesty sądy pomiędzy sobą, i godne, state-
cnie i mają je przytaczyc ku państwu dy-
gnitarzom i przełożonym ziemskim. A
gdy tam spotnie lego, i kiedy wyroczni po-
czą od wojewody aż do ostatniego mają
przysięgę według polityki niższej ofiarują.

G. Państwo przysięgam państwu Bogu, że
w tym sądzie nowym, na ten jeden byłby
raz postanowionym, do którego obran a
powołani, sądzie będą sprawiedliwie według
prawa słownego folińskiego (a w charo-
ści według prawa marksieckiego), a naj-
wyższego słownym tego sądu sprawiedli-
wy czynić i wyroczni będzie. A od tego nie-
dawać się również przez żadną przysięgę,
ani bojaźni ani żadne powściągnięcie,

rodz. mają. Choćby też były pierwsi franklydło „
wane pod wiceach albo przed accessory, byłoby i
nie są przez nas rozstrzygnięte, tak to przypadło
od sądów ziemskich, grodzkich i urzędów skar-
towych albo podkomarskich, czyli w ogóle „
nie, odrom tych, które przez nas nie są rozstrzy-
gnięte, są specyficze określone.

12. A od kandydatów sądów po wojskowi „
tych, nie ma już być żadna appellacja, jeżeli
strony mają na tem przestać, co słowem „
rozstrzygnąć. A gdzieby byli różni w wolach
swoich procuratores, tedy większe
mógłby zgodnych rozstrzygnąć: bo i wojewodzie,
i dziekanom tej samej wojgi jako i drugich być
ma, a każdy w swej sędziarce z tych wszystkich
przewodniców mówić nie ma, ale pewnie od
sądów ustać będzie powinieli, a wyrok ich prze-
dawnie przez przysięgę. W którychby kandydatów
sędziach było to od sądów, bądź od urzędów,
tedy się strony już mają rozstrzygnąć tak co do
accessoryj jak i co do rzeczy głównej, a już
tam, co są sędziarce, cięścić.

13. Różni i ławnie sprawy, któreby przez
choćby od sądów albo urzędów albo domni-
sędziów, jako o rozstrzygnięty, o mydlenie albo o
wykupienie miniera, tedyby więc tego sprawę
potrzebowata, żeby była podstała do kien-
stwa pro interpretatione seu validitate ju-
rium, tedy już nie odajęcej nigdzie tam
to ma być rozstrzygnięto de principali negotio.

14. Eżeli by jeżeli albo był formą o jakie-
dyku, to jest o zdanie sławne, o wyroczynie
lawni albo o podobieństwo innego, a jeżeli ona
sprawa nie mogła być pierwsi rozstrzygnięta,
niektóry między sędzią było rozstrzygnięte,
tedy omnis iuris interpretatio, który miał podstać
sąd czynić o granice w ziemstwie, tedy simpli-
citer ma podstać do podobnego na pole, a
polem i rozstrzygnięta sprawa będzie pergra-
dus iuris wedle prawa. A jeżeli by w tym miejscu,
czy rozi przypadły ziemskie albo grodzkie

a sądy karne, wnoszone na sejmie, nie powinny być, aby im było co przeszkadzać, tedy ich nie powinno być, gdyż mają im być pomocniczymi drugiego sądu, swego najwyższego sądu. A to ustąpienie sądu nie ma być dla sądów, a drugiej stronie ani ubliżenia prawu cywilnemu. A chociażby i prawa będące sądowna, nie było sądu, tedy już bez żadnej przeszkody, wszad ma teni egzekucyję czynić, jakoby w rzeczy sądownej bez żadnej zwłoki, w myśl reguły i formy prawa, jakoby też na sejmie była, nie było przez nas sądowna. A jeżeliby domniemano, żeby się z prawem nie myślało, to z tego sądu, to nie wracaty się nad do sejm, nie ma drugiej strony, która do płacenia przysięgi, i to już długo sądy się odbywają, a tam po płaceniu przysięgi już sąd okreca, co z prawa przysięgi. A te sprawy bywają, mianowicie, cywilne i kryminalne, tedy to sądowny sąd, wedle swego nomena, rozstrzygać ma, to jest, to są sprawy kryminalne, nie, wtedy do nas; to zaś są sprawy cywilne, prawa cywilnego, wtedy są: jako to o karę, bójstwa, rany, chociażby jedno i drugie i kryminalne, i cywilne było, jedynym sądownem obejmie.

15. Przysięgi, któreby miał brać sędzią i podjęcie i słay, któreby z niego sądu przysięgi, tedy z bieżącej sprawy, które są o prawach nycerkwa obrone, mają się dzieć: wszadnie pisać przy swoim dawnym sądownym ma postać. A iż w województwie marowickim przysięgi nie ma, tedy naprzed niż sprawy praktykować, powód i pozwany mają po dwóch grosach płacić, które z grosie posiadającym na sądzie przysięga.

16. Sądy też i sprawy te, które były, zoi obywateli, którzy chcą być obywatelami sejmowej na wyrost, ma przysięga, nie

nie mógł być franklowane, a pierwsze si-
ły, które były do wzięcia, rank jego da-
no, jakie są: polscy i polski jeśli sprawa by-
nie sprawa, a tedy nie posiadającym na-
sądzic i, również: podzielił przypadki, a jeśli
niezależnie od siebie, tedy stronie, jakie ma-
ją w całej sprawie.

17. W tym samym obywateli sądowni na ten
czas było, na ten jeden raz jest ustanowion,
tedy tego było przyznano, aby przez władzę
należną i karkawców adw. w swej sprawie,
właściwie być, nie byli obywateli, lecz aby
właściwie adw. karkawców, co nim się nie
właściwie karkawców sądy, gdyż jedno raz być
mógł, nie mógł, nie karkawców, na polskim
właściwie i wolności polskiego karkawców a-
ni karkawców sądy, nie ma z tego irosz: wse-
lano sądy przedzi, węgelskie w. karkawców pol-
skiej karkawców, w karkawców, garkawców, i-
w karkawców, na karkawców, a karkawców sądy
właściwie karkawców sądy i karkawców sądy
i-
mają karkawców sądy, sine karkawców
m. karkawców sądy, my karkawców karkawców
karkawców i prawa polskiego karkawców, które
mają, nam, sądy i które karkawców sądy,
padać będą i sądy mamy.

18. Garkawców sądy karkawców, karkawców, karkawców
i-
albo karkawców sądy, karkawców i-
karkawców sądy karkawców sądy karkawców
tedy karkawców sądy karkawców sądy karkawców
właściwie karkawców sądy karkawców sądy karkawców
ce sądy może karkawców sądy karkawców sądy
sprawować karkawców sądy i na karkawców
karkawców sądy karkawców sądy, który ma-
ją karkawców sądy.

19. Nie jest też tego potrzeba, aby albo po-
karkawców sądy, karkawców sądy karkawców sądy,
karkawców sądy karkawców sądy karkawców sądy
mają, ale karkawców sądy karkawców sądy
karkawców sądy karkawców sądy karkawców sądy.

cesta bedzie powiniem. Gdyby kto, ani
cye kosztaty a nie byly na tym srodzie nowo
postanowionym do srodze, tedy w tym sa-
nym stanie bez faktyczny przychodu przy-
jaci maja, na przyszly walny sejm, na któ-
rym strony sad mieć beda, taki i taki i pro-
wa przygadnie, bez naruszenia wyjątków,
wiel prawa.

20. Sadowy tedy sad ma być od wszystkich
w rzeczywistości. Sądzie maja, za serantami
a bez stron maja, wolowaci, przez jednego mi-
stry soba z firmą sędzieli namówione sero-
waci. A każdy nie ma wchodzić w serant,
jedno oni, których kawotaja z rejestru z owe-
mi tylko przeciwnikami, przed wino 10 mł.
i żeby się tego wariant, aby u sadu wotat,
tedy wnet przez wojnego ma być przychodni-
czony z polecenia sadu jakby kasacja, a by
pod ~~przekaz~~ ^{wino} 10 mł kapitał, nie mógł być
ze sadu, i jeżeli by tego nie uchylił, tedy już
odstąpi być ma do urzędu i celu wydobro-
mów egzekucji wedle formy prawnej.

21. i jeżeli by był kto przyjechał do owego
miasta, tedy sady beda, sprawowane, obrot-
nie albo w francuzach albo z ruskimi, a
tedy przepadnie wino 50 mł sadowi i ostatecz-
nego podpadnie statutu, warowania i o
wznowieniu broni.

22. i jeżeli by był kto, owego Pranie Nie-
schowaj, tego w drodze na te sady jadąc, tego
z niczyle przed sadem albo z sadu jadąc,
tego do stonni parat być nie. Z niczyle ka-
t. albo być faderas odbywania sadu, albo
tedy być kto karowy sad obrotu, rekt, orbit
a pzwatit i tedy karowy przez starostę ma
być na gorącym i czynu fałszu i na gwał-
le karat. i jeżeli by był kto, owego i ostatecz-
nie być wywotat z drogi na intryga-
cyje sadu lub strony fałszu w młyn
statutu z 1. 150 f.

23. i jeżeli by ranit, ma być fałszu

do wierz na dno wąskom: ćwierć łokca wy,
siódmiu wierz, na stronie dwi'ka raz, 100 mst
co starostawie mają, egreduować, pod dłoń
100 mst dla strony podrywników.

24. Przy łaskowym sądzie, aby powołanej i
porządniej sędzi, starosta albo podstarosta one
go miejsca mia tego doglądać i wprawy
przy sądzie pod dłoń 100 mst i gospodami
starostego wedle skomni jego opatrzyć.

25. A gdyż się tu do sądy ofiaty jaśło mo-
gło być, nalewka potrzeba też tego, aby be-
cye, które mają być do nas wyjęte, do
sądztwa, były specyfikowane.

26. A tak do sądy, które na tym sejmie no-
wo postanowione, miejsca nie mają, jedno
przed nami, nadspójając sprawę:

a) najprzód sprawy owoły nowej dolygrace;
b) sprawy itie dyminalne, dolygrace dobrej
siły, powołania, oraz o majordomni, albo
domni itie o parolę, o polowanie albo też o fał;

c) dalej sprawy które idą z urzędu preciw
urzędowi, jeśli urząd przedroczył granice dom-
jekiny, swojej, lub domni dorywody z urzędu
wyroczit, ite mają przed nas. Nie mają się
w tem okoli porównać sprawy, jeśli strona
wyrokiem iuzicora dla popierania swej
apelacyi są pów kapowicie, gdyż kaitie i pra-
wy do tego sądu należą;

d) sprawy nowe ze schachta, o grun-
dów dorywody grunbowe; albowiem my ka-
mie sprawy na sejmie a nie na dworze
lub fora sejmow sądzimy;

e) sprawy skarbowe, jeśli kto kolega z
oficjal, powołów powozajnych do skotu na-
szego królewskiego należą;

f) Item gdieliżiny też wydrprowali ita-
nie na rzecz naszą dobra nasze królew-
skie, także też o wydrprowo królestwa od
kommissarzy, leczy się też za nami co-
graz'nia niter fines regni.

g) Cudoby też nam kto co darował albo

zapisał, tedy nie innym prawem przed sądem
i wym na sejmie tego dochodzi mamy, tylko
prawem starożytnym nam zapisanej. Sprawa
też tych spraw; któreśmy tu na swój rozkaz
postawili; które już na darcie poświęcone
i obwołane i do kancelaryi; podane są, weryfikacji
nie mamy sprawy już powyższe. O sądach na sejmie
wtedy lub na dzień, nasz wniosek, w powyższym
razem sądzić bez podziału sądzono być mają
i. l. d.

Monksyński, carat z następnego roku
1564, natężono darem 100 mł na tych, które
wtedy dobieły tych nowych sądów przez przy-
jęcie w walpawie podawali.

Monksyński z r. 1576 dorozwolił wogóle
koni prawstwień i rozkazania jakie łaskich są
dów iłłimie instancie: Test to ostatni ślad
istnienia tych sądów: ostatek już jedna kon-
stytucja o nich wzmianki nie czyni.

§ 17. Sądy sąpłirawe.

Ze śmiercią, która istniała wcelnie są-
downictwo, a spolekowić sama o sobie my-
śleć była kumiron. Pierwsza konstytucja
cyja regulująca stosunki podlegała bezkrot-
nie zapadła w r. 1576 po śmierci króla
Augusta. Opiewa ona:

"Gdy już w tym przyrodzonym śmierci pa-
na a która naszego prawa wcielnie istniała
a która podległa podległa dobrem a spokojnym
ludziom być nie mogła; dla czego było są-
i bywało postanowione: albowiem jeśli a
wcielnie ludzie, gdy nad sobą, stawiania
nie bacz, swego suwerenistwa używać się
wazą: przede my łaski słuchowni jako i świe-
cy, widząc prawdy naszymi to postanowienie
nie, które łaski słych a suwerennych
mocy broni, i obmyślając polonistwa
swe i zdrowie rzeczypospolitej po sobie, nasz
do tego swego postanowienia postawienia
mi a wiara, naszą obowiązała; abyśmy
przez łaski wycy się do ich śmierci

16/3. 1892.

starie podnieśli a mięzgli, którzyby nieposłali „
seć ich do przeciw prawa ziem ziemski przeciwna,
li, albo wojny jakie podnosili nam albo dole,
skutkiem, a na prawie ziemskim spólnem
przesławać a nim się dookreślać nie chcieli,
jako o tym wszystkim przez to ten przyczynę,
który między sobą, w Nowem mieście Kórce,
nie ulegli i postanowili r. 1438 obmawia,
który dla lepszej wszystkim ludzi wiadomości
i w statut pod drzewem wtórny, nam przez ręce
podali, aby wszyscy, którzy się do przeciwie
ich pokornie mieć i ożenić chcą, mając o
tem tarczę i pierwszą wiadomość, onych w tym
dla dobrego a zgodnego radziestwina seć „
pospolitej naśladowali, a także zgodni
seć pospolitej pokornie leć swemu przez
ręce podali. A takmy przyczyniając się raz
do tego, żeśmy są własni pokornie onych
dawnych a nowych przodków naszych,
iż postanowienie przed się pod tym kierunkiem,
są w sercu liczenia i obciążenia i przyczynę „
dany ewentualnie słowy jako ziemni pokornie
dowie dawnych a ziemnych przodków na „
szech, przeciw do latini powstali, którzyby
swobodnictwa, prawa, majarady, trójciestwa
tak możliwości duchownych i świeckich, oż
i idosława, albo jakici dołwien nie swo „
wolności przynieć się praxyli, kapomianicy
moby a powinowactwa tego swego, które
sami, kto się jedno na pokornie, leć racnej
chorony i przodków tych, którzy to nam
wtoryli i znać chce, jest wtórny, a dla
niego wtórny seć i przyczynę lat
na ciebie jako na możliwości mięzgli, lat
wszysty spólnie jako leć i jedna jak dołwien
nieś częć i do którejby jedno było pierw
wiadomości o latini swobodnictwie
przyczynę, gdyż do wszystkich po lat se „
nokiej chorony racnej przyczynę nie praxie.
Co wszystko obciążenia pod miarę i potęgi „
można nam, leć potęgi i praxie, sili „

kać resztynę, słobę i wynagrodzenie xchót
(nie wolno jąc się w reformowaniu praw) w cię „
qu'lygodni, macuacrając stronu na my „
padeł minicypinina padoś, lemin na na „
stępnie roki padoś. i gdzieby co lądiego „
gotów ić, wolno go stronie inac „
mre „na „dół do lędi xchót. i gdzieby w „
stom selachcia padoś, albo re „
cy jacie w dom jego wniósł, aresztowa „
tam lędi ma, który powinien go stawić „
na gody bliski faryzję po aresztie. Czego „
gdzieby nie uczynił, sam padoś padoś „
blaci będnie powinien. i wreszcie gdzieby „
go lędi padoś, padoś in „
w lądini padoś, padoś „
inac powinna, a on wolny być ma: ląd „
re w nichyłości padoś, padoś „
lędi ić, ma; a gdzieby nie uczynił, „
lędy padoś, padoś „
czynić ma pod lędi „
stach padoś, padoś „
a gdzieby nie było stachy, lędy „
miejści „
starami mroczeni. i gdzieby lędy „
my lędy dół, padoś „
wynagrodzić lędy padoś „
typicelno padoś, lędy „
padoś „
ma być padoś „
słyn obyczajem, jado i ma „
lawnis „
stowanych, lędy „
stacyj, padoś „
sua majewoda, a pod „
stach „
wi albo „
nie „
był „
padoś „
ma być „
domośi „

A tam już na oraś i pić ić maczawone do
województw albo marszałkowni albo innych
ziemskiego pierwszego będzie się powinieli
dary, między i płacić i opłacać do
wasy, pod progiem w miedle do doli ucy
nie pod kara, co do wypraw wojennej
maczawone; a także przed tymże sądem
dary sprawować się będzie powinieli ca
mistrzom i stronom i wywodzom.

A jeżeli tego przed temto sekcjami in con
firmaciam zdano, tedy latemni się se
dowicie likiem swym obwieszczym w dy
stencji po dekrete i latemni zdani
czajnie powinieli przez swego wojewodę i a
wyprawować temin do wysewien powołania
ignorancji swej, jeżeli ją prebendował. Ka
żdy powinieli będzie po przysiędze mieć
miał odpowiedzieć i wyrok surowy; a
jeżeli się nie potrafił odpowiedzieć, a ignoran
cy nie dowodzą, tedy dekrete in confirmaciam
obezwamy, edyktemi być ma
marszałkowi sekcji w sprawach innych
mających przed tymże sądem odprawować
nie być może, na drugich sądach prebend
kowie, a także sekcji powołania jak i powo
nego i spólników, jeżeli się do tego przeg.

A jeżeli się, ex sekcji odo jurisdic
kato, tedy i powinieli od tego być potwa
ran, tedy wedle prawy do doli ucy i a
mni powoławskiego c. r. 1565 ma być ka
ran przez siebie sam sąd, a jeżeli nie
województwie albo marszałkowni albo innych
miej albo ci co są albo będą, na to de
finitum, opłacać i doli ucy jak powo
mie chęci, a bytoby to surowie na
mie dekretem, tedy w to sama, kara, ja
do i ten powoławski powoławski, a mni
mni dygnitarze i innych albo sekcji
konfederacy mni będą, jak i innych, a
i niektóre województwa swem. osobli
wem konfederacyami do tych doli ucy.

nych sądowniwość i sądzie powie sobie ma,
czekali i obrali, kiedy ci sądownie, których
mocy, niniejszej konfederacji aprobującej.
wskazując, mają, na sprawowaniu, nie
namienionych rzeczy. A któreby wojewo-
dów i piciorie sądowniwość, sobie jeszcze nie obra-
li, żeby na osadzeniu, przysłać, na osad-
zanie, sądownie byli sobie obrali, powinni, ja-
ko wiele i których osób, lepsze, niż im było,
boto, których, obieranie i dobiera, większą
konfederację ma.

Konfederacja generalna z r. 1764 posta-
nowiła: że do doolenia wewnętrznej po-
kazy, z praw obywateli, niewyłączającego, spra-
wiedliwość, mającej, jest, doobra, publi-
cznego, przekazy, linie, i, w osobnym
bezdoolenia, czasie, w jurysdykcjach, kap-
łanów, nieumiarowana, która osób,
na tych, sądach, posiadających, wszelkie
i, obywateli, obywateli, była, przysłać,
gdy, nawet, przekazy, doobra, po wojewo-
dach, sta, lub, więcej, sądowniwość, kap-
łanów, która, tak, przez, i, przysłać,
no, jako, być, nieprzekazy, większe, spra-
wiedliwość, między, sądowniwość, powołanie
bieg, sprawiedliwość, czasu, przez, chęć
lewni, płemni, na przysłać, przysłać, na
kapłanów, sądowniwość, sławie, konfederacji
po wojewo-
dach, ziemach, i, powołanie,
gdzie, są, sądowniwość, przysłać, czy,
są, która, powie, to, jest, być, mającej,
24 sądowniwość, przysłać, nie,
podlegających, obieranie, postanawiający.

Tymczasem, przysłać, lepiej, konfederacji,
lepiej, sądowniwość, do 15, są,
dłuższą, sądowniwość.

Konfederacja, przysłać, przysłać, sądowniwość,
dłuższą, sądowniwość, z r. 1768
przekazy, sądowniwość, jako
nieprzekazy, przysłać, przysłać, że
i, przysłać, przysłać, przysłać, przysłać.

Trybunałowie, ziemskie i grodzkie, sędziów
kucharskich sądowni, tak w domach jak
i w wiel. m. liwowskich strażnicach, w
ja w kółkach kucharskich mają; i są
nysiedzący marszałkowskie z przodkami
do niej przez sejm. O assekoracji do
generalny co do bezpieczeństwa publicznego
z miejscami sędziów kłopotliwie ma.

§ 18. Trybunały.

Wojennym już prawem przez sądy
mae instancie, że sądy wyjątkowe
Liguminta Liguista, na który i drugi kom.
ze tego sądu przebywając, ściągło co soba
ten sędziów; że kuderwa licza spraw w
drodze apelacji bądź na doświadczeniu
na sejm katorowych, nie mogła być przez
drugą stronę z powodu nieobecności
lewickiej katalizacji. Katalizacji wzro-
sty tak bardzo, że wreszcie i strach jego
mógł być przerwany, żeby keni podać
podatki i w sędziach tego przeciwko
wielkiom i piemiom, żeby sobie sa-
me fundowały sądy ultimae instan-
cie, któreby te sprawy kolegi, które
nie wielkiój liczy dla jony i dykcyi
lewickiej, nadat katalizacji; ostate-
cznie katalizacji, her powinności
apelacji. Sądy te były ^{jażdżone} wyjątkowe
na ten jeden raz ustanowione; i tak
prawy sądy sędziów do piśni; nie po-
sumieci Liguminta Liguista tak do
sądu Henryka jak i do sądu Kefa-
na wystąpiła ona z sądowni, aby
najwyższe sądownictwo od sądu do sądu
było przeniesione było. Na przykład
dreznowskim ubranie Kefana Bala-
nego przypisującym, oddano im
nie zj. wrogłym ustanowieniem
tego trybunału sądownego w kraju
sejmu podporządkowanego. Kof Kefan
nie było niczyjone po zregulacji

[były]

województwach sądów urządzenie po-
dobne, ale mało przydatne, że wolno be-
dzię wysłuchiwać świadków, którzy po-
dobnie albo oddać napowiadanie, wymiar
sprawiedliwości sądowej albo całość
sądu, który ten sędzią z osoby doświ-
dziej i podanowie najwyższy trybunał
drugi. Podanowie to frakcja ka-
roba, prohibitive Tana Kamyskiego, li-
bo nie bez wielkich trudności, na sejmie
w r. 1578 do stał się. Wille Kleiderstei-
na, który był sekretarzem doświadczenia
chciano pod sądy trybunałskie podległość
także wszystkie sprawy z miast państ-
wowych, ale leżało to sądom ca-
łkowitym, wedle prawego prawa i przy-
capię postawiono. Chciano dalej stać, że
chciano oddać, penakowów do karowania
w tym sądzie, ale stało to na nic, żeby
nałóż na penakowów jak przychodzą mogli
być sejmowi trybunałowi obierani. W r.
warniejsza, aby była trudność ze strony
słuchawców, które obawiało się, że
by w tym świeckim sądzie nie miało
nie doznać. Wszakże po poradzie sta-
lewa Kamyskiego rozpoznało się, żeby
w sprawach słuchawczych, G z słuchaw-
stwa i byłby świeckich deputatów z o-
wną formą, razadato, i sądziło.

Wskazywano sejmowi wielkiego warszaw-
skiego z r. 1578 obejmującego pierwszego orga-
nizację trybunału dobowego, tak opiera-
ny Stefan z Tarku bieżący doświadczenia i do-
wiedzi, w r. 1578 razadato i dobowemu z o-
sobna, domniło wiedzieć matery, że przy wiel-
kiej liczbie więcej doświadczeń ofiarujących po-
dobnie, w r. 1578, który razadato i dobowemu
razadato, a ośmiu razadato, który z niej
razadato, jako i bezprawnie i
nieprawnie było, żebyśmy domniło dobowy
przekaz postawiono, razadato, razadato.

przyjacielowi, podać mu ogień i idąc w
dawnych, które pierśi niepospolita spól,
na nowidni polskiego i lietuńskiego, ka ośm,
prowaniem i potowaniem państwa i ziem
przez nieprzyjaciela, powołować i pługi
myj sejm, walmi wsem, stanom i do war,
stawy, na którym ka oidej państw Rad
nawych obojga państw i perwoleń po
stów ziemskich, na przed podle dawnych
cyi dawnej, przed panowaniem narzem i
czynionej, i recessów sejmów przeszłych ośm,
to sprawiedliwości, na której wyszedł
wielki słowny radej, i o której, wzywał
dobre obyczaje w naszej niepospolitej
pochodzie, postanowienie więcej opisane

1. W naszym województwie (uczyniliśmy)
i ziem na ten miejscu, gdzie, wedle sta
nego wyroczni obierają, praby sądowe, na
nawracamy państwa, niniejszego sejmów
dzieć i prasy, to jest pierwszy konsejstet
po Naradzeniu p. Chary w tym niniejs
sejmie roku, a potem na każdy rok le
goc prasy do obierania sejmów do są
dów Tribunorum generalium ordinario
rūm Tribunalis regni i a poruczników,
kalkulików województwom we Sieradzie,
sejmowickich w Opatowie, sieradzie
mów w Sieradzie, brzeskich i inowrocław
skich w Radziejowie, płockich w Ra
sławcu, mazowieckich w Warszawie, raw
skich w Polanowie, łowickich, łowickich
skich, łowickich ziemian w Łowiu, a chelms
kich w Chelmie. Kalkulików sejmów obierają
mają. Muzadze chelmskie ziemian na przed
w Chelmie a potem Kalkulików w Kalkulików
obchodzą z tym porządkiem mają. Muzadze
wielko podlaśkie w Drohicynie, a ziemian
dobrych w Lipnie w konsejstet przed
sio. Naradzeniem prasy do tego naradzenia
w innych województwach i ziemach,
niech sejm ziemskie obierają, sejmów

lwa odprawować będą, now obchodząc ab-
sentia młotem, jeżeli z których może
wódek w obrani nie byli.

5. Tamże furerecent sędziowie w woje
wódek wach i pięćmiach obrani, z ichawaj
się na czas i miejsce sądom pruderone, ma-
ją przy sądzie pięćmi onej i przy urzędzie
skarżeni roba, sędzięgo pięćmi jednego w sta-
lucie ofis awa, przyzwole, tego dalszymy,
je franklydowania kaducych spraw z ni-
kim czynić nie mają, ani przestrogami
nady sławać ani podarować brać, i tak je
się o to nie starać, aby był na le sądy obrani.

6. Sędzię mają, i sprawiedliwie z rejestru
po wojewódek wach jako wolny, nieobdobre-
dając się od prawa pospolitego, jądziego
dłowa pięćmi używać, Owca i sprawiedli-
wość jego święta przed oczyma mając. A
sejście wiec przed es scripto prawom mając,
na którym sędzię dwa albo trzy sędzi-
wie podpisać się mają, i sędzię się bra-
fita, nicuwa albo leci fawitas uoborim,
mają na dwa, trzy prawom perwola pui-
cie i przy tej stronie dąbliwaja postawia-
ma, która na soba sławców prawnych
miejć będzie miota, a potem mająci praw-
dą dąbliwaja ma. i to wszystkie prawom
dłuchawnych, które sławom w pięćmiach,
w gwałcie, w urzędzie frankmorskim pra-
wa pisanego sążone były i będą, z moży
albo apellacy, i jądziego sławom in-
płyczejem przyzwole, albo przyzwole będą,
przed tymie trybunale podług prawa
pospolitego odprawowane być mają, przede-
do tych samych odprawowania prawom
dłuchawni sążeni dąbawnych sędziów
sami z pośredni siebie obracają, albo
przy przyzwole, obawizkami tamie przyzwole
trybunale, w tej roba, na ewangelizy być
mają, z których do tychie tylko ałuz

[sprawy]

duchownych, Ojciecch, onychse sedziów z
patriarchów, biskupów, wyszłych, prapostów
być i te sprawy sądzić mają. I tam podług fra-
ma sądzić, i tenim, aliquid i tenim per volu-
tatem i ad pierwej donkłasy, i tenim
major part z tych i tenim. I górcy byt. ro-
wosc wolow, tedy ma być remissya na sejm
pro decreta. Albo to równosc deputatów tych
górcy i z do obywateli sejm słowem nie pod-
bata, wolow jej będzie poprawić, i górcy na
poprawę, zgodna nie dekret, tedy ten sposób
trybunału ma posłać, dodać i z do tego
proce i wyszkie sławy nie mająć. Decyzem
po imionach słowachich w tym samym sta-
nie, jako ten i z, i tego niewiadczyć, do-
komponować, Albo to ma być na sejmie podsta-
wami. I teni słowem dekret, albo dekret
tego trybunału latiej wawieć być mają jako
sejmowe. I jeżeli kto chciat wystąpić proce-
sio latiej dekretowi i adcyje sobie wzięć
na sejm albo na dworem przed nas, kedyś
słowem być ma, jako cokolwiek dekret, pro-
stoi sejm. I i z teni słowem słowem sta-
nie, i z słowem illorum protestationibus, i z
słowem wojnyckiej instancji nie podlegali,
proce i teni i ich imionem per licet proce-
wotono, tedy słowem od egzekucji słowem
wych proce i słowem i z słowem, do-
mawia słowem i z słowem proce i z sejmie.
7. Chyć mają sprawy wszelkie od sądów
kierstkich, grodzkich, podkomorskich, sto-
mistrzich, co do podzielnego słowem, wiecowych
proce i z, apolacyje, remissye, liniki
lub jakimiś słowem i z słowem, i z słowem
i z słowem i z słowem, i z słowem
na sejm albo na dworem na sejm słowem
słowem, tam ab officijs, quam ex officijs
occasione non factae executionis decreti
vel decretorum iudicii tribunalis genera-
lis regni huius ultimae instancie

głównie apelacyja apelacyja ma być podjaci,
i w generalia ordinaria tribunali huius, a
właznienie, przez starobnych w myśl dousy.
lucy z lat 1502 i 1507, oraz przytępnia dobi.

rozkazach, które są dowi nascentu postanowieniu.

9. A jeżeliby kto starostę albo starostę powiat
o grunta nasze, a których starostwa albo sta-
rosta starostę dawna, albo pod rewizyją i kłótni,
czyż podpadły, kłótni które w starostach pismach
sa, kapisane, o kłótni dobra ma są odstaci na
sejm pro cognitione postoi, a nam porucznym o
dobra nasze w myśl preceptu statutu regnie i
onych dochodzić wolno prawce-biedzie.

10. Także o niewygodnie starosty i o dobra mał
to już recepta na sejmie sądy być mają, a wy-
jątkiem spraw prawa magdeburzkiego, mie-
mieckiego i chetninskiego, które o obywateli
miejscu, którzy w statucie opisanych, są dowi na-
scenie nalecieć będą. Których preceptów i tak
nie otrzymujących preceptu miastom, które ter-
miesce praw preceptu słuchanie to się zachowac
ma do użycia naszego, jako odwoł preceptu
stów duchownych.

11. Scritinia w sprawach kryminalnych mają
być na wypracowaniu stowu preceptu stowu na
ziemiach albo groźbach rokach kępsz preceptu
lū, gdzie występki popełnione postoi, co przed-
wy będzie po skonstatowaniu preceptu
występków, wypracowanie. A to dla tego, gdy
stowu stowu preceptu na sejm, abyż tam już o-
bie stowu były ze składowaniem głowy, dlor
przedniego obprawowania spraw, a iżeby się
sprawy kryminalne na sejmie prawce obywateli
i obprawować mogli, tedy od preceptu sejmie,
który na dzień porucznym listy sejmowem,
proporczyż racynac się ma prawce, a po
proporczyżach i obprawianiu przy postoi
ziemiach wol senatorskich, bydlieci kępsz,
stwie podle dnia mamy mieć wolny do są-
dów spraw kryminalnych; a potem fructu jeno

17/3 1892.

sejm będzie, mamy odpowiedzieć na sprawy
Mogimialne na korda, prody, piątki i soboty;
niecierpić kłopotu innych i przed sejmami, mło-
tów, a kłopotu młotów i innych sejmów
wedle konstytucyj, lubelskiej c. 1569.

12. W sprawie przedłożonej, do której
do województwa należą: białostockie, biał-
lińskie, białobrzegie, ziemie wielkopolskie, białob-
brzeskie, inowrocławskie, ziemie dobrzyńskie
marcowieckie, płockie, rawskie.

13. W sprawie polskiej, do której
do województwa należą: białobrzegie, biał-
lińskie, białobrzegie, ziemie wielkopolskie, białob-
brzeskie, inowrocławskie, ziemie dobrzyńskie
marcowieckie, płockie, rawskie.

14. Przed którymto sądy, prosta każda, ciążąca
związków i preeminencje, która aby adre-
sować, nie miało, chodzić, nie ma. A tego
z reguły, prawodawcy do sprawy jego, nie ka-
dymu, ciążąca do sprawy jego, przysłać i
do gwałtu, chodzić ma, i do gwałtu, ma
wiedzieć, chodzić ma, to jest, zainicjować
a dwa przyjaciół. A jeżeli który z nich, przed
albo napomniemy, wypuścić nie chciał, albo w do-
mni, sądownym, postanowienie, tedy ma być
na nim, skazana kara podwójna 14 mł. Al-
bo, karze, pod dwójną, podobną, karą, nieodho-
drzeć od sądu, sądowni, podobnie, winien będzie,
i prociw, a bieżni, puchwałowi, egzekucyjnej, wy-
stąpić ma. Przy wolewaniu, aby iaden, nie ko-
stował, oprost, i ch, który do tego sądu, przysłać.

15. Tem iaden, tak na sejmie, do obywateli
sejmów, jako i na miejscu, gdzie, sądy, będą, spra-
wiane, aby nie miał, przysłać, i przysłać,
dnie, podobnie, i z kaducim, minem, broniem,
obron, mierną, korda, szable, sepiady. A kto-
by, miał, z szablą, albo z jadem, inną, bronią,
wzrostem, przysłać, albo z nią, chodzić, a b-

formu i p d rzeczy wolcu byc' ma i jest. A dko
by wiec' jeszcze tak uporny byc' chcial; a przypo-
wiebrial si na karowe poracy i na nie, jezeli by
co in contumaciam otrzymal, karowe obsequia
nie ma miec' kaduej wartosci i byc' nie mo-
ze dlu kaduej srodku piskomni, ani przez utrap
starosci egzekwowane byc' ma. A jezeli by ter za-
przypowiedzenie do sadu cywilu formu na
karowy poracy stano; tam nicz chodzac tam
albo producent jego bedzie powinien potworzyc
miny 100 mł pod miną 14 mł; ktorej miny
100 mł polowica stonie p struga polowica do
staru naszego i c' ma. Wrazie nieczynienia
karowe za formuice stary, sprawa ma byc' ode-
stana do urzadu, gdzie dobra powoda lezy, o
oslabieniu, egzekucyje, karowych, a produka-
tor ma byc' skazan do wiecie na dyktum jedyne
na dnie, tam gdzieby karowe rzeczy przez nas
byly sadzone.

18. Przyczylizajac si do prawa hospolitego
i prawozajow z dawna zachowaty, gdzie
ten p d udprawowai ma, co przed tym przy
sadziech innych dwolewskich udprawowan
bywalo, maja si do tego sadu zeznac: zeznac,
podstawa, spiera onego wojewodstwa, w dko-
rem udprawowan bedzie, i tam przysiggy
ad secreta acta iudicii, wzytkie z powinow-
osciami, aduocie, maj, dko, niec. przed
tem przy sadziech sejmowych albo dworskich
i doce sedziow innych na aprobaucje de-
kretoz obywatel i podstac maja. Wrazie
wotum na tych sadach niec' nie maja.

19. Formy maja byc' (wydawane) po-
lyktem dwolewskim i pod przysiggy, ktorej
ma, w sadzie formu jest pialoty, a ktorej
nie byc' napumiej na c' niezgle przed kerumem.

20. Kapiny, protestacyje, redagacyje i re-
lacyje, wcelanie tak maja byc' marine, przed
tym sadem kerumem, jako sejmowe albo

21. Narodowe i przysiggy kremskie
ich wcelanie sekreta powinni medle pra-

Zg. Orlichy, Stęgi i podane wstępujące
kujawskiego, wotyńskiego i bractawskiego
w sądu grodzkiego sądu i przeprowadzić
tak mają według konstytucyj berakinej

2. Obieranie na ten trybunał jestków albo depu-
tatów z województwa i ziem ma być ściśle
według postanowienia prawa dokonań, acie-
by osoby zgodne, męskie, prawa choronne ro-
zumiące, posessyji w swoich województwach
lub ziemiach przed podaniem nieprzyjaciela ma-
jące, procesami i doniesieniami nie obciąż-
cone, w czasie prawem ofiarowym, to jest po-
lach i okresach inchoit doleszczonych, a
nie przedtem do finiskiej datowych, jeżeli one
już poprzednio służyli, po województwach
i ziemiach obierane byli. . . . Także i w ob-
cizy mawiałoby to zachowano być ma, oraz
aby z jednego plonu i ziemia, chyba że po-
wyższemu lat 4 obrany być mogą, postanowi-
my. . . . A stawiając się na pierwszy do pióro,
dworadzacy, powinni będą, że deputaci
obrani w kominie i miejscu przysięgi były
iastki naradzonym, przed przysięgą swoją
instrumenta, ciekawej swojej lub lada z
grodów swoich autentycznie z podpisami i pie-
częcią marszałka i asessorów. . . do ziem
słowa z grodem posiadającego oddać.

3. Jeżeliby marszałek rejimintowy z asessorami
nieprawdziwie loushim albo atlethacyjs
dał skłonić deputatów, karowe ma być
nieważne, a taki marszałek wraz z asesso-
rami forer trybunał na cwiecie podzieleniem
wzięty w grodzie swojego województwa skaza-
ny być ma.

4. Kto by zai z karunkiem takim upadł,
poena kalconis ma być karany.

5. 6. Kto by deputat do przysięgi i uż-
dów swego mia był obfudowany, już więcej
w trybunale zasiadać nie będzie mógł,
a i po upływie lat 4.

7. Kto by nie był na ciekawej osobie ob-
cizy, karona, miasa, nie może być depu-
tem obrany na trybunał, a choćby był ob-
cizy, miasa z trybunale ciekawie nie powi-
nien

8. Najeważniejszemu politycznemu lubo politycznym 6
definitakom mianato, ażeby tylko 3 mios. bz.
dzie, w dnie, w tygodniu i w miesiacu
po jednemu wybieranych.

9. Marszałkowie i deputacyi trybunału
libelskiego i radomskiego lastki ministro
nie obija narodziu na elekcyjz marszałka
do piotrkowa zjednać się nie mogą.

10. Kaden deputat tak puchowany jako i
inwecji od chwili wstania swego do
konczenia swej funkcji przysługują mu
ani w trybunałach ani w gminie lub ziem
stwie funkcji iudowni radnej sprawy ex ac
toratu wykazac ani się też może lastki w
swojem domu ani w innych lub w innych
miejscach i w innych sprawach do których
funkcyjz podlegli, podczas funkcji mar
szalkowie i deputacyi pod nieważnością
ostatek radzić nie mogą.

11. Ani marszałkowie ani deputowani
podczas funkcji swoich żadnych doboru
być ani konstatować nie mogą.

12. Elekcyjz marszałka może odbywać
sąmnie przez karkhi, które z rejestrow
wskazanych deputatów wyznaczają i do
my kameralnej obywateli będą.

13. Wybór wicemarszałka ma być ka
niechany a w razie nieobecności mar
szalka pierwszy deputat odwołany pro
winny lastki kawce być może ma.

14. Znosi się rekapitulacje spraw do
lastki przez marszałka odlegawo, a to aby
deputowani temu pilniej posłuchali i spraw
stuchali, nieprzeskakując ich na rekapitu
lacje.

15. Deputaci winni się zcho
dzić na sądy o 9 rano i o 12 rano
tróćmi na palis; a w razie nieobecno
ści marszałka pierwszy deputat karkhi
czy, jeżeli będzie powołany.

16. Deputaci winni być pod regestem
swoich powinności, a gdyby które może

2.
wódsztwo deputata nie miało, deputat woj.
blizkiego województwa rejestru len do rejestru

17. Rejstra pał militarum, invenit
paritatis polorum, remissarum i casam
darum czyli niewojewództwie tak w piórk.
domie jak i dublinie deputat fionczy z
provincyi tych, gdzie się byliśmy do
określenia, brzmiał fionczy.

18. Losy są ma różniące obywateli
belstun, w którym chociażby ma zostać
był z prowincyi wielki polskiej, wielkopolski
deputaci rejestru brzmiał będą.

19. Do kompozycji rzeczy ruchomych i
liwidacji sum, deputowani pisał nie ma,
ja być marnoczną, lecz same było strony
kompozycji swoje w grodach i rejestrach
nie porajemnie podziwować mogą.

20. Wyrodi w sprawach, na które woj.
reco pójde, od marnoczną i z deputatów
podziwianie, do piórkowa podawane być mogą.

21. Deputaci duchowni w kadnych świeckich
sprawach spróć karków, wyjątkami i
swoich rejestrowi wskazać nie powinni.

22. Kaden z deputatów w sobie swojej na
konstytucyjnej, dwunastki, czterdzięci i lo.
staryje marnoczną być ani pójde i et.
z podziwianiem innych nie ma, deputaci fionczy
reputacji nie pójde, pod niewojewództwa

23. Wyłunali kadnych nigod [akto].
z jedną stroną in preinolicium drugiej ca.
wiecej nie mogą.

24. Inymat sąto kadnych po gospodach
pod niewojewództwa odległość nie ma.

25. Kaden deputat, gdy się sprawa z re.
gestem przygotowana pakuje, nie ma wycho.
dzie z ichy, ani po freeryhanii stronam
płedreli. Waczej przy wydaniu wyrodi
inymat braci nie może.

26. Włażby deputat duchowny lub świec.
ki w celu odwołania sprawy, alby się nie
sąpita, komplety resnat, od marnoczną

w wydobywaniu rudy żelaza tego ma być mianem i nie dofużkowany więcej.

27. Deputowani tak duchowni jak i świeccy nie mają tajemnie obrad wyjawiać.

28. Ludy trybunału nie ma także być. mający przed sądem prawem sfiżonym pod datą 2000 mł. cynie.

29. Deputaci piotrkowscy i Lublinie i li, będą w Piotrkowie podarować się powstaniu i skonię spraw, w ichi postanowić nie powinni.

30. A ponieważ tymczasem rep. i deputaci ludy radie przygotować, że ludy potąd do spólnego słowu iść mają. 31.

32. Trybunał radnych wykreślił dwa oba i oba jak pojedynczo przyznawać nie może.

33. Dekret cyfrowy i publikowane być ma, iż karze po korpordnizim ładowych.

34. Gospody dlo. do piotrkow mają być od ład płate, a dopłaty, województwa i piemie gospody dlo. ruych deputatów w należnym stanie utrzymać winny.

35. Karatale i deputaci do workujących gospod województwa i piem miejscu się nie

36. Deputaci radniemi miejscu. mają: nowa i kupcom miejscowym nie mają wyjeżdżać po stowierem trybunału, dopuścić się do zługów nie muszą.

37. Trybunały nie mają prawa szukać winna także na ławach i prokuratorka.

38. Rejstra trybunału mają być podług po w rejestrach województwa prowadzone, łare aby sprawy nierozstrącone, przez ręcznika na nowo do rejestrów województwa wpisane.

39. Rejstra takowe z powodu nie były: nadużyć i żądać się w nich dział, i chytliwych, i i potąd błaż karności byleby tylko rejeit państwa miało być rejeitabli prawa, stric się ma, do którego wejda sprawy mere violatae rejeitabli, recentis criminis aut gravis excessus infra processu civilis et subreptorii commissi.

40. Rejestr spraw przysięskich, obywatelskich
sprawy odroczeniów, podatków, herbo-
ści, herców i bliźniectwa obejmować ma, co
dotyczy równo inne sprawy pośrednie między.

41. Rejestr matołochów lat wojewódzkie
jaki i powiatowe, remisy i kasacyjny między
się zachować wedle instrukcji z r. 1670.

42. Dla rozprawy spraw z rejestru powiatu
ryńskiego województwa powiatu i powiatu.
Nowe każdego tygodnia naczyna się.

[w trybunale powiatowym] 43, 44, 45. Dla rozprawy spraw z rej-
stru matołochów powiatu i powiatu
od powiatu trybunału powiatu, powiatu
do dnia 15 listopada, zaś dla województwa
sieradzkiego od dnia 16 listopada do dnia
10. Lomowa a postota.

46. Sprawy wojenne mają być rozprawiane
od 2 do 18 stycznia, zaś sprawy senatorskie,
postaw, mianowcy i. d. od 19 do ostatniego
dnia miesiąca.

47-51. Województwa trybunału naczyna
się raz do rozprawy spraw od 1^{go} do osta-
tniego lutego, województw brzesko-
go, powiatu i powiatu od 1 marca
do dnia trybunału, do 15 do przedzieli pa-
nowej; sprawy ziemie lubuskiej i woj-
wództwa płockiego w drugiej połowie od
rozprawy latowej do ostatniego paździer-
nika, województwa mazowieckiego od 1^{go}
stycznia do 15^{go} w. Lomowa, województwa
sandomierskiego od dnia 1^{go} do ostatniego lutego a
województwa powiatu od dnia 1 marca aż
do końca trybunału.

52. Ten sam trybunał ma być zachowa-
ny latem w trybunale trybunału.

53. Rejestr trybunału lat latowe jak
i powiatowe województwa, nie do inszych
latów ale do ziemstwa obojętnej na-
leżności mają.

54. Dla rozprawy powiatu w rejestrach

rejestrów pagnących; wszystkie sprawy w
nie wpisane, liczbami porządkowymi opor-
tunek być winny.

55. Kierownik i regenci od establiw, preorgi-
scept i adhytanty; par instygatorowie od
słowności adjudykat, więcej nad instruktorów
publikać nie mają, pod którą pokój.

56. Dla dar jeden tylko rejestr pagnących
przy instygatorów prowadzony być ma.

57. Waden rejestr ani nawet kalendarz na
rester, sprawy pagnące nie mieć, oświadczyć
innowarow, nie postać.

58. Rejestrów wedle powyższych norm opi-
sane, w życie wprowadzone być winny.

59. Każde sprawy opiew, pagnących winno re-
jestr słowności wpisane być nie mogą.

60. W rejestrach pagnących aby każde da-
wały nie słowności, opiew z procesu porządko-
wanego za pierwotnym słown.

61. Kierownik, kancelaryj i adhytenci nie
mają brać więcej od żadnej edyktacji jak
i kto od adyktacji słowności, wcale i in-
strukcji i adhytencji.

62. Dla opublikowania wydatków nie mają
więcej przy trybunale, jeno z instygatorów
słowności i z pagnących.

63. Lubi się wyobrazić, iż między a słowności
powstaje, jak podkłamstwo, szkodliwość, pod-
szkodliwość i pagnących przed trybunałami
przebiegi swoje pagnące słowności, alboż nie
innowarow pagnących przed pagnącymi a
pragnącymi przed słowności, pagnących i słowności.

64. Innowarow słowności jak winni
pragnących i pagnących, winni być słowności o,
słowności w słowności słowności i słowności
ma słowności.

65. Słowności się, aby między ani słowności
słowności ani słowności po słowności w jednym rejestrze
słowności nie były opiew pagnących
słowności słowności, słowności są
słowności słowności słowności.

66. Nihil z piśmnych pismów skondemnał brać
me'more, pod pieczęcią i datą.

67. Nihil porywa z piśmnych skondemnał,
nieważ porywaniem porywa poryw poryw
poryw poryw w jego własnych dobrach.

68. Z jednego pisma nie więcej jak jedną skon-
demnał, porywając jedną skondemnał poryw.

69. Nihil z skondemnał poryw poryw poryw
poryw poryw poryw.

70. Na dogodność skondemnał poryw,
poryw w porywach poryw, poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw.

71. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw.

72. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

73. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

74. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

75. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

76. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

77. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

78. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

79. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

80. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

81. Nihil poryw poryw poryw poryw,
poryw poryw poryw poryw poryw poryw
poryw poryw poryw poryw poryw poryw.

79. Patronowie gdyby na pewną jedną
prośbę byłymostów się wzięli, więcej 12
miesięci. Karani być powinni.

80. Każda sprawa o spraw większych
więcej niż 3 a do spraw mniejszych więcej niż
2 patronów używać nie ma.

81. Tak patronowie jako też i agenci byłych
młotów piotrowskiego, hibelstkiego i radom.
skiego w sprawie wojennej polskiego i niemieckiego
związku państwowego tak długo nie może
się nie powini, dopóki przy byłymost w pole
stare postawac będą.

82. Któż nie może słony z jednej prowincji
zaproponować przed byłymost drugiej prowincji
zysku kara 1000 rub. Karani nie mają
się byłymosty mieszać w prawa dolewockie.

83. Gdyby sprawa była w drodze wojny,
apelacji, remisy lub kłopoty kłopotów od
wyrodku pierwszej instancji, do byłymosty nie
chodzi i nie mogą apelacji przesłany do
ostat, nie ma do instancji pierwszym instancji
zysku ani dary na nie ciężkie, a wyjątkiem
gdyby się wyjątkiem z wyjątkiem oharata.

84. W sprawach civili arresta, remisy kłopotów
de purrendo arresta ad stibam judicalem
ani też presento cum remissione a piotro,
ma do dublna et e converso zysku i kłopotu
wac piotro nie mają.

85. Expedicje decretair tak konstancji
zysku jako i konstancji, tak na oboj jako
i na dobra piotro skarostowie lub podskarostowie,
subdelegaci lub burgrawowie bez cą
stosunku i deputacji prezysbrac.

86. A w judicalem decretair karant ma
proszę zysku ofes, expedicje przy irycan
większej sily ma być preprowadzona, a stro
na oforna karani piotro, prohibe
ini i piotro piotro ma być karani.

87. Ze każ słony sprawy piotro skarostowie
ponownie przed byłymost prowadza, pro
do karani piotro piotro piotro piotro.

doe'hoi' i' r'hoi' pa'ngone hyc'winy.

89. Kromy fared neposredstven spravny mien,
ny volie jidrichie vrazajimnia sijnnyjijie
snych pobumienhoj preek marcatka fad,
fijine; a goly foznij stova stona fozagie
wrazajie idochet kuzbunat; kiz fawalk; pako
wymalekionych daradlow, winna naprozd
foryjagda, ze jej he dawoty pofprow nie byty
kanane o ke ich mierakowta. idjoudi pofprowie
kuzbunat wyrok wysta; jiz padna stona
wiecej go winnoscac nie moze.

gł. Indykcyje moralne, których ceł sprawę
przymotano, obunioły: nie mioty, cołaję ab.,
nagowane; byle do k., których a jednor' wyznaczy
sprawy, narech się mioty i' narechac mogą.

91. Wielekcie próchostawie, rebozycie i ma-
nifesty winny byc' tylko w potasnym grodzi
okupione i przysilowane.

gł. marciated bez pozwolenia żeby nie mo-
że nikogo brać pod uwagę i również ani stro-
my ani fabrykowie są przynajmniej pod uwagę
brać być nie mogą.

93. W sprawach niewymagających oceny
tego stawienia się strony, żadna dyfuzja
decyzyjna nie będzie, zaś w sprawach,
w których strona właściwie stawiać powinna
faktów i dochodzący dyfuzji, winien natychmiast
przeprawić, że francyzował jego czerpić do niego,
o korekturę i nie ma żadnej wiadomości
prezycyjnej dyfuzji.

94. Montażowy karabin i obciążenie nie
mają tłumaczenia trybunałów dorozucich

95. На ландшафтѣхъ, было, подлежало
бы иррадіи ландсцензурьялы преемство
днем ствѣна речеатъ, створе сторе не-
пущада, а иррадіи на другіи ственіи спора,
мы добовичеи преем.

g. G. Mnanis, shoni' xeluchecicgo ber
mynickrenia labowey, rejimili' orrendoi'

by. Waprawach o kufiel, nie mogę:
syje mi skondescensyje ale bylko reim 2

skierując w myśl konstytucyj z r. 1699 przez
trybunały carsko-prawe być mogą.

98. Rezerwy ad satisfaccionem w gres
wnach in constitutionem loci standi fidei
capitulum, kusim; skonyd windykacyj
z rejestru poenatum sądow i stonow na
kwaciany, w sprawie pacyla bez procesny są
decizji powinna.

99. formuły niewstaciny wyroczowania
in sistendo publicationem experiantur; na
wieczne czasu kusim.

100. W trybunałach żadne skreślenia, bi-
muły, pojedynki i skutki nie mają być, bywa-
nie, nieobecni, dopłaty ani strony na nali-
nie mają być przyjmować.

101. Kasi się nieprzyjętym porysaj, że do-
my i matrony, niemające żadnych spraw w
trybunałach, porysajory ławie porysajory są-
bowia się i porysajory między stronami czynią.

102. Realizując konstytucyj z r. 1699
de corruptis iudice, miał być na ławie
sędziowskiej, który, porysajory porysajory od-
porysaj, porysajory do porysajory porysajory
i porysajory i porysajory prawa porysajory.

103. Aby skreślenie skreślenia porysajory,
porysajory się aby porysajory porysajory orar-
porysajory ławie porysajory i porysajory porysajory
porysajory porysajory porysajory porysajory
porysajory porysajory porysajory porysajory
porysajory, że porysajory porysajory.

104. Aby obywateli porysajory na ławie
porysajory porysajory na ławie porysajory być porysajory.

105. Aby skreślenie porysajory porysajory.
ny porysajory porysajory porysajory, porysajory
porysajory porysajory porysajory porysajory
ny na ławie porysajory na ławie porysajory
porysajory porysajory porysajory porysajory.

106. Skreślenie porysajory porysajory
porysajory porysajory porysajory.

107. Aby skreślenie porysajory porysajory
porysajory porysajory porysajory, porysajory.

przy trybunału piskiego w Krakowie
 drucie być miały. Tęż tych rejestrow 13,
 a mianowicie: 1) rejestr województwa
 wielkopolskich ex arcto, - 2) rejestr tych,
 co województwu sine beneficio prebendi, - 3)
 rejestr województwa łękiego (causarum) im-
 plicium, - 4) rejestr sądowy causarum
 facti violatorum recusatibus et more in pace-
 natorum, - 5) rejestr Adrianum, - 6) re-
 jestr causarum more expulsiōnis et non
 prodesturum, - 7) rejestr fisci, - 8)
 rejestr ex remissionibus et conservacionibus,
 9) rejestr compositi iudicii, - 10) rejestr
 mixti fisci, - 11) rejestr militarium, 12)
 rejestr poenarum, - 13) rejestr paritatis
 nobilium. Oprócz specyfikowanych re-
 jestrów, każdego innego trybunału pro-
 kawszki formuły sobie prze ma.

18/3 1892.

Wensyluencyja z r. 1704 podzielono trybun-
 nat na wielkopolski i łęki-polski: pierwszy
 kandydacyja wielkopolskiego i piskiego
 drugą w Poznaniu lub Wydziałowy altes-
 naty. Łęki-polski trybunał zaś pierwszy
 kandydacyja miał w Lublinie, drugą we
 wzmiankowanym. W ydawa trybunały w
 czasie powyższym sądziły się narażone, to jest pier-
 wsza kandydacyja od 1704 formuły i tak po 60.
 francuski do niedzieli kandydacyj, drugą
 kandydacyja od pierwszego pośredniateli po
 niedzieli pośredniem do wylu jw. Formuły.
 W piskim sądziły się województwa
 sieradzkie, łękie, płockie, mazowie-
 ckie, warszawskie oraz ziemie wielkopolskie.
 W Poznaniu województwa poznańskie,
 kaliszkie, breszkie - śląskie, inowro-
 ckie, chotmińskie, malborskie, pomor-
 skie, oraz ziemie wschodnie i północne.
 W Lublinie województwa łękie, san-
 domierskie, łękie i podlaskie, krakow-
 ski i kielecki i kielecki, ziemie chotmiń-
 ska i powiat drasnowski, wroc-

[illegible]

circakabir bychinnat ultra juwenior wolne.
 Kona z roku nieprawego wygrawajaca Gnie-
 dzel, wiezy, wieciec i 1000 młd kaptai
 obywatela. Palestyn, mecenasiw 30 tyldo w
 bychinnatach byc' miedze, ktorzy kaptai w fe-
 nikijsku, przyjezdz in rokham miedzi. Ciz de,
 poudentow na pitnie padaci i kaptai ufortio
 dar' sa, ubawiazani. Koly przyjezdz na stole
 xunajdowac' sie powini. Proie palestyn nikt
 wiecj ud akcyia pokynow' sie nie ma, mol.
 nacz byldo przywiedzenia sie przywiedom ka-
 storzona. Mecenasi ka kunnily wstane i de-
 pudentow 2000 młd. G miedziel wiezy ka-
 me podpadow, khorow na pitnie defektow,
 stronie i do pira a podpisem neli mecenasiw
 uddawai beda. Mecenasi officium executiuium
sub poena abiudicationis ud obywatel uroz-
 dow i 2000 młd piaskowai dalem nie mo-
 ga. Pod lewie rygor wyjdowi lub byldo
 umindio wyjdowi nacz przywiedom
 padaci i palestyn bychinnatkiej certy lub trans-
 firy na dobra w spocie byldo nacz nie
 ma, a sirona przywiedom certy G miedziel wie-
 zy i 2000 młd dalem podlega. Wjednej spra-
 wie formiejrej a w wiekroj i byldo pa-
 tronow stawac ma, pod kara 1000 młd i
 stron depadkowac palestyn nie byldo, a
 ubogich ka dalem bronie powini. Wobch-
 szay id stralek i przyjezdz wymarowai beda
 i ex caelo palestyn wyjdow, a khorow
 1000 młd kaptai i G miedziel wiezy nacz
 dki. Palestynant ofiucerajacy fabowica-
 nyz, dofiro w bol H defektow obrany byc
 more. Lastna sprawa ex cructa citacione
 proie kaptai w bychinnat kaptai nie be-
 dzie, pod kara 500 młd in ewocantem.
Evocans kai extra provinciam 1000 młd
 kaptai. Bychinnat w kaptai kaptai kaptai,
 wych, kaptai kaptai kaptai, wych, ka-
 dowie, mawcatowach sub pultilake de-

[illegible]

ordynacyi kenić krynie ma. i określony ma „
miał być może, ale sążenie jego domniemy „
stowej materij.

Ostatnio wreszcie donoszący, jaden „
w przedmowie organizacji „głównego bycia „
mali domniemy rozpadła i jej donoszą „
cyj i sejmowi w Warszawie, gdzie ordyna „
cyjnego z r. 1775. Odnoszą donoszący „
przeprowadzone posady niektóre kani „
or ordynacyi z r. 1768, rozprawy przed „
stawnicy.

§ 19. Sędzi radworne czyli asesorskie
Przedstawiam Panom na łamach „
kraju niniejszej działy prawa prywatne „
go polskiego, że przedtem wstąpił sądowej „
w Polsce. Wieków przednich była praca „
dla sędziów czyli doświadczeń. Rej „
sędziów sędziów przyciągał się „
na wszelkie wązkie sprawy i na „
dla wszelkie sprawy. Przedstawiam „
Panom również i tak praca „
marktaniska i prawniczkiska a „
wszystko jurysdykcyja patrymonijalna „
faktu wstąpił sądowej „
jęcej kuaciwie „
sady sejmowe a na niemi „
być miały, które bawo kuaciwie „
spraw najwazniejszych „
porozumy jurysdykcyj. „
faktu, jakie była „
sędziów radwornych „
formowania „
garnów sądowych, „
wych i być miały i „
dla „
sędziów „
w „
mi „
kani „
głównie w „
Koloni „

miat ^{miat} 87.
miał August pierwszy porządek kancelaryjny, przedkładać imiętem i powaga, do
kancelaryi, spraw przedłożonych. Kancelaryi le-
żały otrzymać parę kadłubowych, że się
na dworze królewskim albo królewskim
w mieście, rezydencji królewskiej woli-
wały, albo też królewskich, że namie-
niła królewskiej wstąpiły sądownej były ja-
rzyżkowcy, albo porządek asessorów,
że z kancelaryi jako precesami były
jako precesoryj- sądowni posiadali referendarie, regenci kan-
celaryi, jeden wileńskich a przedłożonych se-
mentów królewskich i powaga przedłożonych
były sądowni. Którego roku panowania
króla Augustyna Augusta kancelaryj
leżących wstąpiły powaga, nie można przed-
kładać. Kancelaryi powaga, że na tej
nie monarchijnym króla Henryka reno-
wować o sądach były, jako o precesie
sądowej nadzili i postanowić chcieli, ażeby
się odprawiły nie w mieście, gdzie były
walecznym ale w samych królewskich lub
w samych mieście; aby kazano były
powaga obywateli przedłożonych; aby w
nich referendarie i inni podług kadłub-
go już ciążących posiadali, o spraw-
kach były wolno było posiadać powaga
życiem się przy odwróceniu senatorom i aże-
by jeden przedłożony. Kto drugiego sądowni
sprawować nie mógł, chętnie były który
z nich chorował, lub dla kadłub-
nia nie był przydatny; ażeby obywateli
przedłożonych. Podziwiali się na kadłub-
kach; ażeby w przedłożonych niegodnych
kdan precesorów, która sprawa do kró-
lewskiego sądu była przydatna;
małomocnie były kadłub były
pisanie i niepotrzebowały nowego czasu
cienia. Wskazywało nie z tego powodu,
wiele prawem wyrażeniem, powaga
w wielu precesie kadłub były o

21
sob sadzenia. Nie kawie w pańli dółku,
shin lub na innym miejscu publicznem, ale
w domu pieczętowało się wady asse-
the, było par handlow. Per podhandlowego
albo par podhandlowy w niedyktacji handlu,
na sądy i prawników, nie obowiązki pieczętowania,
prośb i innych, ale tylko tego, który miał
sędzię, kapowiadano sądy i na deskach
tego było pieczętowanie i nie podpisano,
albo sądy i nie było prawie przysięgi,
nie było w przypadkach różnych podaw asse-
now spraw, adytano do króla, owsem,
konkretnie podaw i nie było handlow
dedykacji wychodzących. Wolno jednak było
pieczętowanie sprawy niektóre, ewentualnie
mniejszej wagi, prośb do króla adytacji,
albo i królowi par niektóre sprawy to,
nie do rozpatrzenia wytoczali, do apella-
cji od sądów assestorskich do króla ka-
regoraj nie chodzili, chyba żeby na nich
sami pieczętowanie pozwolili chcieli.

Postępek prawny adytany króla Łyż,
mimo III. c. 1. 1011 lat określa jurysdyk-
cję sądów kaduczych:

Kaduczym jurysdykcji sprawy są dro-
giczne, kryminalne i proste.

Kryminalne to są: 1) Ktoś na gorącym
uczynku, kradzież i porwanie, albo
kradzież, albo kradzież i gwałtach wiel-
kich pojman był i od urzędników pociągany
był do nas pro informację, - 2) Reus,
czyli od urzędników gwałtów i innych we-
stów, lubich kradzieży, reusów dla in-
formacji; - 3) L' miedziemy jestliż miał ka-
luf kradzieży egzekucyjnej, czyli, albo bez
przejrzyn do gwałtu się udał.

Proste sprawy jedne są, królewskie, main
właśnie należące: drugie więcej się do osób,
prywatnych personarum, adcionales je są.

Królewskie należą to są: 1) o wystąpieniu do
nawych królewskich; - 2) o przychodzie byle

dobr; 3) o nieuiszczeniu i zniszczeniu piastek
 królewskich, mykniów, kąpieli, anegardów,
 i innych, według kontraktów przywilejnych pa-
 samych albo państwa i innych państw; 4) o nieuiszczeniu
 nie poborów; 5) o spiskowaniu kandydów; 6) o
 wypicie i spiskowaniu piasku, kawy i porcelany,
 w dobie państw królewskich; 7) o nieuiszczeniu
 rzeczy według inwentarza i pokontaminy, dienaar,
 co w dobie państw królewskich; 8) o niedaniu na-
 stępującego wybranców; 9) o kaduciu, miedzi
 i srebro; 10) o nieuiszczeniu forcer, służbowe i niewolnic
 osoby stary do starbi; 11) o nieuiszczeniu for-
 cery po śmierci dienaarowy forcer pokontaminy; 12)
 o nieuiszczeniu liści i podstarbin i porcelany
 iofatnych stół państwa królewskiego albo o nie-
 uiszczeniu forcer i odebraniu ich i o in-
 rzeczy, które starbowi państwa królewskiego
 należą.

Teraz które się do prób służbowych, jako i
 do świadczeń państwa, przywilejów państwa
 należą: 1) o świadczeniu i o świadczeniu do-
 tąd i dobie królewskich; - 2) sprawy i ro-
 nie państwa między państwami i dobie kró-
 lewskich; - 3) sprawy i rocznie między państwami
 i dobie królewskich, kąpieli, poborów i
 anegardów i ich; - 4) inżynierów i do-
 kony o państwie, która idzie ex evocatione, ko-
 jest i wykonywania; - 5) państwa i dobie kró-
 lewskich, i dobie królewskich, i dobie królewskich,
 jako i dobie królewskich forcer albo i in-
 cernów; - 6) ewidencja albo caszpra, według
 kontraktów, których dobie państwa królewskie
 co do świadczenia i świadczenia; 7) chłopskie
 i chłopskie sprawy.

Wszelako ordynację sądów państwowych
 wydał dopiero król Jan III w porozumieniu z
 kanclerzem i podkanclerzem koronnym w r.
 1680, której treść jest następująca:

1) Wszyscy, którzy przychodzą przed sądy
 cyklo w sprawach własnych czy cudzych, po-
 winni się przyzwolnić do chowania, obelgi,

zinych wyroków mi przeciw przeciwnikowi
i inni mi przeciw sądowi nie używać, hata-
rowi, bądź mi wyprawiać, korespondencje,
inaczej zachowujący się nieprzepisowo lub ha-
tary czyniący, formany lepiej jako karnie
i państwowe sądowny, a za hatarowi i nie na-
rzech szpitala i bogich pałacu inne wybrzyd-
dare, wedle pierwszego sądu postąpi.

2) Ponieważ pałacu do przedstawienia i broni-
nia sprawy, mi dobie, między, wiele razy, i spo-
mieni być mają, przeciwny, ażeby sprawy, albo
rychle bronić, jak najprędzej cykali i w obronie
ich tak postępowali, iżby podzi tego co do roz-
strącenia sprawy danielczna, nie do przeci-
wnika i czego nie przedstawiali, ażeby co mi do
iżby danielczni, w rozróżnieniu, do danielczna,
mi i dowodami popraci mogli; prawna, jeżeli im
się do sądów odwołać przyjdzie, iżby mogli
karze postarać, w sądach danielczna się kują
dziej; sprawy aby niepotrzebnie nie przeciwny
być, ażeby bronić, aby nie danielczni nie byli,
i praw nieprawnie, i tych aby się nie podję-
wali i nie bronić takich, które sami jako nie-
opraci nie są, i w ogóle kady się zachowali
i do przed sądem, iżby mi do danielczna
baci na wstę, raczej postępowali i pierwsze kady
jako na nowy sądowe sobie postępowali. Inne
potrzebne rzeczy winni opisać, danielczna
winni do i baci do przedstawienia, do danielczna,
innych, które sprawy popraci, w przeciwny
przedstawienie.

3) Aby pałacu strony wieloletni i permanentni
sprawy nie były danielczni, kady strony jako i
przeciwny danielczni, i w przeciwny sprawy
karze w najprędzej do przed sądem postępowali
i do sądów w rejestr sądów, które w danielczna
kady przeciwny być ma, danielczni w danielczna.
Wszystkie pałacu danielczni winni spra-
wy do przeciwny. To jest nie wedle swego i
postępowania, kady kady mi przedstawienie
rozkazu, przez strony, do rejestru danielczni.

wzgląd na to, że nie ma być brany.

6) Godzina rozprawy sądów ma być pawa-
du do czasu sądów dnia poprzedzającego obwieszczenie.

7) W sprawach materialnych do relacji. crona.
mem. S. R. do strony spisu przedaje karte do
ny jasto i z dyktu Nierlandy i kuni galii, a to
tak same probie, jasto tei i ob. reccnicy w
m. sprawy do rejestrow w kancelaryi dedeków
preccnawych, duc ~~preccnaw~~ preccnawych
kapia, a następnie stan sprawy wiecie i p
nie panom referendarom przedstawić, a w
przedstawieniu temu nie nie pawać, czego
dokumentami poforec nie pawać. Gdyby do
obrem temu do przedstawienia sprawy nie
pawać, poforec i ob. karte, ob. dyktu do
wodan poforec nie pawać, i by to do pawać
preccnaw, jasto ma być dawany, a gdyby
tego by pawać ma pawać pawać, ma być
z dyktu dyktu wykluczone i jasto i ob.
reccnaw.

19/3 1892.

(ordynacja sądów nadzwyczajnych
art. 160 § 1. k. p. T. III.
z 1. 160 § 1.)

8) Pawać dedeków winno pawać w pawać re-
ferendarom i ob. pawać na pawać dyktu.
dyktu pawać pawać, ob. pawać pawać pawać
m. pawać ma pawać i w kancelaryi pawać.

9) Wtedy tego rejestru winno być wac.
sprawy przez referendarza wywołane.

10) Wypoki w sprawach wydane pawać
cnie pawać być winno i pawać pawać dyktu.
m. pawać pawać informację pawać pawać
dyktu pawać być pawać, z wyjątkiem
dyktu pawać pawać dyktu pawać pawać
pawać, z dyktu pawać pawać, pawać
reccnaw pawać pawać. Wtedy pawać
pawać pawać pawać pawać pawać pawać
pawać pawać pawać, pawać pawać i kawać
m. pawać pawać pawać pawać pawać pawać
pawać, pawać pawać pawać pawać pawać
pawać pawać.

11) W sprawie wydawania pawać pawać pawać
pawać pawać ma w pawać pawać pawać.

Aby ukazać co się było dokonywać w drodze
 dokonywania wydanego przez kaducę, które jest
 przez uprzedzenia i sentencje w sobie zawierają;
 również kaducę pisarz bezwzględnie wydawać.
 Wpisać ma być nauczyciel termin, gdy strona
 stron do copestu wyprawy. Termin ten
 od użycia pisarza kaducy. Gdyby strona do,
 na którą ma być wyznaczenia innego terminu jak
 dwunastego lub piętnastego lub
 gdy strona stron wyprawy, ślaci się do moce
 tylko za wyjątkiem strony drugiej. Wne-
 skar' kaducę, które albo ex subdilectis par-
 lium albo ex causa citationis kaducy, lub
 które iniquum rationationem lub primum
 liquid w sobie zawierają, pisarz przedawaję,
 strona postronnie weryfikacji, i tak przedawany
 kaducę być ma być dni 3 w ciągu roku,
 podcas których strony kaducę ich prawni-
 cy kaducę ten wyprawy; gdyby wyprawy
 zamieszkały, po upływie 3 dni na kaducę strona
 wyprawy kaducę ma być wydany.

12) Gdyby kaducę były wyprawy, i
 i pojedyncze funkcje kaducę przez wyprawy
 ma być kaducę się temu użyciu w jedną kaducę.
 i kaducę wyprawy, kaducę pisarz w
 kaducę swej ma się kaducę kaducę de-
 kaducę, kaducę kaducę kaducę kaducę
 i kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę
 kaducę kaducę.

13) Kaducę kaducę do kaducę
 ma kaducę minny być przez strony w dan-
 kaducę kaducę, kaducę kaducę kaducę
 na kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę.

14) W kaducę kaducę kaducę kaducę
 na kaducę; kaducę kaducę kaducę kaducę
 kaducę, kaducę kaducę ma być kaducę
 i kaducę kaducę.

Kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę
 kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę
 kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę
 kaducę kaducę kaducę kaducę kaducę.

jak gdyby kancelarze posiadali; sui iuris by-
ła osoba podpuszka.

6. Kancelarze lub prokurator generalny podlegających
woli podmożić nie mogą.

7. Inappellabilitas od procesoryj do sa-
dów restrykcyjnych u państwa i regionu; lecz jak
od dekrety restrykcyjnych restrykcyjnych; by u
kriminalnych pod dają 5 nichżej więcej wsi.

8. Dekret asessoratnie skarżący. [je + 13]
wie i więcej ich egzekucyjnie mają.

9. Na wypadek nowo wynalezionych do-
wodu strona o delegacyę sądu prosić ma
i prosić może; jako documenta powołane
poza postawę i je u nich w sprawie spra-
wy nie widzieli. A potencjał sprawu
integrum procesu restytucyjnie składowi jego
ma być restytucyjna.

10. Przyjęcie stronom wrgletem sądu
i palatyni zalecenia; a dla bezprocentuowa-
kominacji wujdowa procedurum dawac obli

11. Takiego palatyni, aby bezprocentuowa-
i palatyni do sądu składowi; jedni drugimi in-
stytut nie procesowali; a preparamentu spraw
wy indykowali; pod rygorem 3 mł not re-
kal w sprawach kiej, bych w w ziętych we-
dług urzeczonych sądu.

12. Na sprawy apelacyjne jeden tylko re-
jestr przepisany. Wzrost się dający na wroto-
nie sprawiedliwości, w procesach. ma być sa-
sądowni. Kego rejestru sprawy co do cila-
liwii, bez skominy na gruncie obierze się nie
mogące, na skominy adrety się. Dyktacje
rozdziału w sprawach kwoz się, tylko w ko-
roun kamiasz dyktacji od minimuma
komunikacja lichy. a futurum ca-
dentium a w Różnie na pierwszym komin-
nie kofija spraw, na drugie dyktacje
od minimuma specyfika do drugiej da-
stencyj futuralna. Wzrostu maxima at-
loralio bez więcej sądu, stronom skomina.

16. Na kadencji inflanckiej urzędnicy liwu-
scy, jako to: pisarz, referendarz, sekretarz i
przywilejowany miejce miej maja. Sprawy
tego miasta i plebanii obierają się.

17. Komisarze granic po rusku otym de-
krete przystąpić do petersburskiej miary, jako sta-
wali się o ochronę dóbr królewskich i pałacu
podług prawa, i akt swój z mapą do miary,
ni podać obligowani.

18. Forum miastom po petersburskiej kabie-
pietrze, a ewokationem onych ad in com-
petens forum 12 wieściel miast i 500 miast
ad instanciam instigatorum regni jako
i pórząd egzekucyjny latie dekrete, iuda-
rnie mieć cheć.

W r. 1777 wydał król Stanisław II
jakiś ordynaryj, sądził petersburskich, wrog-
liem spraw dyscyplin i miast, wrog-
dach podwójnych bezdziej następujących
deklaracyjnym, niniejszym liwu dekre-
tem wobec: karolewicz z osobna, domni-
mlem wieścić bezdziej materio, ni stonując
się do aktów osobnego z następującego wstę-
pienia traktatu z d. 18 września 1773 i to-
kiego i jego artykułu pierwszego względem
ustanowienia sądu wspólnego do spraw o-
kradzieży i przestępstwowych forax akt
pierwszy osobny traktatu z r. 1758 dica-
bino miasto z kamiołd prewencyjnego do
assessoryi koronnej i liwskiej, karolew-
stwo sądu iustitiae administracjone kry-
minalnej reorganizacji.

1. Assessoryi ex utroque religio, ja-
ko iustitiae reorganizacji z r. 1768 i wstępnego z
r. 1775 karolewskiego, do sądu miast
radwójnych koronnej z assessoryi, do
liwskich liwu przystąpić i na reorganizacji
elekcji ich prewencyj, iud i miast z r. 1768
Cwetoł miast i dyscyplin liwu as-
sessoryi z liwu obywateli lub z jednol-
nol religii do spraw w liwu miast sądu

radwornym assessordzin od rejmu do rejmu
proce. reskrypt nasz nominować i' orucować bę-
żeciny; a gdyby który z nich w tym czasie
umarł albo w nas na jakiś sposób lub sił-
czyb promowany był, wówczas nie formaliz-
owalymyśwać fundacy assessordzkiej; w tych
przypadkach, kiedy się zdarza, nominowa-
my i' wykonanie proce. nasz dośła innego as-
sessora nastąpić będzie powinno.

2. Ci poruczy assessorowie, gdy będą mieli
pieniędzy nasz na sądach miejskich assessordzich
radwornych zasiadać i' kolieć quociens do nich
za assessorów będą proce. reskrypt nasz nomi-
nowani i' wykonani, przysięgę według roli,
jaka w ordynacy naszej dla innych assesso-
rów jest przepisana, w ręce kancelarza na-
szego, podawiać na sądach zasiadającego,
przed sądem wykonać będą powinni.

3. Ponieważ dwie kadencyje sądów ra-
dwornych assessordzich domowych proce.
ordynacyj nasz, dawniejszą wyznaczone¹⁴
w minowicie wiadoma poczyniła się
w maju, w której od 15. maja przido oska-
żonego cesarza nasz dla spraw dyplomat. i'
flandryjskich był determinowany, raczym
proce. jego stać zamiar spraw inflanc-
skich teraz dla spraw obywateli religii
greckiej, miednickiej, dyscyplinaryj, i' sta-
nowianym; w kancelaryi nasz sądów radwo-
rnych assessordzich w. H. litewskiego, nasz
w rok 6. miesiący trwającej, miesiąc dwi-
cieć determinujemy.

4. Spraw Greckich miednickich i' dyscyplin-
nych jeden tylko będzie rejestr i' poro-
bce. miednicki 6, które proce. i' spra-
wom inflanczich były wykonane, sąp-
nie będzie za formalizacy spraw w niego
wpisanych podług porządku rejestrowe-
go, wypisany sprawy exhibitionum, albo
re. ci podług prawa niedostatecznej potre-
buj, sprawiedliwości, proce. chociażby

w regestrze poźniej wpisane były, przed
wystąpieniem pismem i sprawami wielcego
głównego i sądu przynależne być powinny.

5. Komplet sądowy tak kancelaryjny, to
jest, aby równa liczba tak katolickich jako
i dysydentów w nim zawsze mieściła się,
w której liczbie z strony katolickiej kancelar
niektórzy doradcy koniecznie być po-
winni tak do czasu, iż gdyby z strony dysy-
dentów dwóch tylko było assessorsów,
z jednej strony katolickiej po wyprzedzeniu
liczby podobnej kancelar: doradcy z je-
dnym assessorem katolickim zupełny kom-
plet sądowy czynić będzie; podobny zaś z
sądowego wyrostu jako sprawa miała
odchodzić na komisję, to tedy komisja
we do jej na początku porocznia w równej
liczbie tak z katolickich jako i dysyden-
tów wyznaczeni być powinni.

6. Gdy w dawniejszej ordynacji macej na
sądy assessorskie ustanowionej i jejże
komisaryjnym ułożonej de appellat.
bilitate od dekreto assessorskich i o powa-
dze ich dostatecznie jest opisano, więc w tym
punkcie w tej sprawie i dekrete bezco w
całości naszym assessorskim in hoc com-
posito pisać, zażądać, i ułożyć, i
zajętych w tym sądzie, do dekreto
ostatecznych polecają się przysłać, iż
nawet któryś katolicki strona noviter
reposita documenta causarum reincensio,
i to których niedostatków sprawy i sądu
utrata, naszym w tym archiwum alby
przebieg ordynacji macej dawniejszej
r. 1764 sub titulo: de restitutio cau-
sarum in iudicio ex noviter repositis fra-
mentis sig. z tym jedynym podobieństwem, iż
dot do przewidziania nowo przysłanych
dokumentów jeden z katolickich, drugi
z dysydentów wyznaczeni być po-
winni, mieć chęć.

7. Wrazie zachodzącej równości głosów,
gdzie adk. osobny traktat p. D. 10, września
1773 sądy relacyjne jego królewskiej mości
pro resolucione pnej determinacyi materia-
cyt, misz deklaracyjnemu lekarstwu po-
stomowieniem, iż takto badana równość
głosów po przesłach i po sekretnem głos-
owaniu się ułame, tedy circa totum pro-
cessum verbo tam w sekcycjonarzu cygl.
protokole paktuowanego i podpisem pre-
senta sądu wojewódzkiego i sądownego dystry-
ktowego w porządku pierwotnego, kaptła-
czona, do sądu relacyjnego adestana,
tam korzystygnięcia być ma.

8. Chociaż państwo sądów naszych, ascesor-
skich, przydaje z dawniej sz, w osobach 12.
tylko mecenasów stawających iłoręlińmy,
przytęcając do nich brygadzkiego adwokata,
za iłoręliń, że jednak z przydania do tej-
że ascesoryi naszej iłoręliń dystryktów i
dystryktów, liczbą interesów sądownych po-
mieszka się, racym ich wygody fracyentów
w sprawach do sądu naszego ascesor-
skiego przychodzących, że liczbę dwunastki
liczmy mecenasami formacjami w herb,
bie 15 z resmanskym adwokatem iłoręliń
zrob, a nie mający wkład ustanawianym i
pragnąc, że w tym naszym sądowni-
stwie trybunale, niekiedy podobne formac-
je, się subjektowi, do tego w zachowaniu
miejscu, formacji iłoręliń iłoręliń obywateli
nie mieli, więc chcemy na problem, iż
zdy miejsce po jakim mecenasie w tym
sądzie, naszym zachować będzie, do
jego uizygnienia ten, najbliższym iłoręliń
mym być formacji, który w tejże pale-
stwie przy mecenasie postąpić, potem od
państwa, wielmożnych szanclerów p. d. a,
bucia do stawania palcomym będzie.
Tędy zaś mecenasi w tej jawnie wyżej liczbę

§ 20. Spół wojakowe.

Pracę wojenną, mowa! Ła! Konstytucyjną
jest! na czele, kiedy nie postępujemy i ka!
chowaniu dyscypliny wojennej bardzo
sawisty, albowiem przestępstwa i wresz,
postulaty, które jedno straszy, Tawne i kua,
stanie były, tak dalece zachowały, że nie był
to myślenie jakie, ale myślenie i wyrażenie
na, wola, rozumienie, postawione i odmienne
i dobre koralu. To postępujemy i ka dyscypli
na bardzo się u nas w tej pracy przeszedł
w tym celu w interesu i porównania naszego
scita, a już do sfery dykcji i pobieżania
chorągwi albo x xjędzania x strzby przy
choły, co bardzo wresz jest niedolna i nie
bierzeć. A tak jako to kawały materiały
i pulę by rozumieć wielkimi słowami,
aby jednemu w postępujemy i w dyscy
plinie kategoryzować: sławo wyrażenie

7.
tak na legii helmana i użycie jego do wsta-
dajac, jemu to, jako powinność dawna jego
niecie, kłeciwscy, aby dyscyplina, wcielona, i se-
dyscyplina hamował i dawał, na w ręk swą dyscy-
plinę, ważniejszą, wprawit, postawiając mu
niejako sięm uchwalać, to naprawit, aby fra-
wa albo przysłużyć wojenne, które przez hel-
manu albo przez niego, w wojnie bywało, słow-
nowione i wydawane, i któreby też helman
skierujący i jemu po nim bytoby, teraz albo po-
tym kiedy według czasu i potrzeby wydać al-
bo wydawali i publikowali, waga i moc cypet-
na, miały, nie inaczej, jeno jakoby to na sejmie
postawione było. Także też podyskutowie-
cia temu mowa, imperii militaris albo helman-
ska, ten helman i helman na polym, w sta-
nowiu wysłanych, w kadecijskim, w postoi-
sciektwa i dyscyplinę wojenną, bądź w ciemi-
swę, bądź w ciemi nieprzyjacielskiej i pora-
znicami, doświadczenia, po prostu, w ręk, użyc-
nit, rozdarat i postawit między żołnierski-
mi i ludźmi wojennymi, do godziwosci,
starat, bądź na nagrodę, jank, albo użycie-
nie, bądź na parat, albo porządek, wedle
kierunku i prawa dawnej helmaniskiego,
to też użycie, mo być, jank, jakoby przez
nas samych na sejmie było użycie, i nie
ma ani może, ni ed tego być, to w użycie
przez niego, i pod licencjami, kotwierami
mo także użycie, jank, dyscyplinę, postawit
przez helmanie, wielkim, licencjami i staranie
wysłanych, bacznie, wstawa i powaga.

4
Cokolwiek bliżej o rozprawie helman-
skiej, postawit, dany, dyscyplinę, sejmie, przez
sejmie, c. 1591. Opatrując, porządek i
dyscyplinę, żołnierską, w ręk, i postawit,
w ręk, naprawit, aby rolnictwo, ludzie, oia-
ali, słaucha, w sprawach, ręk, dobre
ciwieni, na, przez, polew, z, sławit, postawit,
w ręk, ze, przez, sławit, wojenną, jank
i, ręk, przyjmowani, byli, i, sławit, z, sławit

pieniędzy dostawato, kadnemu więcej nad
 100 łoni nie pławai. Poruczniki i łowa
 niegdy z łych, z których sami będą, nie
 województwa, zgodnie i sposobnie do rzeczy ryce-
 szkich, do ich sposobnych dostaci mogą, żeby
 przyjmowali, sami obecnie niechodząc przy
 robotach rnych. A jeżeliby któremu z nich pla-
 quatbownej potrzeby swej odjechać przyszło, a
 by to z wiadomością hetmana chorownego, a
 w niechytowości jego, polnego było; a jako naj-
 potrzebniej panowie będzie się kasię do ręki sta-
 wie, tak jakoby powinności swej nie omie-
 rzał. Co więcej ma być już powinno-
 storem hetmanistw. A pisarz polny, któ-
 ry się popisować i mieszować będzie, prze-
 cły być ma. Jednak padeu senatow pan sta-
 nika sądowy rok sądowych mieć nie może,
 dla powinności jurisdikcyjnych wydomykania.
 A więcej krotkierów nie ma być przyjmowa-
 no jedno tyle, ile tej kwatry na kapitale prze-
 raty rok słowac będzie. A gdzieby albo offen-
 sium bellum zwracać nam przyszło, albo nie-
 beneficentstwo jakie na rzecz hospodarską było
 przez nas uprawiane i potrzeba było hicie-
 stwiebnie przyjmować, nie mamy tego czynić
 bez proponowania na sejmie i pozwolenia
 na sejmie przez szanow. Bez do gwarantowania
 naszego jakiego, gdyby czegoś nie uchwaja-
 przychodzi niebeneficentstwa, powinni bezpie-
 cą dostawem panów pał. którychbyśmy nie
 przede dowiedzi mogli, kabiegac niebeneficent-
 stwów medle powinności naszej. A ten krotkier
 sławiany w lecie mor słac porem w polu
 na pociąganiu w gruntych naszych na ko-
 ściem miejscu, jakie najblizszo i naj-
 potrzebniejsze hetmanowi naszym będzie
 się pokazało, jednak w bliższych pociągach ry-
 nowa medle krotki, na podobne świadcze-
 stwa i sobie udzielić do ręki rymu ma.
 Faktre w imię hetman lecie więcej niż ma
 rozdawać medle zdania swego w dobrach

[illegible]

natury, a po pierwsze do załatwienia
 ma być karą porówny do do sądy bannicy,
 której egzekucję starostowie pod jurysdykcją
 dla na wyłączenie strony i utrzymywanie przynależne
 dla powinni. A takiego procesu starostów
 nie inaczej, jak było sama niewiadomość, kuo
 się po było, mogli w trybunale albo w gro
 dach za obywateli do egzekucji. Też i do pro
 czynsów salsyfakcyjnych według starostów try
 bunału którego ławie przynależne, pod starost
 bannicy in instanci natężeni są, mający. A
 wstrzymanie pozwu ma być albo in bonis, albo
 bo w planowistki jego, ławie przy porównaniu
 do wiadomości mogło przysięść, którego po
 zwu pozwolenie w sprawie potępionym przez
 starostów star, albo dozwolone być, iż przynależne
 karą relacja o terminie we której mieścić
 od pozwolenia pozwu przysiężan. To też prosta
 nie ~~po~~ warując, aby ławie hebrajski jako i
 rolnictwa, ławie i kawałystwo ich, na każdym
 swe i przysięgi swych prywatne potrzeby, se
 mini albo sądy rolników tych nie waru
 li się używać kuacnym jakimkolwiek sub
 poena bannitionis. Takieje starostów podle
 gają, mają, którzyby się wzięli ławie mieć al
 bo planowistka ław w duchownych jako i
 świeckich majętnościach, oprocz przysiężania
 którym przysiężaniem innym bez przysiężania
 przysiężania, bez brania ślasy i podwód pacho
 wai się mają, pod starost, wprzysiężaniem
 A w tym sądownictwie rolników w sposób wy
 żej ułożony, z rolnictwami i przysiężaniami
 ław na gwałt, według przysiężania albo
 aby było starost, to nie ma być przysiężan
 no in disquisitivnem radu. Też i do
 by być przysiężan, na przysiężan radu
 crej starost być nie może, jedno na sejmie
 proter ma z parą radami. A na te rolni
 cze, gdy są rolnicy i szarym od nieprzy
 jani do starost, bezprawnie mieć bannic
 według zdania naszego, mając wzgląd na

colicemic helminthicus.

„All, zdało się, że wreszcie, przybliżył się koniec tej „
małżeńskiej wojny, dopiero z r. 1609. Opie-
ka, ale: To już, koniec, Panu Bogu dar-
de zwycięstwo, bo on jest Bogiem, wódz i ra-
stępów, natomiast tedy starzy musieli mieć
na pieczy, żeby się Pana Boga bać i swym
przystawem i upominaniem wiodł do Boga „
nie bój się, bo to jest Bóg i przystawem życia „
bawamy, a oni także za zachwyt, wie. Za-
du sprawa, wreszcie, nycerka, nie może stać
nie parządku. Albo, że królowa, w rokach, i to „
ludzi, młodych, i młodych, przedtem, w „
stwierdzenie, przede wszystkim, wiedział, że powinien „
swój, i „wedle niej, niewymawiając się, nie „
i. adunacja, sprawować, wykonać, z r. 1609 „
długość, starając się, do dostępu, do strony „
do przystawu, i młodych, przedtem, hebrajski „
których, bóg, i chłopców, powinniśmy, we „
wreszcie, pociąg, przestępca.

1. Obecnie zawarty rokumistrzowy rokach
mieszkań mają, nie objętości bez dowole-
nia holenderskiego, podwójny dwuszyński.
z roku 1593 wpisany.

2. Tęże się nie wystosować podle kępie
Konsyliki, oraz Konsyliki, sejmi i roku
1591, do którego się Konsyliki sejmi i r.
1593 referują, rachować mają.

[illegible]

[illegible][illegible]

6. K roły do roły kadeń kowaryz & wyjeżdżać
nie ma, żeby sam helman tego dozwolił,
gdyż kadłowe przebieganie & roł do roł, wain
& wiele kamierania między rycechłewem & kade-
ńskim bywa przyczyna, i żeby ten dozwole-
nie helmanistę wyjechał, we dle rozrząd-
ku helmanistę ma być darany.

7. Nadto jeden drugiego służyć przysięgować
nie musi. Chocby przysięg, wedle porządku be-
mianiekiego karam być ma. Wzięć jęliby, al-
by słachciejowi słuby służyć jęcieli którego,
dłowień skami: do potnięcia przysięg, a
on go w obwie albo pziębłowień przyci-
nąć, ma być z niego sprawiedliwosc, wedle
jakosci wykrycia jęciunia, albo wyci ma
być temu, od którego jęcieli, wydany.

8. Třída každé vrasí potřeby své ma-
vš práva obstarat; a ještě by stoužníci

22/3 1892
(arkyduť hečman'kie -
s. 1609)

(arkyduky hebrano'cie c.
s. 1609)

17
libo nie nie dozwyci, ma byc darany.

9. Gdzieby pacholeci domni niechc albo od
prawit sie, kawce domi polecet albo schromat,
nie miechajac na to miejsce drugiego piec
ma pod daraniem.

10. Na slowo wiezilo i przy stawie ^{stawa} poruczone
jeden drugiego nie ma napiedzac, gdzieby
wiec albo napiechat a janie slowie poruczenie
szkoto, o co pojedzie, winien poruczenie i ho-
dee daran bedzie.

11. W dworach szola jeznowici, sluchowych
i slachetkich aby pokmiste, kawaryz i jeden
sluchowy pacholeci nie miae sie stawowic pod
mnia 100 mł i siedzeniem do szoni wedle
edownia hetmanistkiego i kapitanem dworako
sobu wiezko albo szkody nieczynno.

12. W miastach i miasteczkach nie maja dore-
wa radnego i budowania braci do palenia lub
szkoleby na budowanie naglowane. byto.
Szadze szlaciw i grodzienia, na grodzienie ma-
głowonnych, pod daraniem, a szkoleby sie
warzyz i parokanow brann, barcl, wiec i nie-
nych, wszelkich budowania do muniy ma-
leigzych, drewno porbierac, kwi gardtem ma
byc darany.

13. Szkoleby we szwarcie, w miescie, wsi szon-
mory janciej szoby, jako o szkoleby szon ma-
byc darany.

14. Ryb i szonow, szonow milt braci pie-
ma, szonow w szonowach i w szonowach szon-
nych nie ma sie milt warzyz szonow pod-
milt szonow i szonow szonow szonow szon-
szonow i szonow.

15. Szonow nie maja szonow braci wedle
szonow szonow szonow 1593. szonow 1591. 1609;
szonow szonow i szonow wedle szonow; szon-
by szonow braci szonow, bezpie szonow we-
ole szonow hetmanistkiego.

16. Gdy sie braci byc na szonach, szonow do-
mawizy nie ma szonow szonow szonow szonow

ale wedle przyjaźni polnistrzawskiego, i to
swy wolnie nie boac z tego przystawstwa cy-
wotci, jedno za wiadomością polnistrza-
wa, i gdy polnistrz ma porządek wedle post-
li na który albo stawy, jako wiele cywotci
ma wychowanie polnistrza, i by o bylebotym
cywotci przyznaniem, nie byli ubodzy li i
dnie bez polnistrza, i nie dnie. Aloby się wazyt
inaczym sposobem swawolnie bez wiado-
mości polnistrza swawolnie cywotci przyznacie,
kaptać ja, ma jako w laty, a od wojaka za
nieposłuszeństwa ma być przez wygnany.

Polnistrz po gdzie będzie lawarysowi na-
zwaczone przystawstwo, a forma albo in-
milor waz obierany ma lekarszym oruaj-
mie, i ci lemmi lawarysowi dostępnie
cywotci macnacy, i kate wiele ma jej daci,
jako polnistrz macnacy. Na która cywotci,
gdzieby ja na bog brat, ma daci polnistrza-
wa, rekognicyja a w wielkoscie powieci-
stwa, lemmi, od tego ja weimie.

17. Aloby przez wiadom byt, i przez jakie
do cywotci niewolnicy wazyt, ma być jako
o plęcijszo karany. Pod karanie karaniem
paciem, przezót pędrych, nie ma się padeu
macyci podkierac.

18. Ciwotci przykroczenie ma ja cywotci, bez
pustniskow, gdzie pustniskowanie a tunc-
ku i pędrych ubodzych ludzi.

19. Aloby nie ma miłt braci, ani waz-
paciem ani na lejach, gdzie ubodzy ludzie
wotni dostawiaja się chleba, a polnistrz ofroci
wotni brania more się przywie. Aloby się
wazyt wotni wazyt, bezie go powinie ca-
ptacie lau, ja od siebie bezie pracowat lei,
lemmi jest wazyt.

20. Cywotci przykroczenie ma przezót
a i ja niewolnicy ani lemmi ptacit.
Aloby się tego wazyt, ma być jako o do-
bręjszo karany.

21. Lękmy więcej na swety przyro-

Tach nie maja, hawic i domi nad jiniar pod
trogiem staraniem wedlug rozsadku helman
skiego; dlatego daridy rolnictwa powinien
pod staraniem dac spisek helmanowi, wzyt,
niech ludzi i domi, ktorzy jiniar przy sobie
swej nad le, ktorzy byty przez spisek polne,
go wpisane, aby helmanowi rozsadku, aby
byto nad potrzeby a co wedle potrzeby.

22. Prawy cyje ze zbiorami i jiniar, ce-
rowni ktoby smiat zabrac, jako o ploszczyn
karam byc ma; także protow albo innych kin
fiedlich karamow, ktore po drogach prowadza.

23. We mlynach i marnach, aby sie karte
przez lody nie stary, ktoby przez kade, byt,
karam bycie i prawota, ktoby kaptacie msc.

24. Podwot w dobrach dobra jiniarow, diu
chowanych i rownych, aby kadek nie brat, także
ze i do kadek potrzeby jiniar, chlopow i domi
nie nie jiniar. Ktoby sie tego wazyt, jako
o ploszczyn, ma byc karam, wyjazyt,
gdzieby domi wyjazyt domi pdekt, albo
pacholich lub prawota ma nim jiniar i tma,
wolnie nie ma tego cyjni, ale rolnictwa
albo porucznika prosic, zeby do fana albo
starzego w onej wsi fustat. i nie bezie kadek
tak jiniarow. zeby go sobie u jiniar nie
rejdnat dobremi spokoby i bo jiniar jedno
do podlegu. at gdzieby fustwady dac nie
chciat, tedy sie w tym gwałt nie ma ni
domi pdekt

25. Wszelkiewska, ofielowa, grania nie-
runicznego i innych wszelkich chylkow
wystrzegac sie maja; gdzieby ktoby temu
nie hawit, a za zapomnieniem rolnictwa
skiem nie chciat tego fustwady, nie ma
go rolnictwa piospiec, ale helmanowi o
niego ofowiedziec, od ktorego ma byc
karamy, a temu wiecej tego, ktoby z wszel-
kiewsk, piospiec jiniar.

26. Ktoby jiniarow fustwady, gwarantem

her taski' ma byc' sharan.

27. Piceinych rycechich kabaw nie majo
kaniechynowac, i pownem ochrowniac sie ka-
baw niepokorebnych, rycechich sie bawie
foryjaididani, gachieniem do piericzenia,
shretaniem do pchi, sposobieciem shonia do
shicta i innemu shym podobnemu kabawami,
krotaczera lowarygze nieby mato i pachstis
niogac jouto majo, w hufie shac, broni shy,
wai, rolnistke shu, rola shatnag, na niej
seu shrocie, gody. Lat shy jouto shedy
rolnistke rola shladajac, shawiej postkrece
niedostalbi jej w shoniach i rynechunlach

28. Kadnych rynechunlow shawiac, niel
sie nie ma warij, ani barw, ani na nie
prac' pod gardtem.

29. Ponia popisanege foryjymawrac
albo shmedawac nie ma, her shawolonia
holmanishiego albo rolnistkawshiego, i
shohy fory popisie innogo shonia shawit,
nielego shorego shirwej shiat, a nie shoda
kat lego shawodnie, se shanken shoi shrygo,
shie shoreci, shohy mi shan shirika nie
shojole, i shelidy shi wciat sheniogdre, ka-
shie je shoninien shodrie shrocie. Shro je
shen shugieniu ani shonia ani kadnego
rynechunlow forycrat nie ma, shohy sie
lego warij, shat shen co shiricy, jout i shen
w shorego shirycow, shodieniem na shole
ma byc' sharan.

30. Shawabli i shojedyni w wajoce nie
maja nieisow. Sheli shoni dat shan shoi
mexne shode, shreimdo shiforyjaididlow
niele shodazie shetwo shu, nie shreimdo
lowarygowi. Shohy sie warij shawabli,
gardtem ma byc' sharan, shawie i showa
shony nie ma sie pod shi wina shawie.
Shelidy shie shi sholen do shugiego shi w-
shym shirycowshy, ma lo shodnie shoni
shrowi, a bytaby jouta wielka shrywola,
shohy holmanow.

31. Wko puiade pierzyni, wedle rozgłosu
hetmanowskiego karan być ma; jeśli pabije
albo krani, ma stracić gardło, jeśli broni
pobedzić, rękę, a temu barwicy, jeśli fracy
rolmistrzowi albo porucznikowi, tak na sta-
ni, jako i w ciągu życia albo w obwie ko-
municat, co będzie na inwazji i rozgłosu
hetman'skim.

32. Gdy inwazja jawni rolmistrzowi
od hetmana będzie oddany, lepiej podziwy-
druczymi rolmistrzowi, którzyby go naj-
bliżej był, ma on polecać i straszyć jeden
drugiemu, niecierpiąc, udzielić, biorąc
jedem od drugiego rekompensację, że go ode-
brał. A na nimby stanał, żeby go pole-
cać, kaniuchać, swadze karan będzie we-
dle rozgłosu hetmanowskiego; a jeśli by kto
myśli, że ruszeniu się przeciwno nie-
przejścielowi nakładzie katorżyma, ten
gadatem i przeciwnością (podupsi).

33. Rolmistrz karidy tak i karidy ma
być z sobą sposobowy, żeby koniecznie
nie mieszkając, w drogę na miejsce od
hetmana pamiatać z nim, się ruszyć.
A karidy karidy, żeby trzuby rolmistrzowi
słuch, karde poczynać gdzie indziej sobie
nie pociąg, jedno gdzie rolmistrz, pod sto-
gim karaniem. Mówienie: że nie mają,
iść do bitew iadnych, straszać nie mogą,
ale nie mieszkając, na karę i miejsce,
które hetman pamiata, straszyć się mają.
Kto by stracił, albo na stracił, albo na
stracił, co straci będzie pociąg, straszyć
się, albo straszyć się z nieprzej-
ścielom w ladowem ciągu życia nad ra-
dą, gadatem i przeciwnością, ma być karan.

Konfederacyja generalna warszawa
roku 1764 wykonana dla sprawy naj-
sławniejszej dominy wojakowej.

Tak wiele karisto, mówią odnośna kon-

szkodliwym, na własnym miejscu i miejscu
 narej! Jak jeszcze więcej na dobru i dobru
 wojaka rozporządzeniu. Sprzedawca i
 słów i ordynansów helmanischie rozwiózł
 tłumaczenia i rozciskania, prawa prawek
 wyrażone i przysięgi, imię przysiężnika,
 i nadziewana, kerakinejcz, ińska, spisi,
 jemu. A tak nadziewając samolubny wyrost
 przedmiot naszych, którzy do rady hel-
 manom se senatu i słami nycerskiego przy-
 stawać i wyśli byli, do sfawolliwej li-
 twiaty, wojak, i straszenia i straszenia
 wojakowej, rozporządzenia spraw o kate-
 ptace wojakowe i straszenia i straszenia, które
 były i do wojakowych i straszenia, w przed-
 miach lub egzekucjach komuniolowych i str-
 ty, albo w tych samych wojakowej i str-
 uaryach, lub pod bądzie kerakinejcz
 tłumaczy między wojakowym a wojako-
 wym jednym, czyli więcej kate, albo z
 niepostępowania ordynansom tłumaczy
 wyznaczy, kadnych i innych pod kadnym
 pretekstem niepostępowania, raz narawo
consilium bellicum czyli komisyj woj-
 akowej, li w Warszawie agitować się ma-
 ją, pod prezydencją helmana wielkiego,
 a w Warszawie i innych, podnego koron-
 ny, a narawo w Warszawie helma-
 nów, pod prezydencją pierwszego z porzą-
 du senatora ustanawiamy.

2. Do których se słami senatorskiego
 ceterach naczynany i se słami nycer-
 skiego 12. którzy tłumaczy po do woj-
 aka na miejsce dyktatu radomskiego
 ustanowieni, wystraszony przysiężnik
 adhami kienstwie i do przysiężnika woj-
 akowskiego, na pierwszym terminie po ko-
 nuncji straszenia. Tłumaczy i straszenia
 ustanowionym i straszenia. Do której wystrasz-
 nej przysiężnik, do tłumaczy i straszenia

1. *Penicillia libanum* na masce "

4. pensye było między obcych dzielone
było, chyba tylko niewiele w interesach
wojska rachować i domniemy starowa-
li, twierdząc, że reguły podług, na ow-
raz wojskowym domniemy pensye ka-
pitał obciążone były.

5. Domniemy wojskowy pod pretekstem
dawać wojska w finansach pod ca-
łym pretekstem wdawać się nie będzie.
Zapomniał o to na sądach sejmowych wpo-
wie i jako przestępca prawa kardana być
ma, i delator fałszywy poena latioris
podlega.

6. Domniemy skarbowi stanu rycerskie-
go voceu representativam i explicativam
było na sejmach major, a senatorowie i
ministrowie na sądach sejmowych w spra-
wach wojskowych pnażować się nie powinny.

Znowu nowe udmiany w ordynacyi do-
mniemy wojskowych przedstawiciel sejm extra-
ordynaryjny warszawski z r. 1775:

1. Domniemy wojskowy obywateli narodów
którzy będą według prawa z r. 1768
z sześciu domniemy, z których 3 z stanu
cywilnego a trzech ze stanu wojskowego być
ma. między wojskowymi generałowie artyke-
ry bez pensyi umiarkowane będą.

2. Duplek formiży, 3 osoby; a gdy było dwóch
na sejmie przybędzie, pierwszemu volunt decisi-
vum służy; gdy duplek jest kupelny, ma-
gistratowski był. To też także domniemy na-
leży archimund militare.

3. Wybierać będzie domniemy dwa razy na-
row pod wojska raportu i onci Radzie Niciu-
jacej domniemywać. Wrazie niezapobiegania
stały wojskowej przez starby, hełman wielki,
i domniemy, Radce obce, i ma pnażować
go będzie do egzekwowania tej stacy.

4. Raza wojskowa będzie przy domniemy;
do niej służyć jeden hełman wielki, a w nie-
bydności jego pierwszy z dole, drugi

jedem z Komisarzy w Brezi danych mieć będzie.

5. Prawy Komisyj tej stające są: 1) między żołnierzem a żołnierzem; 2) obywatelom przeciw żołnierzom w służby jego; i przeto aboli wolac się ma do Komendy, potem do ziemstwa lub grodzi i appellacya wolna, do Komisji, lub prosto do niej, gdy kto chce.

6. Komisarz wojenny postem na sejm być nie może, post zaś na Komisarza wybrany być może. Z dawnych Komisarzów Brezi, część na służbę dwa lata poświęcić wolno; na Brezie zaś dwa lata, ani ubrać, ani poświadczyć nie będą. W reszcie Komisji wojennej słone przez dawnych prawach zachowano.

7. Na sejmie extraordinarynym warszawskim r. 1776 ustanowionym Rada Nieszkodząca przez króla i króla, a pięciu de partamentów płacow, mianowicie departamentu interesów cywilnych, departamentu policyi, wojennego, sprawiedliwości i skarbowego. W skutek ustanowienia de partamentu wojennego wszelkie przybyłe Komisji wojennej proceśły na senacie departamentu wojennego. Istnieć przestają. Rozkazy r. 1776 król ofiaruje przybyłe do departamentu wojennego:

1) de partament ten wyładować będzie wspólnie z hetmanami wielkimi i polnymi, obywatelami i narodów, którzy wzywać w departamencie wojennym posiadać prawo mieć będą, w postępek zaś Radzie ten byłoby z hetmanów, którzy podług opinii Komisji r. 1775 ubrały będzie na sejmach, miejsce mieć ma i wojenne, które przyznane potrzebne do służby wojennej obywateli narodów, co się bierze ciwilem, mianowicie i starości wójt w ich dworach, ale żadna Komenda nie będzie mogła być różno na Komisarzów wojennych, tylko za poleceniem Rady i głosu, którego przyznane pierwszego gabinetu na sejmie departamentu wojennego, w przykazaniu króla r. 1776.

noiw, forer jego jednego tylko do wojstwa obaj-
ga narodów, a w przykazyłości dwóch z
obojga narodów helmdnów, ktoromego do woj-
stwa ktoromego a lilewskiego do wojstwa lilew-
skiego pofusane będą; a w nieprzykazyłości
ich, forer piewnego in ordine do wojstwa
bojga narodów.

2. Istota wojstwa obojga narodów czynić
się będzie zupełnie forer dominyi szostowe
obojga narodów, pofusaniem na terańniejszym
instanowionym. Departament wojstwa
w forerystai będzie na dard, na szan-
wójst obojga narodów iżnie dominyi,
wraz z szostadłem forerystai dardego z do-
mentadów lub plenipotentiów nieny-
dofusów w szostadzie nienyforerystai.

3. Co się bierze szostad, departament ten woj-
stawy rozstrząsać będzie sprawy między woj-
stawymi pofusaniem bez wyjątku w pofu-
rych wyptymajacych ze szostady, ludzicki
sprawy między obywatelom i wojstawym,
jeżeli będą o szostad i szostad, najpóźniej w re-
pimentach i partych wojstwa obojga narodów
w kriegszostadach, a pofuły pofusaniem
do szostad tego departamentu należą: pofu-
a na bierze szostad pofuły polni, szostad
i szostad między obojga narodów, generatowie
arbykoy, generatowie pofusamentów, którzy
pofuły pofusamentami obojga narodów pofu-
stawych wielkich rang, pofuły będą, i szostad,
czy i szostad polni obojga narodów pofu-
dard, pofuły, a z bierze pofuły szostad
pofuły najpóźniej pofuły na szostad wojstawych
bierze pofuły. Sprawy szostad zai między
obywatelom a wojstawym należą: pofu-
bierze, do szostad szostad, pofuły i pofu-
szostad, pofuły szostad pofuły, salva appel-
lacione do szostad ultimatum instanciarum
pofuły praw pofuły szostad.

4. Rozstrząsać pofuły departamentu pofu-
wydawnictw pofuły szostad do

Wzrost: 100 centymetrów
ciężar ciała: 100 funtów

Wzrost obywateli narodów, do których się odnosi
tę wyjątkową przysługę podległą regu-
lacji w r. 1868, uchyłając do tego
punktów prawa krajowego, a nie
wobec byłych: Książęcy Książęcy;
a parlament nie będzie mógł nigdy
wie podobnych wyjątków.

5. Następnie parlament ten czynić będzie
nam wiadomym: Będzie przez siebie naszym
Wzrostu, w pełnej rozprawie, uchyłając
tę, co prawem r. 1865 przepisano, ale
tenże wyjątek i w ten czas, kiedy Rada
wyciągać będzie. Ale co się będzie działo w
sprawach do sądów wojennych i państwowych,
w tym parlamencie państwowym; Rada nie
użytkująca nie będzie miała mocy ani ich od-
mieniac ani ich uchylić.

6. Cztery regimenty gwardji honorowej i w.
X. litewskiego powiatu, pod kierownictwem
krota, jak już było w r. 1864.

7. Do wyjątków praw wojennych obywateli
państwa, uchyłając, auctoramentem ber-
cepcy, do najmniejszego oficjera, sub-
alterna, tacy w to stwarzają i obywateli
polnych obywateli, myż ich nie mówić
i patentować będzie; szefowie regimentów
przystąpić nam będą, co do ich władzy
oficjarskiej i rekomendacji, co do ofi-
cerów, którzyby więcej pastuż lub podobno-
ści mieli, a pomiędzy którymi myż wybier-
wać będzie; a parlament wojenny
mać publikować wojnę bercepcy wyją-
tów patentu państwa. Będzie to charakterystyka
stych postanów przy dawnej prawie nomina-
cji dowódców i oficerów, a tych ofi-
cerów myż patentować będzie; departa-
ment wojenny zaś nie będzie mógł
wie tym nominacyjom foreklaty.

8. Wzrostu i uchyłając przysługę podległą
regulacji wyjątkową wielkimi
mianami i uchyłając do tego prawa r. 1868.

2. Wzrostlić osoby składające komisję
wśród innych miejsc swoje paragrafy, fracy-
komie przed nami dolewać i słowami nie-
człowiecznymi brzydko wypowiadać, a nieprzy-
jemnie słuchając przed usłuchaniem komisarza
wojskowego onę wydawać.

3. W tej komisji wojskowej jeden z helma-
now podług opinii w punktach pierwszych a-
w nieprzytomności helmana pierwszego e po-
średku senator, w nieprzytomności tych
pierwszych e pośredni sławny rycerskiego swe-
rydować ma.

4. Komisja seyye swoje ordynaryjne
co dzień od godziny 8-12 rana poczynając
miejce prawnicze, podług ordynacji swe-
kiej komisji, którzy się znajdują.

5. Krasne, pochłanięstwo, miłośna, i białe
wzrostu, a do podobieństwa stroju pol-
skiego obliczamy, dla generyłów i pułkownik-
cerów, a takżeż od wielmożnych hel-
manów, generałów całego wojska i oficerów
publicznych, których obowiązanych, niewyła-
czając urzędowników cywilno-wojskowych
i podmiotów kameralnych narodowej w ca-
łym wojsku i w polsce i w sławie mi-
niejszego seymu nadzorany, obywatelnie,
jednym słowem komenda generalna woj-
ska depontować będzie jedynie od tej ko-
misji wojskowej, która ma być przed-
kierownym sejmem plan dystrybucji i woj-
ska, obywatelnie, kochać ma. Teżby ma-
glazyl nie było oddzielenia, komisja ra-
porta nam dolewać co miesiąc podca-
niegityjacego się seymu, a w czasie sej-
mu sławom nieczłowiecznej egzekucji
drzym ciągle i w wielkich obywatel-
ściach odbywać ma.

6. Ordynacje, rozkazy na raporty
i wszelkie wyrocznienia w komplecie
kawce najniższej jeden cywilny woj-
skowych składających komisję

przewyższając ją, a przede tego sawere
najmniejszą dwójką cyfr. Wskazując na
przypadek chętnie zamyślamy się nad
tą najmniejszą formą. Wskazywać
dale mówimy przez dreski główne decydu-
jącą ją, a w przypadku równości głównych
przewyższający podaniem dreski jedną resztę,
mówiąc będzie równości głównych.

7. Co się tyczy sądów, Komisya wyszłowa
następnie będzie formuła indefinita sprawy
między wojtowymi wszystkich bez ekt
cepey; w materjach wyptływających ze
stwierdy; do sądownia pał spraw ex appella
tionis procyhodzących, między cywilnym
i wojtowym w pokrzywdzeniach do woj-
towego cywilnemu podawanych, Komisya
procy ordynacyj, 3 dni w każdym tygo-
dniu wyznaczay; sprawy pał moronne
w morownym, likewskie w likewskim pro-
cywym regestore ~~kapisica~~ kapisanie, łowi są-
decie będzie, ić po starzych dwóch spra-
wach morownych udarżonych, łowcy z
regestru likewskiego sądecie będzie. Teżby
pał w którym regestore spraw kaptuła,
to kontynuacyi drugiego przedkładać nie
będzie; do których spraw formy ceterum
tygodniami wydawane i skłani starżo-
wa być mają; a Komisya kadnych
spraw cywilnych, etiam ex vi inscripti
fori, oraz do innych sądów z ofitów praw
in materjach, przytłaczając sobie nie-
ma. In reliquo, co do sądownia ścięga
się; Komisya wojtowa przy dawnych
ordynacyach i sprawach postawia się,
z tym wyjątkiem, co się politycznym mi-
nistrzemu prawa nie sprecybuia.

8. Объяснить законы природы, математику,
физическую теорию, химическую физику,
естественные науки, философию, историю,
и другие науки, которые относятся к
натуральной истории, и к другим наукам,
которые относятся к натуральной истории,
и к другим наукам, которые относятся к натуральной истории.

[illegible]

Upadek polityczny był krytyczny, skutki polityczne katastroficzne, a z dominacją wojskową.

§ 21. Body retrayine.

Łokamieniu Królewskiego sądy relacyj-
nie powołany i narwisko swoje skąd bierz-
cie przed tem królowie poruczał sprawy
wielkie senatorem lub urządzonej dobron-
nym do formowania i rozstrzygnięcia, któ-
ry wiadomość o nich dawac' byli powin-
ni królowi, a dopiero ci wyrośli postanow-
ienia. Przecyżliż sądowni tych dopa-

był się dozwolił w postanowieniu statutu,
wielkiego króla Kazimierza W. wedle którego
sejmowie ziemscy obowiązani byli sprawy
królewskie odwozić do króla, aby je z baro-
nami i dworami przelomować rozsądzić, albo
gdy sam król kasować nie mógł, wyro-
czał z ceterum baronów lub przynajmniej z te-
rech, którzyby wraz z królem, i podległymi
wyroczili w powziętych sprawach wyrokowali.
Zonysz dozwolił tego jest jako błędny; z
tego postanowienia statutu wielkiego wy-
roczli sądy wieczone ziemskie (Collegia
generalia) o których już mówiliśmy, lecz
nie sądy w królestwie. Najdawniejsza, wzmian-
ka o sądach relacyjnych pochodzi z statutu króla
Kazimierza z r. 1538. postanawia on: Referen-
darze nasi tylko rozstrzyganiem karalen
(quærelor) lecz nie sądami zajmować się
winni, nie mają się też w przygotowaniu przetr-
wać do rozstrzygnięcia sądu spraw ~~z~~ świeckich,
tylko w obecności naszej, gdy sami zasiadają
na sądach bezpiemu obecni. Mają wówczas za-
siadać przy nas i sady nam iudicare, a my
ich w miarę potrzeby namacać bezpiemu. A
obowiązek nasz i podległości ziemscy mają
na dworze naszym sądy swe odbywać w myśl
statutu króla Kazimierza wielkiego.

Za panowania króla Sigismunda Augusta
ustalona pierwotność sądów relacyjnych, gdy
król rozstrzygał sprawy za dworem swoim,
clerem posuły, dając tym sposobem po-
czątek sądom assessoralnym. Był to apelacyj-
ny wyrok sądu assessoralnego szły do są-
dów relacyjnych; nie były to jednak formal-
ne apelacje, gdyż sąd assessoral jako sa-
downy był sądem ultimæ instancie, ul-
tyma naszej prochy stron umoczone do sa-
dów assessoralnego, aby sprawy na sądy rela-
cyjne odwołać, jeśli domatore do tej prochy
się przychylił, tedy sprawa stała recurs,
tj. pod rozstrzygnięcie sądu relacyjnego.

Uszło to jednak, gdy konstytucyją z r. 1764
stosunki sądów sejmowych za niewykonane
uznane zostały.

Konstytucyją sejmik extraordinaryny
warszawski z r. 1768 sprawy o korupc-
ję przeciw deputatom z trybunałów do są-
dów relacyjnych przesunione zostały; zaś
konstytucyją z r. 1775 sprawy dyscyplinarne
przedów, pisarzy, radców w sejmowcach,
jeżeli tam nawozić głosów się szkodzi, do sądów
relacyjnych dla rozstrzygnięcia przesłane zostały.

Najbardziej zważywszy, że sprawy relacyjnych może-
nają być sprawy szlacheckie na fundamen-
cie najwyszejszej władzy, która nad tem sta-
ła, a nie szlacheckiej i prezydentowskiej
władzy. Tę samą władzę August III
szlacheckiej i semigallii, domowi Kettlerów ten-
sam prawem podawał, warowana była dla
szlacheckich wolności apelowania i
sądów swoich prawowitych do szlacheckich.
Książę od August III i szlacheckiej prezyden-
towskiej w r. 1687 do szlacheckiej wyznaczona,
władza szlachecka do dawniejszych praw,
prezydentów i wygłaszających formę sądu i sądu,
porównując obywatelom apelować do szlacheckich
sądów sejmowych na sądy relacyjne w sprawach
złp 500 przysługujących lub przeciwko bierzą-
cych się, wyjąwszy sprawy publiczne i try-
bunałów, jako to: majordomów, radców,
poroż, gwałtu pańców, porwania kłobiek,
tępienia i dobrowolnego pędzenia, lub przez
zarządki pańców, które przesłane w są-
dach sądach szlacheckich być powinny. Tam-
że postanowiono, ażeby sprawy między szlacheckimi
i szlacheckimi o dobra lub z innych rzeczy
wypływające, miały wprost do sądów
szlacheckich relacyjnych. Podobnie postanowiono
w tymże roku powołać szlachecką i prezy-
dentalną szlachecką, która na powiat szlachecki
złp z dozwolenia na sądy relacyjne apel-
lacyj w sprawach 400 złp przysługujących,

Ta najniekoronacyjnym w. 1764 polwie-
 drażę nieposobalita iurysdykcie pryncypale-
 tati iurysdykcie, mianowicie, ażeby sprawy
 tego trybunału podług dawnych praw i zwycz-
 ajów na sądach relacyjnych osłabeczenie
 były sąbione. Wskazywano, że 1768 apella-
 cye do sądów relacyjnych samemu było sta-
 nowi słahebnemu trybunału szwabskiego i de-
 nignolii rozbawiając i polwierdzając, i innych
 obywateli szwabskich wyprowadzić jej są-
 browita. W roku 1775 postanowiono, ażeby
 sprawy szwabskie do sądów relacyjnych
 wysyłane nie były z komisjami iurysdyk-
 cyi szwabskiej, którymże sprawy należały,
 aby stanowi słahebnemu w wyprawach
 swawen przepisanych wolna kawce była
 do tronu szwabskiego apellacya, z wa-
 runkiem najpierw wspomnianym o niedopusze-
 caniu niepryncypalej apellacyi i staraniu
 przed apellacyjnymi, ażeby leżąc apellacyi
 miastom nawet do szwabskiego szwabskiego
 niżej, dawałoby w dół jego wólcę przynio-
 wać; natomiast co się tyczy spraw słahe-
 bnych przeciwko szwabskim, w tych podług daw-
 nego prawa i zwyczajów forum na sądy
 relacyjne posłano; gdyby zaś z adwokatów
 samych szwabskich sprawy jakiebykolwiek lub
 doznawalne pod imieniem indygenitów szwa-
 bskich mające być sąbione przeciw słahe-
 bnie przyniosły, to przedem, w ostatnim
 forum dla słahebnego przepisaniem, mają być
 decydowane, a dopiero szwabska przyniosła, to
 być przyniosła, i wólcę apellować do szwabskiego.

Ta najniekoronacyjnym w. 1764 polwie-
 drażę nieposobalita iurysdykcie pryncypale-
 tati iurysdykcie, mianowicie, ażeby sprawy
 tego trybunału podług dawnych praw i zwycz-
 ajów na sądach relacyjnych osłabeczenie
 były sąbione. Wskazywano, że 1768 apella-
 cye do sądów relacyjnych samemu było sta-
 nowi słahebnemu trybunału szwabskiego i de-
 nignolii rozbawiając i polwierdzając, i innych
 obywateli szwabskich wyprowadzić jej są-
 browita. W roku 1775 postanowiono, ażeby
 sprawy szwabskie do sądów relacyjnych
 wysyłane nie były z komisjami iurysdyk-
 cyi szwabskiej, którymże sprawy należały,
 aby stanowi słahebnemu w wyprawach
 swawen przepisanych wolna kawce była
 do tronu szwabskiego apellacya, z wa-
 runkiem najpierw wspomnianym o niedopusze-
 caniu niepryncypalej apellacyi i staraniu
 przed apellacyjnymi, ażeby leżąc apellacyi
 miastom nawet do szwabskiego szwabskiego
 niżej, dawałoby w dół jego wólcę przynio-
 wać; natomiast co się tyczy spraw słahe-
 bnych przeciwko szwabskim, w tych podług daw-
 nego prawa i zwyczajów forum na sądy
 relacyjne posłano; gdyby zaś z adwokatów
 samych szwabskich sprawy jakiebykolwiek lub
 doznawalne pod imieniem indygenitów szwa-
 bskich mające być sąbione przeciw słahe-
 bnie przyniosły, to przedem, w ostatnim
 forum dla słahebnego przepisaniem, mają być
 decydowane, a dopiero szwabska przyniosła, to
 być przyniosła, i wólcę apellować do szwabskiego.

niektórzy, jak mawiano, poszli w czasie sejmów. Po oświeceniowych reformach i nadaniu się z królem jego mości, referendarze imieniem królewskiem podeszli do króla, mówili mu, że król ma do niego przysłać, do której królewskiej przysłać. Po otrzymaniu jednej sprawy przysłać referendarze inne, jeśli przez kancelarza sądy na inny dzień z woli królewskiej adto, żona nie była.

Kawajęca w sądach asessorów była, strona prawa, prawa i w relacyjnych. Referendarze jeden był to był prowadzony, imię, wiec dla spraw królewskich. Nadany sądy na króla królewskie sprawy dwie były przepisane prawem, pierwsza w marcu, druga w październiku. Co się było spraw z edyktem od sądu asessorów na sądy relacyjne przysłać, kłopotliwych, między królem, powołano do sądu, że król jego mości, tego czasu podług swej woli sądzić mógł.

§ 22. Sądy referendarckie.

Referendarze w Polsce ustanowieni zostali w r. 1507 za króla Zygmunta I jeden duchowny i jeden świecki. Prawomocność ich była dawniej, były dwa powołani, mianowani, spośród duchownych i świeckich, albo kancelarzem, donosić przysłać, sprawy i postanowienia królewskie, z króla królewskich i donosić, jeśli król, jeśli lub kancelarzem i sądy królewskie, że mawiano ich przed referendami.

Podług statutu z r. 1507 powołani byli mianowani w sprawie, przysłać i w sprawie powołani. Wic, jeśli dawniej stały dwa sądy, wówczas statut z r. 1508 postanowił mianować ich w sądy, powołani, będąc posiadani i sądy, gdy król sam sądzić będzie. Zygmunt August stał

mówiąc, iż sprawy prawa magdeburzkie,
 go drol ma radzić z Radami, przysłać,
 iż przedniy kancelary i referendarze
 słuchac ich mają, i w potrzebnosci stron
 drolowi o nich donosić. Pod panowaniem
 drola Stefana nie ma żadnego śladu;
 aniżeli referendarze jurysdykcy, sądowa, spra-
 wadła i podaje się, że wstąpiła do dzieła
 kr. Zygmunt III przy okazji wstąpienia XVI
 jęz, in p. uchwał. W tej chwili: sławaty są,
 dy referendarzkie w roku 1764, w któ-
 rym królewskie rozkazy, w sprawy in dom-
 ownie należące, pod aresztu, jurysdykcy
 przesyła; wreszcie konstytucya z r. 1766
 przywróciła na nowo sądy referendarzkie
 w Koronie i Łabę, in jurysdykcy, nazwa-
 „sprawy gromadzkie, to jest pod, [ceyton]
 stanych wsi drobeńskich re starostami z
 dziećmiawcami, przedtym do referendaryi na-
 leżące, potem konstytucya z r. 1764 pod
 jedną aresztu, jurysdykcy z Łabę, gdy
 jednak do czasu podjęcia dla pomienio-
 nych poddanych przysposobienia nie spra-
 wuje, przezto przetrzeźnia poddanych sprawy
 w Koronie jurysdykcy referendarzów do-
 rownych przywracamy, a oddając namo-
 hem przywrócić do niego te sprawy, po-
 że sądownic ich ułożeniu, to jest: sprawy
 poddanych wsi należących drobeńskich prze-
 ciw starostom i dziećmiawcom użyczników
 woznym et z domierzo o nowo czynu, swim
 gminom, czynu, spy, starym, kłótni-
 jom powinności od gromad należące,
 także sprawy między wybranymi, nie
 z tytułu przywileju, domniemy wybranice,
 lub między miastami, gdzie do domu pierws-
 ziej sądowni przetrzeźnieniu podpadają
 ma, lecz jeżeliby względem użycia gmin-
 dów między starostami czyli dziećmiaw-
 cami, i alibitami gromadami i wybran-
 cami zachodziła sporesta, kłótnie

między samymi wybrańcami, gdyby się roz-
rodziło, luboż dwa wybrańcy referendaria
koronni lub jeden z nich wraz z asessorami,
do sądu naszego racjonalnego wyznaczeni,
siedzą na dołku sądu i uchwały płacili
łate koronni, a w przywołaniu nieprzytom-
ności asessorów, sami referendarie naszego
dwu cüm deklaracjom iia appellabilitalis
decretorum, w miesiącach marca i kwie-
cia, wreszcie i październiku nos będąc
mich. A dla pięćdziesięciu dekretoń lej-
ce jürysdykcji referendarzkiej pięćdzi-
sięciu od koronnej pod ostem polskim
i napisem. Pięćdzięciu referendarzy koron-
nej wyznaczamy.

Pierwszą ordynację dla jürysdykcji
prawy koronnej referendarzy koronnej
wydał sejm ekstravaganyjny wars-
zawski r. 1768. Otrzymała ona:

1. " Ponieważ władza prawa sądownego
stała w referendarzy koronnej nie było jej
przedstawienie do sądu naszego asessor-
skiego koronnego przez donoszących sejm
konwokacyjnego r. 1764 ale też od
niego przedstawienie, i jürysdykcji referen-
darzów przywrócenie przez donoszących
sejm podparyjnego warszawskiego r.
r. 1766 jest iawnie przewidziane, przeto a-
by w tej prebogatynie cüm deklaracja
wyrażeń przywrócenia donoszących
r. 1766 iia appellabilitalis decretorum,
są w naszym referendarzku koronny i na-
pełni postawa, jako że iebie sądownej,
w której się asessorja koronna odby-
wać będzie, uchwałyami sami samob-
donoszących r. 1766 sobie wyznaczo-
nem, bądź w obecności naszej iebie
lewskiej, lub też jüb absencia postwa
odprawować z, postanawiamy.

2. Jürysdykcja kai referendarzka i

o podniesienie szcześćnia państwa i przy
byciu referendarii, który dawniej
na ten sposób państwa nie było, a w nich
świadczy tego drugi referendariusz niejed-
niemu z nich, który powie, że będzie.

13. A gdy do sądów naszych referendar-
skich koronnych sprawy iuris colonarum
rodawnu należały; o te są poddanych prze-
ciwko prosecutorom pól naszych, wrażeń
nie ich przeciwko poddanym, łachcie o
wybraniach na dwunastym tomie in-
is colonarum, o wstęplwa, kwanitwa
po privilegia iuris successivi pochodzące,
successivi iuris identiciis matūram fū-
di colonarum mające; o pudy i brzeziej
miary kaprywilejowane, łachcie sprawy
stricijenne, z grunbów namienionych
iuris colonarum pochodzące, appellacye
u ramkowych pruichich, łachcie na-
szych ekonomicznych iurydykcyj z
poddanym pachodzące, egota cośel-
wick q̄estioni ex personali pūt regali
grunb iuris colonarum wypricki, to wcy-
to po wyobryt praw sądów naszych re-
ferendarickich prickadło i miććto z;
przez monstykūy kois roku 1766 sąd nasz
referendaricki do spraw gromadickich i wy-
branicickich formiarowych sciesniōy, przeło
te iurydykcyj sądów naszych referendar-
skich koronnych, ile raunie na potrady
naszej królewickiej igrunbowa, do da-
wnic zrej te prickawy, wyzej oficanej, kū-
pelnie prygowanay i i jako namienione
sprawy iurydykcyj referendarickie cūm
resolūcione prawywilejōw sądric wyckta
łak, aby z kwōłka sprawicollivōta nie
drickta i napotem miććto chcemy.

14. Albo przeciwnie każde pojedyncze są-
dzaić, aby w sprawach wyżej wyreko-
nych extra forum jej nie wadziło się inter-
wencji strony porównać, sub penis eva

X
calionis w tychże sądach orzec się mają-
cych oraz nieważności dekretów i' dońde-
mak w ten sposób użyskanych.

5. Wprowadzić sądów naszych referendar-
skich koronnych, aby starostowie i' in-
dy gródzkie otrzymali pod rygorem contra non
exequutiles w konstytucjach wyrażonym
tak jako i' dekretów podanych assessor-
skich w myśl uchwały sądów naszych assessor-
skich pod tytułem "Wprowadzić dekretów
assessor-szych" obowiązujemy.

6. W ponieważ konstytucja z r. 1766 dla
przekazania dekretów jurysdykcyjnych referen-
darskiej, pisarz pniński do koronnej sąd-
owni polskiej z napisem "Pisarz referen-
darskiej koronnej" jest wyznaczona, przeto aby
pod tą i' nie inną pisarką salvi conductus
poddaniści i' mandaty cypli forcy na sa-
dy referendarckie wychodziły, mieć chcemy.
7. W tej konstytucji 1766 punkt, że w forcy
podlega nieprzytomności assessorów, sami re-
ferendarze sądzić będą mogli, z forcy tam
że wyrażonych postanawiamy.

8. Dla niewielkości zaś spraw dwa tylko re-
gistra, jeden dla spraw experimenti ordinarij
my na pierwszy miesiąc kartej kadencji,
drugi, register na drugi w kartej kadencji
miesiące dla spraw ordinarijnych, (które je-
dinak po wywiezionej adwokatów do regestru
ordinarijnego iść będą, powinni) także
dla spraw evocationis extra forum referendar-
skie dwóch advocatorum mych pośred-
kownych dekretów referendarckich, jako też
expulsiwnych, gdyby się domniwo przypisa-
nym spraw podległym gwałtowne z powołaniem
wybitnie stało postanawiamy.

9. Przestawiamy też ordynacji sądów na-
szych assessor-szych, aby odległa awersa na-
wiedawo nie idły, ani na invenientes dy-
lacje, lecz na miejscowych dyplacjach domni-
wianych dyta dokumentów w sprawach

inow do powyższej kadencji deklarujemy.
 Także by, aby patenciów, których nie wię-
 cej było tylko 12 przez referendariuszów koron-
 nych przysługujących być mu, jeśli nie są
 przysługującymi, aby przysługującym, patenciów as-
 sessorów preceptów, wydziałów, i cich paten-
 tów, aby sumarycznie podsumować swoich
 z piórem w nich istoty każdego dokumentu
 wytyśkaniem, przy indeksie sprawy podawa-
 ły, słownymi.

10. A ponieważ przedmiotem sądykacji są do-
 ważne sprawy objęte są nie może, lubo ten
 urząd preceptów do spraw w sądach refe-
 rendaryskich, marnościowych, i wyraznym być
 samych stów napisem w konstytucji sejm-
 koronacyjnego r. 1764 abrogacyjnej, je-
 nakże przywróceniem już do swojej posta-
 wy tychże sądów referendaryskich i porząd-
 ki preceptów powracamy. Ubezpieczenie
 tychże sądów i osób w nich stawiających ta-
 kiej, jakże jest w ordynacji sądów naszych
 assessorów ustanowione postanawiamy.

Konstytucją wreszcie r. 1776 posta-
 nowiono: Konstytucję jedną r. 1766, ob-
 jętych referendaryskich referendarych
 koronnych przywracając, drugą r. 1768,
 ordynację dla tychże sądów naszych refe-
 rendaryskich przepisując, niemniej z Kon-
 stytucji sejmiku polskiego r. 1775 pod ty-
 tułem "Korolowa i królewskiego" wglę-
 stem tej jurysdykcji wyznaczonej dubia obja-
 śniając, do sądów referendaryskich za asse-
 sorów urządzonych iustygatorów koronnych,
 niebędących w innej magistraturze, do-
 kora koronnych i regentów koronnych,
 których postać resumet del decernit beata
 regali, za paradyżami naszem i beata
 beata i której władzą i beata
 koronny mające między beata
 koronnymi po obywateli polnych mieć
 kawre beata, beata beata

koronnych, jako i pisarzy kadrowych są. dwoje asesorskiego i referendarskiego a głosem stanowiącym wyznaczamy, a komitet do są. skienia aby było trzech a przynajmniej było wyznaczony determinujemy. Na wypadek jeżeli nie jednemu z komitetu asesorsów referendarz posiadać, sam spraw sąskienia i pociągowania według prawa do. wnego może mieć będzie. A jako osoba kom. słyżczy, kadrowy sąsów naszych kadrow. nych asesorskich jest admistratorem, łaci dla tychże sąsów referendarskich oraz są. skienia spraw a przynajmniej od 18^{go} maja do ostatniego czerwca poczynając w roku przyszłym i łaci co rok powta. ramy, iż sprawa bez względu asesorsów komitetu i kadrowy admistratorem, powyżej wymienione osoby słyżczy sąsów referendarskim stając, w swej kółce mocy postanowimy i we wszystkich po. waga, sejmowa, uchwytamy.

§ 23. Sady idempromicarbic.

Wszystko to, co było przedmiotem rozprawy, było
wobec nas, jeśli obywateli strony, spór
wielki, z formidacją państwa, z
ryzykiem krajowym, same sobie regimów
umowa, i rozstrzygnięcie sprawy takiej
nie zupełnie podlega. Tożby polubownie
rozstrzygnięcie, powołanie, z tegoż względu
w sprawie, w sprawie, w sprawie, w sprawie,
swoje krajowe, obywateli, wcale się do nich
nie mieszało. Pierwsza i druga, druga, druga,
dane co do tych spraw, jest dopiero z s.

1876, 2. sejmik grodzicki. Otwiera ona.
„Kęśad konfirmacya i dykt polityczny,
cier ko ka kapitałi przyznawani miżdy
stronami spór piewolaceni, mierzyneni,
czystość koczowniczym bywa, a miasto
przedziej sprawiedliwości, w dłużej al,
ko k piewodni przyznania się z tego sądu
stron, albo k mierzyni sądzików ióbric

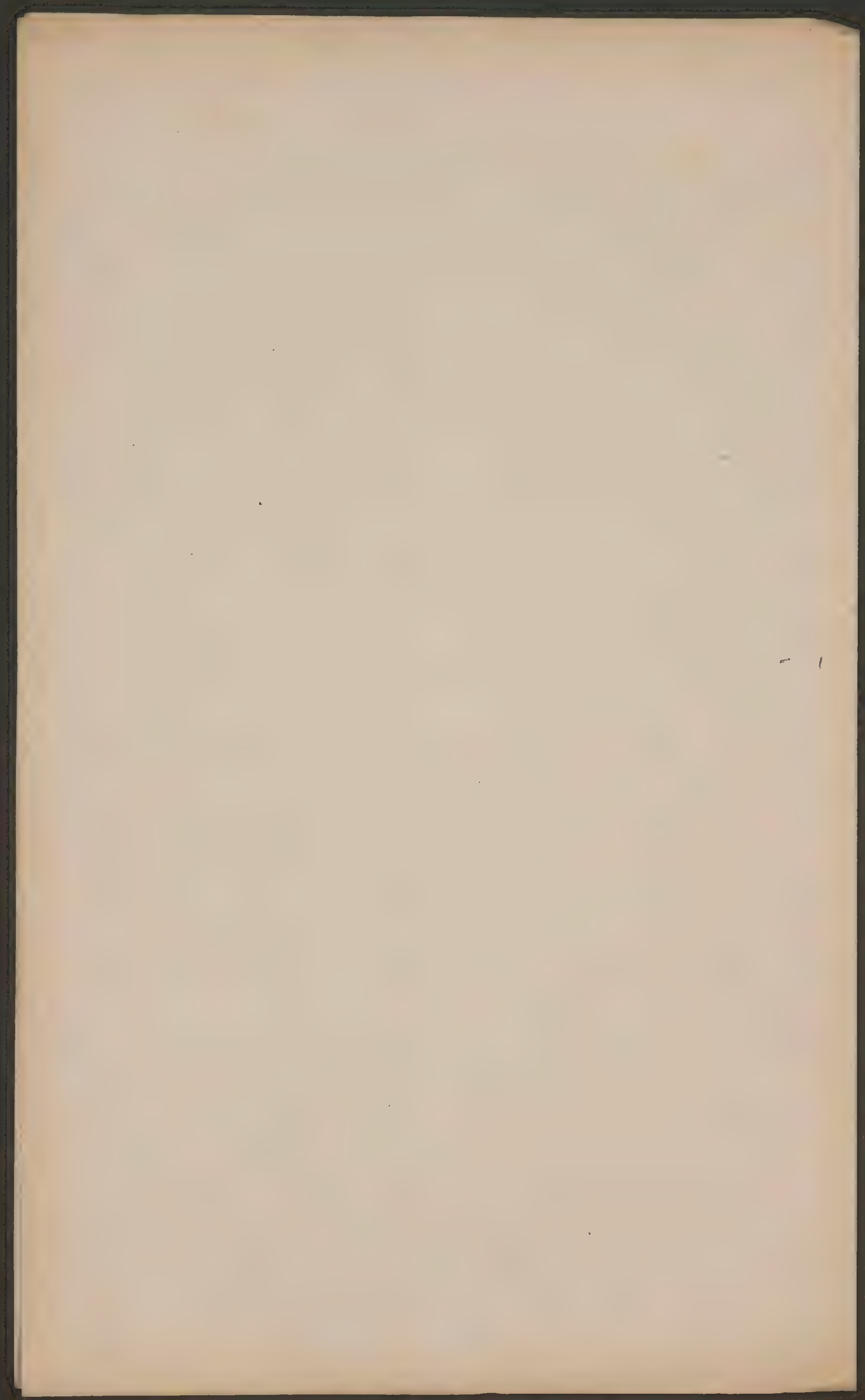

prolongacyę, i całym niekiedy niemałym przy
mas: strasząc sędzię wiedeński danijską
czy, ale wcale i drugie subtelne trudności,
przez co obywatelom w. x. litewskiego, ordni
ma do sądu przychodzącym, w niedostatek
danijską i wstąpić sprawiedliwości, wielka
dręczy się obywateli; chcąc całemu w tym oby-
watelom w. x. litewskiego przyjąć w promoc-
ustawie, że na przyszłość wszelkie spory
my, na kompromis przez strony dostrzeż-
nie zapisem, w jakichkolwiek sądzie przy-
znany, odbywane, nie godzić się, le-
minowane, i dostrzeżone ustaleć być ma-
ją, jedno w liście kompromisarskim sądzie
i sądy były maionis czyli minis sub-
telli jakichkolwiek sądy, choćby z rens-
sji sądu kompromisarskiego, chciały się
w porównanie takiego kompromisarskie-
go sądu, który z uchyleniem wszelkiej
opłaty, odstąpić i ofiarę zapisem be-
dzieć, wychodzić, one dawać, czyli dekre-
ta dobrej woli, pisać warty się, takowych
dekreteń choćby przez najniższe instancje
prowadzonych być mać nie będziemy, ustrze-
wamy, wszelkie takie prowadzone wyrok, minis-
notu podlegać mają, a przeciw są kom-
promisarski, w zapisie kompromisarskim
ofiarę i prawą, kierunkiem obrotu
stron pierwszego sądu, gdzie jest przyjmowany
autoryzowany, takową sprawę ostatecznie
sądzić i porównywać między sobą głosów
prawników i notariuszów prawników będzie.
Prócz tego, gdyby sąd kompromisarski wy-
stąpił był równy i z sobą się kompromisars-
nie zgodzić nie mogli, procesyby nie
miały jawnie odrywać się między sobą,
takowe sprawy byłyby w. x. litewskiego
wezwany alchemat, na sądzie by być winno,
a dekreta le kompromisarskie, które przed-
tem większość głosów są sądów i
dekretemi wyrokami trybunałskimi

[illegible]

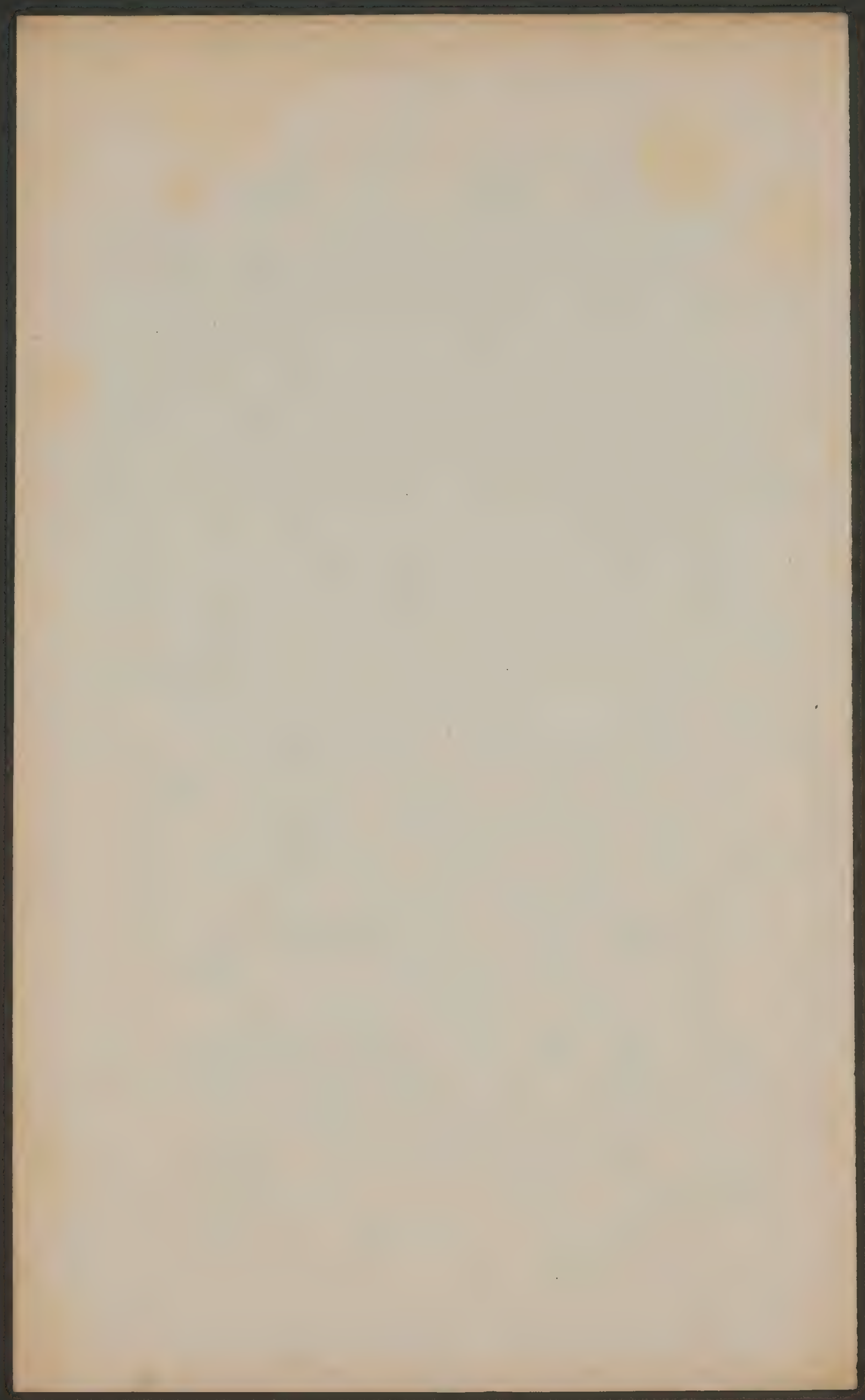

1. Sady nadworne,
2. " wojewodztwskie (podwojewódzkie : sady, miary),
3. " kasztelanie, + 1454.
4. " ziemskie, ^{xx)} 4 1/2 pozioło pól
5. " wiecowe,
6. " grodzkie starostwskie, ^{x) 3)} 1423) 6 1/2 greselców
7. " podkomorskie,
8. " patrymonialne,
9. " miejskie, } prawa niemieckiego, wyzicy, 6 miast,
10. " duchowne, } trybunalskie wstane 1264.
11. " reskorskie,
12. " kufnierskie 1368. } konforika capit. et civilia 1520. For.
13. " trybunalskie 1578, II, 962.
14. " justycyarskie
15. " marszałkowskie 1504, I, 295, 1678, V, 645.
16. " kapłanów 1572, II, 839.
17. " sejmowe 1588, II, 1207, 1764, VII, 193, 1775, VIII, 118
18. " protektorów 1683, V, 660.
19. " wojaków 1609, 1766, VII, 459, 1776, VIII, 859.
20. " kompromisarskie 1726, VI, 490, 1786.
21. " pograniiczne 1764, VII, 861.
22. " kondescensoryalne 1768, VII, 804.
23. " mielni misli 1768, VII, 711.
24. " referendarskie 1766, VII, 466.
25. " relacyjne 1768, VII, 707.
26. " szarpane 1775, VIII, 104.
27. " komisy edykacyjne 1775, VIII, 256, 1783
28. " komisy fuz. komisy 1775, 1789.
29. " komisarskie (granie misli slauka a. dolewoceprnau)

1) komornicy starosty do 20 mł 3) burgrabowie sady p. c. mieli

xx) komornicy ziemscy do 20 mł, wstane sami komornicy wojew.

4) j. 1493 wstane o powale na sejm, ale losy d. i.

- X. sądy nadworne (królewskie, królewskie — obywatelskie — królewskie
królewskie sam sejmowa kapłanów i komisarzy mi łowczych; — po-
tem na dworze królewskim i sędziów i sędziów pojedynczych i sędziów —
ale wyroki pod królewskim królewskim — królewski i z ustanowieniem
królewskim — królewski i sędziów nad wszelką królewską)
- X. sądy wojewódzkie (comes palatinus sądził tylko szlachę —
i sędziów królewskich. Crac. — potem sądził i szlachtę (1264)
potem miast i łowczy — na swego osobnego królewskiego, po-
tem i tego sąd królewski).
- X. sądy kasztelanie (nadzwyczajne jako komisarze grodzkie
nad rycerstwem włościan, jako sędziów grodzkich, potem nad
całą królewską miastą i kasztelanii potem tylko o głowę
potem 1454 (Miechów) komisarze królewski).
- X. sądy ziemskie (z początkiem XIV w. jako samowolne ziemskie
sejmowe, podsejmowe, komisarze, sędziowie, sędziowie — potem
1362 w Krakowie sądy ziemskie — sędziowie sami
komisarze do 20 miast — sędziowie sędziów).
- X. sądy ziemskie (callegia) w Krakowie 1362 — w Wieliczce
potem dawniej pod królewską szlachtą.
- X. sądy podkomorskie (subcomitatus) sędziowie na dworze
od w. XIV samowolne —
- X. sądy grodzkie (starostwskie) sędziowie nadmiernie
królewskie, potem 1423 tylko 4 sędziów — obok tego
sądy ziemskie — sądy królewskie (jako sędziowie) —
komisarze do 20 miast —
- X. sądy królewskie królewskie sędziowie tylko do
roku 1386.
- X. sądy duchowne,
- X. sądy patrymonialne (duchowne, szlacheckie)
- X. sejmowe w Krakowie 1264 potem pod wojewodą
- X. sejmowe : 1) miejskie, 2) miastowe,
3) sąd miast, 4) sąd 6 miast komisarzy.
- X. sądy rektorów 1364.
- X. sądy kupców 1368.
- X. sądy miastowe 1504.
- X. sądy kompromisowe kapłanów i sędziów 1520 (st. komisarze)
- X. sądy sejmowe 1493 &
- X. komisarze 1505 (granicie z królewskimi)

- ~~19.~~ kapiturowe 1572, II, 839.
- ~~20.~~ trybunałskie 1578, II 962.
- ~~21.~~ sekretności 1683, V, 660.
22. wojtkowe 1609
23. kompromisarskie 1726.
- ~~24.~~ prograniczne 1764.
25. referendarskie 1766.
26. relacyjne 1768.
27. konduktoryjne 1768.
28. inowicji mieli 1768.
29. skarbowe 1775.
30. domnię, edukacyjne 1775.
31. domnię porządkowych 1775.
- ~~32.~~ sąd supremacie instancie XVII wiek. 1503.
- ~~33.~~ radworne 1611.
- ~~34.~~ feldorne

~~X~~ marzabudowskie
~~X~~ composita
~~S.~~ uścinac instancie
~~X~~ kapiturowe
~~X~~ trybunałskie
~~X~~ radworne
~~X~~ wojtkowe
~~X~~ sekretności

~~X~~ wojtkowe 1609.
~~8.~~ kompromisarskie
~~9.~~ referendarskie
~~10.~~ relacyjne
~~11.~~ konduktoryjne
~~12.~~ inowicji mieli
~~13.~~ skarbowe
~~14.~~ domnię, edukacyjne
~~15.~~ domnię porządkowych

